

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 11 - 17 Mart 2008	Yayımlandığı Tarih 18 Mart 2008	Sayı 367
---	---	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [28/2/2008 Tarih ve 5746 Sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun](#)
(R.G. 12 Mart 2008 – 26814)
- [Adalet Bakanlığında 2 Adet Atama Kararları](#)
(R.G. 12 Mart 2008 – 26814)
- [Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulundan Aralık 2005; Nisan, Ağustos, Aralık 2006; Nisan, Ağustos 2007 Sonuna Kadar Sürelerini Bitirerek Esas ve Ek Defterlerinde Terfi İncelemesine Tâbi Olan ve Defterdeki Yükselme Çeşidi ile Sırasına İlişkin Kararlara Karşı Yeniden İnceleme ve İtiraz Üzerine 31/12/2007 Tarihine Kadar Defterlerinde Değişiklik Yapılmasına Karar Verilen Adli Yargı Hâkimleri, Cumhuriyet Başsavcıları ve Savcıları ile İdarî Yargı Hâkimlerine Ait Sıra Defterleri](#)
(R.G. 14 Mart 2008 – 26816)
- [Yargıtay Başkanlığının 07/03/2008 Tarih ve 2008/6 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 13 Mart 2008 – 26815)
- [Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#)
(R.G. 14 Mart 2008 – 26816)
- [Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden 2 Adet Karar](#)
(R.G. 14 Mart 2008 – 26816)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kaya ve Diğerleri/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Konuk/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mehmet Yılmaz/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Metin Turan/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mustafa Yıldırım/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Perk ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Resul Sadak ve Diğerleri/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Rüzgar/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Sağır/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Saygılı ve Seyman/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Soner ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Evrenos Önen/Türkiye Davası\)](#)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanı](#)
(R.G. 14 Mart 2008 – 26816)
- [Adalet Bakanlığında İlan](#)
(R.G. 13 Mart 2008 – 26815)

- [Yayın İşleri Dairesi Başkanlığından “Adalet Dergisi” Konulu Duyuru](#)

 [İçindekilere dön](#)

Kanun

ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME FAALİYETLERİNİN DESTEKLENMESİ HAKKINDA KANUN

Kanun No. 5746

Kabul Tarihi: 28/2/2008

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı; Ar-Ge ve yenilik yoluyla ülke ekonomisinin uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir yapıya kavuşturulması için teknolojik bilgi üretilmesini, üründe ve üretim süreçlerinde yenilik yapılmasını, ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesini, verimliliğin artırılmasını, üretim maliyetlerinin düşürülmesini, teknolojik bilginin ticarileştirilmesini, rekabet öncesi işbirliklerinin geliştirilmesini, teknoloji yoğun üretim, girişimcilik ve bu alanlara yönelik yatırımlar ile Ar-Ge’ye ve yeniliğe yönelik doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının ülkeye girişinin hızlandırılmasını, Ar-Ge personeli ve nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını desteklemek ve teşvik etmektir.

(2) Bu Kanun; Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından 12/4/1990 tarihli ve 3624 sayılı Kanuna göre oluşturulan teknoloji merkezleri (teknoloji merkezi işletmeleri) ile Türkiye’deki Ar-Ge merkezleri, Ar-Ge projeleri ve rekabet öncesi işbirliği projeleri ve teknogirişim sermayesine ilişkin destek ve teşvikleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 2 – (1) Bu Kanunun uygulamasında;

a) Araştırma ve geliştirme faaliyeti (Ar-Ge): Araştırma ve geliştirme, kültür, insan ve toplumun bilgisinden oluşan bilgi dağarcığının artırılması ve bunun yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlamak üzere kullanılması için sistematik bir temelde yürütülen yaratıcı çalışmaları, çevre uyumlu ürün tasarımı veya yazılım faaliyetleri ile alanında bilimsel ve teknolojik gelişme sağlayan, bilimsel ve teknolojik bir belirsizliğe odaklanan, çıktıları özgün, deneysel, bilimsel ve teknik içerik taşıyan faaliyetleri,

b) Yenilik: Sosyal ve ekonomik ihtiyaçlara cevap verebilen, mevcut pazarlara başarıyla sunulabilecek ya da yeni pazarlar yaratabilecek; yeni bir ürün, hizmet, uygulama, yöntem veya iş modeli fikri ile oluşturulan süreçleri ve süreçlerin neticelerini,

c) Ar-Ge merkezi: Dar mükellef kurumların Türkiye'deki işyerleri dahil, kanuni veya iş merkezi Türkiye'de bulunan sermaye şirketlerinin; organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurtiçinde araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan ve en az elli tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden, yeterli Ar-Ge birikimi ve yeteneği olan birimleri,

ç) Ar-Ge projesi: Amacı, kapsamı, genel ve teknik tanımı, süresi, bütçesi, özel şartları, diğer kurum, kuruluş, gerçek ve tüzel kişilerce sağlanacak aynî ve/veya nakdî destek tutarları, sonuçta doğacak fikri mülkiyet haklarının paylaşım esasları tespit edilmiş ve Ar-Ge faaliyetlerinin her safhasını belirleyecek mahiyette ve bilimsel esaslar çerçevesinde hazırlanan projeyi,

d) Rekabet öncesi işbirliği projeleri: Birden fazla kuruluşun; ölçek ekonomisinden yararlanmak suretiyle yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlayarak verimliliği artırmak ve mevcut duruma göre daha yüksek katma değer sağlamak üzere, rekabet öncesinde ortak parça veya sistem geliştirmek ya da platform kurabilmek amacıyla yürütecekleri, Ar-Ge faaliyetlerine yönelik olarak yapılan ve fizibiliteye dayanan işbirliği anlaşması kapsamında, bilimsel ve teknolojik niteliği olan projeleri,

e) Teknogirişim sermayesi: Örgün öğrenim veren üniversitelerin herhangi bir lisans programından bir yıl içinde mezun olabilecek durumdaki öğrenci, yüksek lisans veya doktora öğrencisi ya da lisans, yüksek lisans veya doktora derecelerinden birini ön başvuru tarihinden en çok beş yıl önce almış kişilerin, teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerini, desteği veren merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından desteklenmesi uygun bulunan bir iş planı çerçevesinde, katma değer ve nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek teşebbüslere dönüştürebilmelerini teşvik etmek için yapılan sermaye desteğini,

f) Ar-Ge personeli: Ar-Ge faaliyetlerinde doğrudan görevli araştırmacı ve teknisyenleri;

1) Araştırmacı: Ar-Ge faaliyetleri ile yenilik tanımı kapsamındaki projelerde, yeni bilgi, ürün, süreç, yöntem ve sistemlerin tasarım veya oluşturulması ve ilgili projelerin yönetilmesi süreçlerinde yer alan en az lisans mezunu uzmanları,

2) Teknisyen: Mühendislik, fen ve sağlık bilimleri alanlarında yüksek öğrenim görmüş ya da meslek lisesi veya meslek yüksek okullarının teknik fen ve sağlık bölümlerinden mezun, teknik bilgi ve deneyim sahibi kişileri,

g) Destek personeli: Ar-Ge faaliyetlerine katılan veya bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili yönetici, teknik eleman, laborant, sekreter, işçi ve benzeri personeli,

ğ) TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunu, ifade eder.

İndirim, istisna, destek ve teşvik unsurları

MADDE 3 – (1) Ar-Ge indirimi: Teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen Ar-Ge ve yenilik projelerinde, rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve teknogirişim sermaye desteklerinden yararlananlarca gerçekleştirilen Ar-Ge ve yenilik harcamalarının tamamı ile 500 ve üzerinde tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden Ar-Ge merkezlerinde ayrıca o yıl yapılan Ar-Ge ve yenilik harcamasının bir

önceki yıla göre artışının yarısı, 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesine göre kurum kazancının ve 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesi uyarınca ticari kazancın tespitinde indirim konusu yapılır. Ayrıca bu harcamalar, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre aktifleştirilmek suretiyle amortisman yoluyla itfa edilir, bir iktisadi kıymet oluşmaması halinde ise doğrudan gider yazılır. Kazancın yetersiz olması nedeniyle ilgili hesap döneminde indirim konusu yapılamayan tutar, sonraki hesap dönemlerine devredilir. Devredilen tutarlar, takip eden yıllarda 213 sayılı Kanuna göre her yıl belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınır.

(2) Gelir vergisi stopajı teşviki: Kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projelerinde, teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde ve rekabet öncesi işbirliği projelerinde çalışan Ar-Ge ve destek personelinin; bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretlerinin doktoralı olanlar için yüzde doksanı, diğerleri için yüzde sekseni gelir vergisinden müstesnadır.

(3) Sigorta primi desteği: Kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projeleri ile rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde çalışan Ar-Ge ve destek personeli ile 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun geçici 2 nci maddesi uyarınca ücreti gelir vergisinden istisna olan personelin; bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısı, her bir çalışan için beş yıl süreyle Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

(4) Damga vergisi istisnası: Bu Kanun kapsamındaki her türlü Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilgili olarak düzenlenen kağıtlardan damga vergisi alınmaz.

(5) Teknogirişim sermayesi desteği: Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından bu Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki koşulları taşıyanlara bir defaya mahsus olmak üzere teminat alınmaksızın 100.000 Yeni Türk Lirasına kadar teknogirişim sermayesi desteği hibe olarak verilir. Bu fıkra uyarınca yılı bütçesinde Ar-Ge projelerinin desteklenmesi amacıyla ödeneği bulunan merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin tümü tarafından yapılan ödemelerin toplamı, her takvim yılı için 10.000.000 Yeni Türk Lirasını geçemez. Bu tutarlar, takip eden yıllarda 213 sayılı Kanuna göre her yıl belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır.

(6) Rekabet öncesi işbirliği projelerinde işbirliğini oluşturan kuruluşların bu işbirliğine yaptıkları katkılar, işbirliği protokolünde belirlenen kuruluşlardan biri adına açılacak özel bir hesapta izlenir. Özel hesaba aktarılan bu tutarlar, harcamanın yapıldığı dönemde katkı sağlayan kuruluşların Ar-Ge harcaması olarak kabul edilir ve proje dışında başka bir amaç için kullanılamaz. Proje hesabında toplanan tutarlar, proje özel hesabı açan kuruluşun kazancının tespitinde gelir olarak dikkate alınmaz.

(7) Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinde bulunanların; kamu kurum ve kuruluşları, kanunla kurulan vakıflar ile uluslararası fonlardan aldıkları destekler özel bir fon hesabında tutulur. Bu fon, 193 sayılı Kanun ve 5520 sayılı Kanuna göre vergiye tabi kazancın ve ilgili yılda yapılan Ar-Ge harcaması tutarının tespitinde dikkate alınmaz. Bu fonun, elde edildiği hesap dönemini izleyen beş yıl içinde sermayeye ilâve dışında herhangi bir şekilde başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi halinde, zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler ziyaa uğratılmış sayılır.

Uygulama ve denetim esasları

MADDE 4 – (1) Bu Kanun kapsamındaki destek ve teşvik unsurlarından yararlananların bu Kanunda öngörülen şartları taşıdıklarına ilişkin tespitler en geç iki yıllık süreler itibarıyla yapılır.

(2) Bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen gelir vergisi stopajı ve sigorta primi işveren hissesine ilişkin teşviklerden yararlanacak olan destek personelinin tam zaman eşdeğeri sayısı, toplam tam zamanlı Ar-Ge personeli sayısının yüzde onunu geçemez.

(3) Asgari Ar-Ge personeli sayısının hesabında fiilen ve tam zamanlı olarak çalışan personelin üçer aylık dönemler itibarıyla ortalaması esas alınır.

(4) Bu Kanunda öngörülen şartların ihlali veya teşvik ve destek unsurlarının amacı dışında kullanılması halinde, zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler yönünden vergi ziyayı doğmuş sayılır. Sağlanan vergi dışı destekler ise 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ve gecikme zammı uygulanmak suretiyle tahsil edilir.

(5) Bu Kanun kapsamındaki indirim, istisna, destek ve teşviklerden yararlananlar; 193 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendi, 5520 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve 29/1/2004 tarihli ve 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun aynı mahiyetteki hükümlerinden ayrıca yararlanamazlar.

(6) Bu Kanunun uygulamasına ve denetimine ilişkin usul ve esaslar, TÜBİTAK'ın görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından birlikte çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Değiştirilen hükümler

MADDE 5 – (1) 193 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendi ile 5520 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının % 40'ı oranında" ibareleri "araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının %100'ü oranında" şeklinde değiştirilmiştir.

Yürürlük

MADDE 6 – (1) Bu Kanun 31/12/2023 tarihine kadar uygulanmak üzere, yayımını takip eden ay başında yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 7 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

11/3/2008

[R.G. 12 Mart 2008 – 26814]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Atama Kararları

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2008/9916

1 – Açık bulunan Bakanlık Yüksek Müşavirliğine, Müsteşar Yardımcısı (23648) Maksut METE'nin, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 5435 sayılı Kanunla değişik 37 nci maddesi ile 2451 sayılı Kanunun 2 nci maddesi gereğince atanması uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

11/3/2008

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

M.A. ŞAHİN
Adalet Bakanı

— • —

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2008/9917

1 – Müsteşar Yardımcılığına, Ankara Hâkimi (23777) Ahmet KAHRAMAN'ın, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 5435 sayılı Kanunla değişik 37 nci maddesi ile 2451 sayılı Kanunun 2 nci maddesi gereğince atanması uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

11/3/2008

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

M.A. ŞAHİN
Adalet Bakanı

[R.G. 12 Mart 2008 – 26814]

 [İçindekilere dön](#)

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kararı

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca Aralık 2005; Nisan, Ağustos, Aralık 2006; Nisan, Ağustos 2007 sonuna kadar sürelerini bitirerek esas ve ek defterlerinde terfi incelemesine tâbi olan ve defterdeki yükselme çeşidi ile sırasına ilişkin kararlara karşı yeniden inceleme ve itiraz üzerine 31/12/2007 tarihine kadar defterlerinde değişiklik yapılmasına karar verilen adli yargı hâkimleri, Cumhuriyet başsavcıları ve savcıları ile idarî yargı hâkimlerine ait sıra defterleri 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 29 uncu maddesi gereğince aşağıda gösterilmiştir.

ADLİ YARGI **A - HÂKİM SINIFI**

Sıra Sicil

No :	No :	Adı ve Soyadı :	Memuriyeti :
30.04.2006 tarihi itibariyle 4 üncü derecede mümptazen yükselmeye lâayık olan;			
95 m. 41064	Hulusi Tahir İLGENLİ	Fethiye Hâkimi	
31.08.2006 tarihi itibariyle 2 nci derecede intibak terfisi yapan;			
1 m. 38800	Mustafa TARIK ŞENTUNA	Akhisar Hâkimi	
31.08.2006 tarihi itibariyle 3 üncü derecede tercihli yükselmeye lâayık olan;			
3 m. 39596	Alper MOLLAOĐLU	Çayeli Hâkimi	
31.08.2006 tarihi itibariyle 4 üncü derecede mümptazen yükselmeye lâayık olan;			
47 m. 41084	Mustafa DİBA	Ermenek Hâkimi	
56 m. 40904	Erhan KÖSE	Çaycuma Hâkimi	
31.08.2006 tarihi itibariyle 5 inci derecede tercihli yükselmeye lâayık olan;			
21 m. 42505	Rahmi KURT	Meriç Hâkimi	
31.12.2006 tarihi itibariyle 2 nci derecede mümptazen yükselmeye lâayık olan;			
33 m. 38779	Seval BİRCAN	Denizli Hâkimi	
44 m. 38795	Seval AKKAŞ	Adalet Bakanlığı Yetkili Tetkik Hâkimi	
31.12.2006 tarihi itibariyle 2 nci derecede tercihli yükselmeye lâayık olan;			
8 m. 38652	Filiz DÜZENLİ	Of Hâkimi	
31.12.2006 tarihi itibariyle 2 nci derecede intibak terfisi yapan;			
1 m. 35983	Hatice Emel ŞAHİN	Besni Hâkimi	
31.12.2006 tarihi itibariyle 3 üncü derecede mümptazen yükselmeye lâayık olan;			
3 m. 40212	Mustafa KARAKAŞ	Marmaris Hâkimi	

8 m. 39517 Turan YILDIRIM Yargıtay Tetkik Hâkimi
31.12.2006 tarihi itibariyle 4 üncü derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
1 m. 41063 Yakup MACİT Boğazlıyan Hâkimi
22 m. 41998 Melek KARAKUŞ Bozdoğan Hâkimi
74 m. 41032 Mahmut KÖSE Oltu Hâkimi
31.12.2006 tarihi itibariyle 4 üncü derecede tercihli yükselmeye lâayık olan;
4 m. 40883 Merih BALKAYA Devrek Hâkimi
22 m. 41823 Adem ÖZDEMİR Arsin Hâkimi
31.12.2006 tarihi itibariyle 4 üncü derecede intibak terfisi yapan;
3 m. 42362 Zafer Gökhan MIHÇI İvrindi Hâkimi
30.04.2007 tarihi itibariyle 2 nci derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
8 m. 38209 İbrahim UYANIK Karamürsel Hâkimi
8 m. 38825 Mübeccel ERDOĞAN Aydın Hâkimi
30.04.2007 tarihi itibariyle 3 üncü derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
56 m. 41073 Murat TÜRKMEN Akyurt Hâkimi
140 m. 39955 Muhsin Gökhan KAYRA Aliağa Hâkimi
148 m. 39548 Bilal POLAT Araklı Hâkimi
148 m. 39719 Cengiz ARDAK Silivri Hâkimi
149 m. 39873 Hulusi PUR Çarşamba Hâkimi
30.04.2007 tarihi itibariyle 3 üncü derecede tercihli yükselmeye lâayık olan;
67 m. 40223 Metin TEPE Adalet Bakanlığı Yetkili Tetkik Hâkimi
30.04.2007 tarihi itibariyle 6 ncı derecede tercihli yükselmeye lâayık olan;
2 m. 95049 Mesut ŞENGÖNÜL Kocaali Hâkimi

B – SAVCI SINIFI

31.12.2005 tarihi itibariyle 2 nci derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
66 m. 37075 İsmail ŞAHİN Tarsus Cumhuriyet Savcısı
30.04.2006 tarihi itibariyle 5 inci derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
21 m. 42453 Bircan CİHANGİROĞLU Adalet Bakanlığı Yetkili Tetkik Hâkimi
31.08.2006 tarihi itibariyle 2 nci derecede tercihli yükselmeye lâayık olan;
1 m. 38205 Olcay AKSOY Ereğli (Konya) Cumhuriyet Savcısı
1 m. 38680 Hakan ERGİN Düzce Cumhuriyet Savcısı
31.08.2006 tarihi itibariyle 2 nci derecede intibak terfisi yapan;
1 m. 38731 Hasan Onur DİNÇ Bandırma Cumhuriyet Savcısı
31.08.2006 tarihi itibariyle 3 üncü derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
8 m. 41105 Üzeyir KARAKÜLAH Turhal Cumhuriyet Savcısı
21 m. 41023 Adnan DEMİR Fethiye Cumhuriyet Savcısı
35 m. 41369 Ahmet ÇAMOĞLU Nazilli Cumhuriyet Savcısı
31.08.2006 tarihi itibariyle 4 üncü derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
18 m. 41088 Sırrı YÜCEL Oltu Cumhuriyet Savcısı
24 m. 41908 Emin Emre EKİNCİ Bigadiç Cumhuriyet Savcısı
31.08.2006 tarihi itibariyle 4 üncü derecede tercihli yükselmeye lâayık olan;
4 m. 42689 Enver TUNÇ Manyas Cumhuriyet Savcısı
31.08.2006 tarihi itibariyle 6 ncı derecede yükselmeye lâayık olan;
11 m. 92636 Mehmet YILMAZ Çınar Cumhuriyet Savcısı
31.08.2006 tarihi itibariyle 7 nci derecede intibak terfisi yapan;
8 m. 95086 Enis Ziya ERKAN Pasinler Cumhuriyet Savcısı
31.12.2006 tarihi itibariyle 2 nci derecede tercihli yükselmeye lâayık olan;
1 m. 38427 Adnan ÇAVUŞ Bakırköy Cumhuriyet Savcısı
31.12.2006 tarihi itibariyle 3 üncü derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
6 m. 39657 Münüre KOYUNCU SUBAŞI Boyabat Cumhuriyet Savcısı
31.12.2006 tarihi itibariyle 4 üncü derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;

25 m. 41890 Tuncay YILMAZ Vezirköprü Cumhuriyet Savcısı
26 m. 42719 Ramazan ESEN Çatak Cumhuriyet Savcısı
31.12.2006 tarihi itibarıyla 5 inci derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
5 m. 42426 Yüceler ASLAN Görele Cumhuriyet Savcısı
7 m. 42441 Eyüp Murat DURAN Milas Cumhuriyet Savcısı
31.12.2006 tarihi itibarıyla 5 inci derecede tercihli yükselmeye lâayık olan;
12 m. 42469 Mehmet Akif DÖNERTAŞ Besni Cumhuriyet Savcısı
12 m. 42499 Zafer UYGUN Suruç Cumhuriyet Savcısı
31.12.2006 tarihi itibarıyla 6 ncı derecede yükselmeye lâayık olan;
1 m. 95039 Murat GÖBEKÇİ Kiraz Cumhuriyet Savcısı
31.12.2006 tarihi itibarıyla 6 ncı derecede intibak terfisi yapan;
7 m. 95075 Mehmet BALDUZ Enez Cumhuriyet Savcısı
8 m. 95133 Zekeriya GÜNAL Finike Cumhuriyet Savcısı
31.12.2006 tarihi itibarıyla 7 nci derecede intibak terfisi yapan;
25 m. 98216 Memduh AYDIN Hınıs Cumhuriyet Savcısı
31.12.2006 tarihi itibarıyla 8 inci derecede intibak terfisi yapan;
3 m. 101268 Abdurrahman Dursun BEDİR Kuşadası Cumhuriyet Savcısı
3 m. 101341 Alper Hakkı YAZICI Ereğli (Konya) Cumhuriyet Savcısı
4 m. 101509 Mahmut Yalçın SÖĞÜTLÜ Adilcevaz Cumhuriyet Savcısı
30.04.2007 tarihi itibarıyla 2 nci derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
34 m. 38228 Erdoğan BAYRAKTAR Kastamonu Cumhuriyet Savcısı
30.04.2007 tarihi itibarıyla 2 nci derecede yükselmeye lâayık olan;
5 m. 40003 Tuncay ALPER Gaziantep Cumhuriyet Savcısı
30.04.2007 tarihi itibarıyla 3 üncü derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
23 m. 41022 Muharrem ÇETİN Gördes Cumhuriyet Savcısı
44 m. 39764 Mustafa ÖZDEN Kemer Cumhuriyet Savcısı
45 m. 39488 Mustafa ÇİĞDEM Fatih Cumhuriyet Savcısı
50 m. 40083 Veysel YILDIZ Kartal Cumhuriyet Savcısı
30.04.2007 tarihi itibarıyla 6 ncı derecede intibak terfisi yapan;
7 m. 95223 Ercan ERDOĞAN İvrindi Cumhuriyet Savcısı
8 m. 97987 Mustafa ERDOĞAN Ulubey (Uşak) Cumhuriyet Savcısı
31.08.2007 tarihi itibarıyla 2 nci derecede tercihli yükselmeye lâayık olan;
4 m. 41023 Adnan DEMİR Fethiye Cumhuriyet Savcısı
5 m. 40015 İsmail UÇAR Aksaray Cumhuriyet Savcısı
31.08.2007 tarihi itibarıyla 3 üncü derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
19 m. 39589 Mehmet ATEŞ Turhal Cumhuriyet Savcısı
31.08.2007 tarihi itibarıyla 4 üncü derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
33 m. 41856 Umut SADAK Kalecik Cumhuriyet Savcısı

İDARİ YARGI

31.12.2005 tarihi itibarıyla 3 üncü derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
6 m. 38054 Ali ÜZER Samsun Vergi Mahkemesi Üyesi
31.08.2006 tarihi itibarıyla 2 nci derecede tercihli yükselmeye lâayık olan;
5 m. 37987 Şahap Güven BOYDAK Kastamonu İdare Mahkemesi Üyesi
31.08.2006 tarihi itibarıyla 6 ncı derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
1 m. 42966 Metin SARIKURT Balıkesir İdare Mahkemesi Üyesi
31.08.2006 tarihi itibarıyla 6 ncı derecede intibak terfisi yapan;
1 m. 41502 Mehmet COŞKUN Gaziantep İdare Mahkemesi Üyesi
4 m. 97722 Vefa HATİPOĞLU İzmir Vergi Mahkemesi Üyesi
31.08.2006 tarihi itibarıyla 7 nci derecede intibak terfisi yapan;
1 m. 41505 Hasan KARAKUŞ Diyarbakır İdare Mahkemesi Üyesi
2 m. 94891 Murat ASİLTÜRK Danıştay Tetkik Hâkimi

31.12.2006 tarihi itibariyle 6 ncı derecede intibak terfisi yapan;
3 m. 101530 Şevket POLAT Danıştay Tetkik Hâkimi
31.12.2006 tarihi itibariyle 7 nci derecede intibak terfisi yapan;
1 m. 101562 Bihter AKTAŞ Danıştay Tetkik Hâkimi
30.04.2007 tarihi itibariyle 2 nci derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
1 37864 Sibel KORUCU Danıştay Tetkik Hâkimi
30.04.2007 tarihi itibariyle 4 üncü derecede intibak terfisi yapan;
1 m. 101603 Mehmet GÖK Kastamonu İdare Mahkemesi Üyesi
30.04.2007 tarihi itibariyle 6 ncı derecede mümtazen yükselmeye lâayık olan;
3 m. 94893 Mahmut Nedim EPIK Antalya İdare Mahkemesi Üyesi
30.04.2007 tarihi itibariyle 6 ncı derecede tercihli yükselmeye lâayık olan;
2 m. 94903 Bülent TÜRKMEN Adalet Bakanlığı Yetkili Tetkik Hâkimi
30.04.2007 tarihi itibariyle 7 nci derecede intibak terfisi yapan;
22 m. 102677 Bayram ÖZ İstanbul İdare Mahkemesi Üyesi
30.04.2007 tarihi itibariyle 8 inci derecede intibak terfisi yapan;
43 m. 101140 Assiye SOLAK Konya İdare Mahkemesi Üyesi
31.08.2007 tarihi itibariyle 8 inci derecede intibak terfisi yapan;
48 m. 101813 Ulya EMİROĞLU Adalet Bakanlığı Yetkili Tetkik Hâkimi

[R.G. 12 Mart 2008 – 26814]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay Kararları

Yargıtay Başkanlığından:

Sayı :2008/6

Karar Günü:07/03/2008

YARGITAY BAŞKANLAR KURULU KARARI

2797 sayılı Yargıtay Yasası'nın 17/1-b ve İç Yönetmeliğin 32. maddelerinde öngörülen hükümler gözetilerek "dairelerden birisine yıl içinde gelen işlerin olağan bir çalışma ile karşılanamayacak oranda artmış ve dolayısıyla daireler arasında iş bakımından bir dengesizlik meydana gelmiş olup olmadığı; gelmiş ise, ne gibi önlemler alınması gerektiği" konusu görüşülüp karara bağlamak üzere Yargıtay Başkanlar Kurulu 07.03.2008 Cuma günü saat 9.30'da Başkanlar Kurulu Salonunda Birinci Başkan Hasan Gerçekler'in Başkanlığında toplandı..

A) 01.01.2007-31.12.2007 tarihleri arasında;

1 - Hukuk Genel Kuruluna 983 iş geldiği ve bir önceki yıldan aktarılanla birlikte toplam 994 dosyadan, yıl içinde 977'sinin karara bağlandığı ve 2008 yılına 17 iş aktarıldığı;

2 - Ceza Genel Kuruluna 283 iş geldiği ve bir önceki yıldan aktarılanla birlikte toplam 331 dosyadan yıl içinde 279'unun karara bağlandığı ve 2008 yılına 52 iş aktarıldığı;

B) 01.01.2007-31.12.2007 tarihleri arasında;

Birinci Hukuk Dairesine, 13040; İkinci Hukuk Dairesine, 21701; Üçüncü Hukuk Dairesine, 21611; Dördüncü Hukuk Dairesine, 15147; Beşinci Hukuk Dairesine, 15366; Altıncı Hukuk Dairesine, 14744; Yedinci Hukuk Dairesine, 5314; Sekizinci Hukuk Dairesine, 7330; Dokuzuncu Hukuk Dairesine, 43054; Onuncu Hukuk Dairesine, 25300; Onbirinci Hukuk Dairesine, 15200; Onikinci Hukuk Dairesine, 24501; Onüçüncü Hukuk Dairesine, 16357; Ondördüncü Hukuk Dairesine, 16907; Onbeşinci Hukuk Dairesine, 7907; Onaltıncı Hukuk Dairesine, 5738; Onyedinci Hukuk Dairesine, 5725; Onsekizinci Hukuk Dairesine,

12309; Ondokuzuncu Hukuk Dairesine, 12301; Yirminci Hukuk Dairesine, 18609; Yirmibirinci Hukuk Dairesine, 26230 iş geldiği, bu dairelerce sırasıyla; "12237", "18038", "19667", "16503", "15372", "14373", "5105", "7427", "40114", "21584", "16037", "24508", "15372", "16657", "8445", "5585", "4385", "11149", "11582", "17243", "23760" iş çıkarıldığı ve 2008 yılına yine sırasıyla; "1971", "12562", "2471", "5751", "2970", "2020", "333", "585", "12890", "10552", "10975", "2208", "4197", "1095", "3664", "205", "1651", "2300", "4134", "3522", "9880" iş aktarıldığı;

C) 01.01.2007-31.12.2007 tarihleri arasında;

Birinci Ceza Dairesine, 9783; İkinci Ceza Dairesine, 20409; Üçüncü Ceza Dairesine; 16708, Dördüncü Ceza Dairesine, 13279; Beşinci Ceza Dairesine, 14877; Altıncı Ceza Dairesine, 25366; Yedinci Ceza Dairesine, 18392; Sekizinci Ceza Dairesine, 13508; Dokuzuncu Ceza Dairesine, 12727; Onuncu Ceza Dairesine, 27297; Onbirinci Ceza Dairesine, 10104 iş geldiği, bu dairelerce sırasıyla; "10037", "17496", "10756", "10920", "10550", "14436", "11987", "9073", "9348", "14979", "9559" iş çıkarıldığı ve 2008 yılına yine sırasıyla; "5233", "5850", "16562", "14985", "10987", "43449", "36397", "14326", "6444", "29685", "10348" iş aktarıldığı anlaşıldı.

Gereği görüldü:

I - Başkanlar Kurulunun 15.02.2008 tarih ve 1 sayılı Kararı ile Hukuk Dairesinden oluşturulan komisyonun düzenlediği rapordaki görüşler, hukuk dairelerine gelen, çıkan, elde bulunan iş miktarı ile nicelik ve nitelikleri gözetilerek;

a) Temyiz incelemesi İkinci Hukuk Dairesi tarafından yapılmakta olan Hazine tarafından açılan T.MK.nun 588. maddesine dayalı gaiplik ve buna bağlı tapu iptal ve tescil davalarının temyiz incelemesinin 01.03.2008 tarihinden geçerli olmak üzere Birinci Hukuk Dairesince yapılmasına;

b) Temyiz incelemesi İkinci Hukuk Dairesi tarafından yapılmakta olan Mirascılık belgesi verilmesi ve bu belgelerle ilgili iptal davaları ile Dernekler hukukundan kaynaklanan davaların temyiz incelemesinin 01.03.2008 tarihinden geçerli olmak üzere Yedinci Hukuk Dairesince yapılmasına;

c) Temyiz incelemesi İkinci Hukuk Dairesi tarafından yapılmakta olan T.MK.nun 676, 677, 678. maddelerinden kaynaklanan miras taksim sözleşmesi ve miras payının devri sözleşmesine dayanan tapu iptali ve tescil davaları ile T.MK.nun 527 ve 528. maddelerinde yer alan miras sözleşmesinden kaynaklanan tapu iptal ve tescil davalarının temyiz incelemesinin 01.03.2008 tarihinden geçerli olmak üzere Sekizinci Hukuk Dairesince yapılmasına;

d) Temyiz incelemesi Onbirinci Hukuk Dairesi tarafından yapılmakta olan Kira sözleşmesinden doğan uyarılama davalarının temyiz incelemesinin 01.03.2008 tarihinden geçerli olmak üzere Üçüncü Hukuk Dairesince yapılmasına;

e) Temyiz incelemesi Onbirinci Hukuk Dairesi tarafından yapılmakta olan Kira sözleşmesinden kaynaklanan erken tahliye ve hor kullanmadan doğan davaların taraflarına bakılmaksızın temyiz incelemesinin 01.03.2008 tarihinden geçerli olmak üzere Altıncı Hukuk Dairesince yapılmasına;

f) Temyiz incelemesi Onbirinci Hukuk Dairesi tarafından yapılmakta olan ve Kooperatifler Kanunundan doğan davaların temyiz incelemesinin 01.03.2008 tarihinden geçerli olmak üzere Onaltıncı Hukuk Dairesince yapılmasına;

g) Temyiz incelemesi Onbirinci Hukuk Dairesi tarafından yapılmakta olan ve Sigortalının kendi trafik, kasko sigortasına, trafik sigortasının da kendi sigortalısına karşı açtığı tazminat davaları ile Taşıma ilişkisi dışındaki ve sigortanın taraf olup, olmamasına bakılmaksızın Onbirinci Hukuk Dairesince görülmekte olan, her türlü cismani ve maddi zararlı trafik kazalarından doğan davaların temyiz incelemesinin 01.03.2008 tarihinden geçerli olmak üzere Onyedinci Hukuk Dairesince yapılmasına;

h) Dördüncü, Beşinci, Dokuzuncu, Onuncu, Onikinci, Onüçüncü, Ondördüncü, Onbeşinci, Onsekizinci, Ondokuzuncu, Yirminci, Yirmibirinci Hukuk Dairelerinden iş alınmasına ve verilmesine gerek olmadığına,

II) Yukarıda belirtilen iş bölümünden kaynaklanan görev değişikliklerine dair inceleme yükümlülüklerinin 01.03.2008 tarihinde Yargıtay'a gelen işler bakımından yerine getirilmesine,

III) Yeni iş alan Dairelerin üye ve tetkik hâkimi ihtiyaçlarının verilen işlerin niceliği de dikkate alınmak suretiyle yeni seçilecek üyelerden Birinci Başkanlık Kurulunca karşılanmasına, Tetkik Hâkimi ihtiyaçları bakımından da gerekli düzenlemelerin en kısa sürede yapılmasına,

IV) Dairelerce bir dava dosyasının incelenerek eksikliklerinin giderilmesinden sonra geri çevrilmesi için, mahalline gönderilmesinin, o dosyanın görevli Dairesine gönderilmesine engel teşkil etmemesine,

V) İhtiyati haciz kararlarının işin esasını inceleyen Daireler tarafından incelenmesine devam olunmasına,

D) Kararın bir örneğinin Yargıtay İç Yönetmeliğinin 33. maddesi hükmü uyarınca tüm mahkemelere duyurulmak üzere Adalet Bakanlığına; bilgi için Yargıtay Daire başkanlıklarına; Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına; Yargıtay Kararları Dergisinde yayımlanması için Yayın İşleri Müdürlüğüne; Barolara ve Avukatlara duyurulmasını sağlamak üzere Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına gönderilmesine, Yargıtay Yasasının 58. maddesi hükmü gereğince ayrıca Resmî Gazete'de yayımlanmasına,

07.03.2008 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 13 Mart 2008 – 26815]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/16214

Karar No : 2007/17942

İncelenen Kararın

Mahkemesi : AFYONKARAHİSAR 1. SULH HUKUK MAHKEMESİ

Tarihi : 28/11/2006

Numarası : 2006/1288-2006/1811

Davacı : DOĞLAT KÖYÜ MUHTARLIĞI VEK. BAV. NEDİM SARU

Davalı : SALİH KORKUSUZ

Dava dilekçesinde 112.00 YTL itirazın iptali % 40 icra inkar tazminatının faiz ve masraflarla birlikte davalı taraftan tahsili istenilmiştir. Mahkemece davanın kabulü cihetine gidilmiş, hüküm davalı (Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı) tarafından temyiz edilmiştir.

YARGITAY KARARI

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hüküm kanun yararına bozulması Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle evrak okunup, gereği görüşülüp düşünüldü.

Davacı vekilinin Salih Korkusuz'a karşı 3.8.2006 tarihinde açtığı davada Doğlat Köyü Çiftçi Malları Koruma Meclisi Başkanlığının yasak bölgeye hayvan sokulması nedeniyle kestiği ve davalının itirazı üzerine İncehisar İlçe Murakabe heyetince 112.00 YTL indirilen cezanın tahsili için başlatılan icra takibine yapılan itirazın iptali ve % 40 icra inkar tazminatına hükmedilmesini talep ve dava etmiştir. Mahkemece davanın kabulüne karar verilmiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından kesin olan hükümde "mahkemece davanın Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 7. maddesi gereğince görev yönünden reddine karar

verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulmasına" karar verilmiş olması kanuna aykırı olduğu ileri sürülerek hükmün kanun yararına bozulması istenilmiştir.

Takibe konu alacak, 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanununun 31. maddesi uyarınca koruma meclisince tahakkuk ettirilmiş para cezalarından oluşmaktadır. Bu husus dosya arasında mevcut Doğlat Köyü Çiftçi Malları Koruma Meclisi Kararından açıkça anlaşılmaktadır. O halde bu para cezaları anılan maddesinin 1. fıkrasında belirtildiği üzere aynı kanunun 8. maddesinin V. Bendi uyarınca belirlenmiş ve karara bağlanmış tedbirlere riayetsizlik nedeniyle verilmiştir. Bu durumda, aynı kanunun 10. maddesinin bu konuda uygulanması gerekir. Bu maddeye göre ise kanunda yazılı istisnalar dışında (ki, bu istisnalar Kanununun 26. maddesinde yazılı olup, faili belli olan zararların tazmini konusunda koruma ve köy ihtiyar meclislerinin verdikleri kararlara karşı vaki itirazların Sulh Mahkemelerince inceleneceğine dairdir) koruma meclisince alınan kararlara karşı 10 gün zarfında murakabe heyetlerine itiraz edilebileceği, itiraz edilip de reddedilen veya itiraz edilmeden kesinleşen bu kararların derhal icra olunacağı belirtilmiş bulunmaktadır.

Anılan madde metninde, (murakabe heyetlerince itiraz üzere verilen kararlar aleyhine hiçbir kanun yoluna müracaat olunamaz) hükmü Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilmiş olduğundan (Anayasa Mahkemesinin 15.11.1963 tarih ve E.1963/97, K.1963/272 sayılı karar) bu kararların icrası için ilgiliye tebliğe tevessül edildiğinde bu işlem, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Kanun uyarınca bir para cezasının tahsiline ilişkin olduğundan, Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanununun 6. maddesine göre muhatap ancak görevli Vergi Mahkemesine itirazda bulunabilir.

Davacı idare, yükümlüye yaptığı tebligat üzerine tahsil işleminin durdurulduğuna dair görevli Vergi Mahkemesinden bir karar verilip kendisine tebliğ edilmediği sürece, yukarıda sözü edildiği gibi 6183 Sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak alacağını tahsil etmek üzere yasa da yazılı yollara başvurmak durumundadır. İdarenin bu yola gitmeyerek alacağını Özel Hukuk hükümlerine tabi bir alacakmış gibi mahkemeden talep etmesi, alacağın niteliğini değiştirmeyeceğinden, böyle bir başvurunun Adliye Mahkemesince reddedilmesi gerekir. Bu suretle HUMK'nun 7. maddesinin 1. fıkrası hükmü uyarınca, davacının istemi, idari makamlarca yapılması gereken bir işleme ilişkin olması (6183 Sayılı Kanuna göre) nedeniyle görev yönünden reddedilmelidir.

O nedenle dava dilekçesinin görevsizlik nedeni ile reddi gerekirken olaya ve alacağın dayandığı yasa maddesine uymayan gerekçe ve yorumlarla esasa girilerek yazılı olduğu şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.

Bu itibarla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeplerle kabulü ile hükmün BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine 27.11.2007 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 14 Mart 2008 – 26816]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/11232

Karar No :2008/659

Davacı Ahmet Akduman ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada İzmir 9. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 12.12.2006 günlü ve 2006/397-469 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 12.10.2007 gün ve Hukuk-190038 sayılı yazısıyla

kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

1- Davacı Ahmet Akduman dava dilekçesinde oğlu Yusuf Akduman'ın 1.2.1988 olan doğum tarihinin 1.2.1985 olarak düzeltilmesini istemiştir.

Dosya içerisindeki nüfus kayıt tablosu içeriğinden yaşının düzeltilmesi istenilen Yusuf'un kayden 1.2.1988 doğumlu olup, davanın açıldığı 4.10.2006 günü itibariyle ergin ve medeni hakları kullanmaya yetkili bulunduğu anlaşılmalı doğum tarihinin düzeltilmesi davasını doğrudan kendisinin açması gerekir. Dava tarihinden önce ergin olan Yusuf'un anne ve babasının davayı açmakta aktif husumet ehliyetinin bulunmadığı gözetilerek istemleri reddedilmiş ise de; Yusuf tarafından açılan bir dava bulunmadığı gözardı edilerek adı geçenin duruşmada beyanı alınmak suretiyle davaya bakılıp işin esası hakkında hüküm kurulması,

Kabule göre ise;

2- Doğum tarihinin düzeltilmesine karar verilen Yusuf ile aynı anneden doğduğu anlaşılan kardeşi 7.9.1984 doğumlu kardeşi Muharrem arasında düzeltilen doğum tarihine göre 4 ay 25 günlük bir zaman farkı bulunmaktadır. Bir kadının bu süre içerisinde iki kez doğum yapmasının tıbben mümkün olmadığı açık olup, hakim, nüfus kayıtlarında düzeltme yaparken bu kayıtların diğerleri ile çelişik olmamasına özen göstermeli, böyle bir sonucu doğuracak kararlar vermemelidir. Mahkemece bu husus dikkate alınmaksızın yazılı şekilde karar verilmesi,

Usul ve yasaya aykırıdır.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 31.1.2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.

— • —

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/11960

Karar No : 2008/661

Davacı Laika Akbaş ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Gevaş Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 6.3.2007 günlü ve 2006/82-2007/50 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 10.12.2007 gün ve Hukuk-256334 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Mahkemece, davacı Laika Akbaş'ın 1.4.1964 olan doğum tarihi 1.4.1972 olarak düzeltilmişse de, adı geçen kişi nüfusa 15.1.1971 tarihinde kaydedilmiştir. Bir kişinin doğmadan nüfusa kaydı söz konusu olamayacağından bu suretle bir düzeltme nüfus kayıtlarında çelişki yaratacaktır.

Hakim, nüfus kayıtlarında düzeltme yapılmasına karar verirken bu kayıtlar arasında çelişki yaratmamak ya da hayatın olağan akışına ters düşecek durumlara yol açmamaya özen göstermek durumundadır.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 31.1.2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 14 Mart 2008 – 26816]

— • —

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

KAYA VE DİĞERLERİ/Türkiye*

Başvuru No. 4451/02

Strazburg

24 Ekim 2006

USUL

Dava, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, Gülistan Kaya, Efendi Kaya, Aylene Kaya, Mehmet Kaya, Mustafa Kaya, Hakkı Kaya, Çiçek Kaya, Vesile Kaya ve Savaş Kaya ("başvuranlar") adlı dokuz Türk vatandaşı tarafından, 27 Temmuz 2001 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılan başvurudan (no. 4451/02) kaynaklanmaktadır.

OLAYLAR

DAVA OLAYLARI

Taraflarca sunulduğu şekliyle olaylar

Başvuranlar sırasıyla 1950, 1966, 1972, 1981, 1982, 1984, 1986, 1990 ve 1993 doğumludur ve Diyarbakır'da ikamet etmektedir. Başvuranların ilki, 16 Kasım 1996 tarihinden beri kayıp olan Hakkı Kaya'nın eşi, diğerleri ise çocuklarıdır.

16 Kasım 1996 günü saat 15:00 sıralarında Hakkı Kaya ve beraberindeki iki arkadaşı – Ahmet Yaşar ve Mehmet (soyadı bilinmiyor) Diyarbakır kent merkezinde yürümekteydi. Orman Müdürlüğü binasının önünden geçerken 06 EKN 22 plakalı Renault marka bir steysin araç kendilerine yaklaşmıştır. Sivil giyimli, walkie-talkie taşıyan kendilerini polis memuru olarak tanıtan üç kişi kimlik kontrolü yapmıştır. Daha sonra Kaya'yı ifade vermek üzere polis karakoluna gelmesi gerektiğini söyleyerek araçlarına binmeye zorlamışlardır.

28 Kasım 1996 tarihinde ikinci başvuran Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığı'na şikayette bulunarak Hakkı Kaya'nın kaybolmasının araştırılmasını Savcı'dan talep etmiştir. Aynı tarihte Hakkı Kaya'nın kardeşi Şefik Kaya Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı'na verdiği dilekçe ile kardeşinin nerede olduğu hakkında bilgi istemiştir.

4 Aralık 1996 tarihinde polis, Hakkı Kaya'nın kaçırılmasının tanığı Ahmet Yaşar'ın ifadesini almıştır. Yaşar, ifadesinde olay günü iki arkadaşıyla birlikte Diyarbakır Orman Müdürlüğü binasının önünde yürürlerken 06 EKN 22 plakalı beyaz Toros steysin aracın kendilerine yaklaştığını söylemiştir. Araçtaki adamlar kimlik kontrolü yapmış ve Yaşar'a gidebileceğini söylemiştir. Yaşar, her şey çok hızlı gerçekleştiği için bu adamları net olarak tarif edemediğini belirtmiştir. Ne var ki birinin sarışın, diğerinin ise kıvrıcık saçlı olduğunu hatırlamaktadır. Kimin için çalıştıkları hakkında hiçbir fikri yoktur.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

5 Ocak 1997 tarihinde Diyarbakır İl Jandarma Komutanı Diyarbakır DGM Savcısına Hakkı Kaya'nın gözaltına alınmadığı bilgisini vermiştir.

17 Mart 1997 tarihinde Diyarbakır DGM Savcısı görevsizlik kararı vermiş ve davayı Diyarbakır DGM Başsavcılığı'na sevketmiştir. Başsavcılık Kaya'nın kaybolmasıyla ilgili soruşturma başlatmış ve şahsın aranmasını Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nden talep etmiştir. Belirtilen tarihten bu yana Emniyet Müdürlüğü Savcıya düzenli olarak raporlar göndermekte ve Hakkı Kaya'nın ülkeyi terk edip etmediğini belirlemek için gümrük kayıtlarını kontrol etmektedir.

27 Mart 1997 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Araştırma Komisyonu başvurulara Hakkı Kaya'nın gözaltında olmadığını bildirmiştir. Komisyon ayrıca 06 EKN 22 plakalı aracın modelinin iddia edildiği gibi steysin Toros değil, Fiat Şahin olduğunu ve Ankara'da ikamet eden Y.C.'ye ait olduğunu başvurulara bildirmiştir.

7 Eylül 1998 tarihinde polis Efendi Kaya'nın ifadesini almıştır. Efendi Kaya ifadesinde, babasının Kasım 1996'dan beri kayıp olduğunu ve o zamandan beri kendisinden hiç haber alamadığını belirtmiştir.

28 Ocak 2000 tarihinde başvurular Cumhuriyet Savcısına bir şikayette daha bulunmuşlardır. Polis Efendi Kaya'nın ifadesini iki kez daha almıştır. İfadelerde değişiklik yoktur.

11 Mart 2004 tarihinde eski PKK mensubu ve JİTEM (Jandarma İstihbarat Merkezi) üyesi olduğu iddia edilen Abdülkadir Aygan'la yapılan bir röportaj *Ülkede Özgür Gündem* gazetesinde yayınlanmıştır. Aygan röportajda Hakkı Kaya'nın JİTEM tarafından öldürülenlerden biri olduğunu ifade etmiştir. Kaya'nın cesedinin Diyarbakır-Silvan karayolu üzerinde, Karacalı ile Han köyleri arasında gömülü olduğunu belirtmiştir. Başvurular gazete kupürünün bir kopyasını incelenmek üzere Savcıya iletilmişlerdir.

6 Nisan 2004 tarihinde Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Abdülkadir Aygan'ın 1986 yılında terörist bir örgüte üyeliğinden 15 yıl hapis cezasına çarptırıldığı konusunda Diyarbakır Cumhuriyet Savcısı'na bilgi vermiştir. Ancak 1985 yılında çıkarılan pişmanlık yasasından faydalandığı için salıverilmişti ve nerede bulunduğu bilinmiyordu. Cumhuriyet Savcısı Abdülkadir Aygan'ı araştırmaya devam etse de yerini tespit edememiştir.

8 Haziran 2004 tarihinde ikinci başvuran Abdülkadir Aygan hakkında Hakkı Kaya'yı öldürdüğü yönünde şikayette bulunmuştur.

HUKUK

I. HÜKÜMETİN ÖN İTİRAZI

Hükümet, başvuruların AİHS'nin 35 § 1. maddesi bağlamında açık olan iç hukuk yollarını tüketmediklerini iddia etmiştir. Bu bağlamda Hakkı Kaya'nın kaybolmasına ilişkin soruşturmanın halen sürdüğünü belirtmişlerdir.

Mahkeme, 4 Ekim 2005 tarihli kararında sözkonusu soruşturmanın AİHS'ye göre etkili olup olmadığının başvuruların şikayet nedenleriyle çok yakından ilgili olup esaslarla birleştirilmesi gerektiğini değerlendirdiğini hatırlatır. Dolayısıyla Mahkeme sözkonusu

kararını yinelemekte ve soruşturmanın etkili olup olmadığına dair Hükümetin ön itirazını AİHS'nin 2. maddesi kapsamında başvuruların şikayetinin esaslarıyla birleştirmektedir.

II. AİHS'NİN 2. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar Hakkı Kaya'nın kaçırılma ve kaybolma olayını çevreleyen unsurların AİHS'nin 2. maddesinin ihlaline yol açtığını iddia etmişlerdir. Başvuranlar ayrıca yetkililerin Kaya'nın kaybolması hakkında etkili ve yeterli bir soruşturma yapamadığını savunmuşlardır. AİHS'nin aşağıda verilen 2 § 1. maddesine atıfta bulunmuşlardır:

“Herkesin yaşam hakkı yasanın koruması altındadır. Yasanın ölüm cezası ile cezalandırdığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın yerine getirilmesi dışında hiç kimse kasten öldürülemez.”

Başvuranlar Hakkı Kaya'nın Devlet güvenlik güçleri tarafından alıkonulduğu ve güvenlik güçleri veya ajanları tarafından öldürüldüğünün makul şüphelerin ötesinde tespit edildiğini iddia etmişlerdir. Kaya'nın kaybolması ve şüpheli koşullardaki muhtemel ölümü hakkında sorumlu Hükümetin bağımsız, etkili ve detaylı bir soruşturma yapamadığını savunmuşlardır.

Hükümet iddiaları reddetmiştir. Başvuranların iddialarını kanıtlamadıklarını savunmuşlardır. Bu nedenle AİHS'nin 2. maddesi ile ilgili bir husus bulunmadığını öne sürmüşlerdir. Hükümet ayrıca Hakkı Kaya'nın kaybolması ile ilgili yürütülen soruşturmanın AİHS'nin getirdiği yükümlülüklerle uyduğunu öne sürmüştür.

A. Hakkı Kaya'nın kaybolması

Mahkeme yaşam hakkını güvence altına alan ve bu haktan yoksun bırakmanın meşru olabileceği durumları belirten 2. maddenin AİHS'nin istisnaya izin verilmeyen en temel hükümlerinden biri olduğunu hatırlatır. Söz konusu madde aynı zamanda 3. madde ile birlikte Avrupa Konseyi'ni oluşturan demokratik toplumların temel değerlerinden birini güvence altına almaktadır. Bu nedenle yaşam hakkının kısıtlanması için oluşacak şartlar titizlikle yorumlanmalıdır. Bireylerin korunması için bir araç olarak AİHS'nin amaç ve hedefi de 2. maddenin verdiği güvencelerin pratik ve etkili olacak şekilde yorumlanıp uygulanmasını gerektirmektedir (bkz *McCann vd – İngiltere*, A Serisi no. 324). Bu amaçla söz konusu hüküm Mahkeme'nin içtihadında kayıpları da (şahıs hakkında haber alınamıyorsa ölmüş olma ihtimali yükselmektedir) kapsayacak şekilde yorumlanmaktadır (*Tahsin Acar – Türkiye* [BD], no. 26307/95).

2. maddede tanınan güvencenin önemi ışığında Mahkeme sadece Devlet görevlilerinin eylemlerini değil, çevreleyen tüm koşulları da değerlendirerek can kaybını en titiz incelemeye tabi tutmalıdır (bkz. diğer içtihatlar yanında *Orhan – Türkiye*, no. 25656/94).

Mahkeme söz konusu davada hem ortaya konulan belgesel delillerin hem de tarafların yazılı görüşlerinin ortaya çıkardığı hususları inceleyecektir. Bu bağlamda Mahkeme AİHS şartlarına göre “makul şüphenin ötesinde” kanıt standardını benimsediğini ve bu tür bir kanıtın, yeterli derecede güçlü, açık ve uygun neticeler veya reddedilmemiş benzer maddi karinelerin birarada yer almasından kaynaklanabileceğini hatırlatır (*İrlanda – İngiltere*, 18 Ocak 1978 tarihli karar, A Serisi no. 25).

Mahkeme, başvuruların Hakkı Kaya'nın Devlet görevlileri tarafından kaçırıldığı yönündeki iddiasının hiçbir ikna edici delille desteklenmediğini gözlemlemektedir. Bu bağlamda Mahkeme başvuruların iddialarının Ahmet Yaşar'ın görgü tanığı ifadesine

dayandığını dikkate alır. Aygan tarafından JİTEM'in bazı yargısız infazlar gerçekleştirdiği ve Hakkı Kaya'nın da kurbanlardan bir olduğunu ima ettiği Ülkede Özgür Gündem gazetesindeki röportajına ilişkin olarak ise Mahkeme bu ifadeyi kanıtlanmamış veya en fazla dolaylı bir delil olarak kabul ettiği için kararı etkileyecek düzeyde değer verilemeyeceği kanaatindedir (*Nesibe Haran – Türkiye*, 31821/96; *Issa vd – Türkiye*, no. 31821/96). Mahkeme ayrıca dava dosyasına göre Hakkı Kaya'nın sabıka kaydının bulunmadığı ve güvenlik güçlerinin tehdidi altında olduğunu söylemek için delil bulunmadığını hatırlatır. Ayrıca başvuranlar Hakkı Kaya'nın iddia edilen kaçırılma olayında neden yerel mercilerin rol almış olabileceğini gösteren hiçbir ikna edici görüş belirtmemektedirler.

Yukarıda belirtilenler ışığında Mahkeme, başvuranların yakınının kaybolduğu koşulların spekülasyon ve varsayımlara neden olduğunu ve bu yüzden Hakkı Kaya'nın makul şüpheler ötesinde başvuranlarca iddia edildiği gibi Devlet görevlileri tarafından kaçırılıp öldürüldüğüne karar verilmesi için yeterli delil bulunmadığı kanaatindedir.

Dolayısıyla AİHS'nin 2. maddesi müstakil olarak ihlal edilmemiştir.

B. Yerel soruşturmanın yetersiz olduğu iddiası

Mahkeme, yerleşmiş içtihadına göre 2. maddedeki yaşam hakkının koruma altına alınması zorunluluğunun 1. maddedeki Devletin "... kendi yetki alanı içinde bulunan herkese Sözleşme'de tanıyan yapılan hak ve özgürlükleri tanıması" genel yükümlülüğü ile birlikte değerlendirildiğinde şahısların şüpheli durumlarda kaybolduğu ve bunların öldürüldüğünün iddia edildiği zaman bir tür etkili resmi soruşturmanın yapılmasını zımnen gerektirdiğini hatırlatır. Bu yükümlülük kaçırma olayının Devlet görevlileri tarafından gerçekleştirildiğinin tespit edilmiş olduğu davalar ile sınırlı değildir. Vefat edenin yakınları veya diğerleri tarafından soruşturma yapacak yetkililere resmi şikayette bulunmuş olup olunmaması da belirleyici değildir. Yetkililerin sadece açıklanamayan bir kayboluşu haber alması da 2. maddeye göre tek başına konu ile ilgili etkili bir soruşturma yürütülmesi zorunluluğunu ortaya çıkarır. Bir soruşturmanın etkili olma şartını en alt düzeyde karşılayacak tetkikin nitelik ve derecesi her ayrı davanın şartlarına bağlıdır. İlgili tüm gerçekler temelinde ve yapılan soruşturmanın pratik gerçekleri dikkate alınarak bir değerlendirme yapılmalıdır (bkz. *Tahsin Acar*, yukarıda anılan; *Türkoğlu – Türkiye*, no. 34506/97).

Bu çerçevede belirli bir vakada soruşturmada ilerlemeyi engelleyen güçlük ve engeller olabileceğini kabul etmek gerekirken aynı zamanda ivedilik ve makul süre şartı da zımnen bulunmaktadır. Ancak yetkililerin kaybı soruşturmada ivedilikle harekete geçmesi, hukukun üstünlüğünü korumada ve kanunsuz fiillerde bir karartma veya müsamahayı önlemede halkın güveninin sağlanması için genellikle zaruri olarak değerlendirilmektedir (*Türkoğlu*, yukarıda anılan).

Mahkeme, Hakkı Kaya'nın öldürüldüğüne dair kanıt bulunmamasını dikkate alır. Ancak yukarıda belirtildiği gibi 2. maddedeki usule dair yükümlülükler devlet görevlilerinin güç kullanımından kaynaklanan kasten öldürme olayını içeren vakalarla sınırlı değildir. Bu yükümlülükler ferdin hayati tehlike olarak değerlendirilebilecek koşullarda kaybolması ve kayıptan haber alınmadan belli bir zamanın geçtiği davalar için de geçerlidir.

Sözkonusu davada başvuranların yakınının kaybolması ve ölmüş olduğu iddiası üzerine gerçekten de bir soruşturma yürütülmüştür. Hakkı Kaya'nın kaybolmasına ilişkin resmi soruşturmanın halen sürmekte olduğu dava dosyasından anlaşılmaktadır. Ancak on yıl geçmesine rağmen soruşturmadan maddi sonuç alınmamış olması ve aşağıda belirtilen

nedenlerden dolayı Mahkeme soruşturmanın yürütülmesinde önemli eksikler olduğu kanaatindedir.

Mahkeme öncelikle kaybolmasını takiben başvuranların Hakkı Kaya'nın bulunması için birkaç defa yerel adli ve idari mercilere dilekçe ile başvurmuş olduklarını dikkate alır. Ancak iddiaların ciddiyetine karşın yetkililer tarafından verilen yanıtlar Hakkı Kaya'nın gözaltına alındığının reddinden ibaretti. Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı ve sonrasında Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılan soruşturma polis gözaltı ve gümrük kayıtlarının kontrol edilip Hakkı Kaya'nın gözaltında olup olmadığı ve yurtdışına çıkıp çıkmadığını tespitini ötesine geçmemiştir. Mahkeme Cumhuriyet Savcılarının yetkilerini kullanarak muhtemel tanıkların belirlenmesi yönünde adım atmamış olduklarını gözlemler. Olayın görgü tanığı Ahmet Yaşar'ın kaçırılma olayıyla ilgili açık detaylar vermesi gerçeğine rağmen Hakkı Kaya'nın kaçırıldığı alanda delil toplanması için girişimde bulunulmamıştır. Savcıların olayın meydana geldiği tarihte görevli olan polis memurlarının ifadesine başvurmadığı da dava dosyasından anlaşılmaktadır. Olayın diğer görgü tanığı olan "Mehmet"i belirlemek ve ona ulaşmak için de girişimde bulunulmamıştır. Ayrıca Ülkede Özgür Gündem gazetesinde yayınlanan röportaj sonrasında Cumhuriyet Savcısı Hakkı Kaya'nın öldürülmesinden JİTEM'in sorumlu olduğunu iddia eden Abdülkadir Aygan'ın bulunması için arama başlatmıştır. Ancak aramanın başarısız olduğu ve bu yüzden devam eden soruşturma için çok önemli bir tanık olan Aygan'ın deliline ulaşılamadığı görülmektedir.

Mahkeme, yukarıda belirtilen eksikliklerin yerel mercilerin Hakkı Kaya'nın kaybolmasını çevreleyen koşullar hakkında etkili ve yeterli bir soruşturma yürütemediğini söylemek için yeterli olduğu görüşündedir. Bu nedenle devletin 2. maddede yer alan yaşam hakkının korunması usul yükümlülüğü ihlal edilmiştir.

Dolayısıyla Mahkeme Hükümetin iç hukuk yollarının tüketilmediğine dair ön itirazını reddetmekte ve 2. maddenin ihlal edildiğine usule ait kısmı tarafından karar vermektedir.

III. AİHS'İNİN 5. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, özgürlük ve güvenlik hakkını koruma altına alan AİHS'nin 5. maddesine atıfta bulunarak Hakkı Kaya'nın sözkonusu hükmün bir ila beşinci paragraflarında yer alan güvencelerin tamamen göz ardı edilerek alıkonulduğunu iddia etmişlerdir.

Hükümet, sözkonusu şikayete Hakkı Kaya'nın polis tarafından gözaltında tutulduğunu reddetmekten öte özel olarak yanıt vermemiştir.

Mahkeme Hakkı Kaya'nın kaybolmasından kimin sorumlu olabileceği hakkında bir tespit bulunamadığını hatırlatır. Bu nedenle başvuranların iddiasını destekleyen somut temel bulunmamaktadır.

Sonuç olarak Mahkeme AİHS'nin 5. maddesinin ihlal edilmediğini tespit etmiştir.

IV. AİHS'İNİN 6 § 1 VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, yetkililer tarafından yürütülen soruşturmanın AİHS'nin ilgili kısmı aşağıda verilen 6 § 1 ve 13. madde standartlarını karşılamakta yetersiz olduğunu öne sürmüşlerdir.

6 § 1. Madde

“Herkes, ... medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar ... konusunda karar verecek olan ... bir mahkeme tarafından davasının ... hakkaniyete uygun ... görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

13. Madde

“Bu Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, ihlal fiili resmi görev yapan kişiler tarafından bu sıfatlarına dayanılarak yapılmış da olsa, ulusal bir makama etkili bir başvuru yapabilme hakkına sahiptir.”

A. AİHS’nin 6 § 1. Maddesi

Mahkeme, başvuruların AİHS’nin 6 § 1. maddesine dayanan mağduriyetinin Hakkı Kaya’nın kaybolması ve bunun etkili hukuk yollarına ulaşmalarına etkileri ile ilgili olarak soruşturmayı yapan mercilerin tavrına ilişkin daha genel şikayetlerinden ayrılamayacağını gözlemler. Bu nedenle Mahkeme sözkonusu şikayeti AİHS maddelerinin ihlali durumunda 13. maddede belirtilen devletin etkili hukuk yolu sağlamaya zorunlu olduğu şeklindeki daha genel yükümlülüğü çerçevesinde incelemeyi uygun görmektedir (bkz. diğer içtihatlar arasında *Kaya – Türkiye, Karar Raporları* 1998-I).

B. AİHS’nin 13. Maddesi

Mahkeme, yerel adli düzende ne şekilde güvence altına alınmış olursa olsun Sözleşme hak ve özgürlüklerinin içeriğini uygulayacak ulusal düzeyde bir hukuk yolu bulunmasının AİHS’nin 13. maddesinde teminat altına alındığını hatırlatır. Bu nedenle 13. maddenin sonucu, İmzacı Devletlere bu maddedeki Sözleşme sorumluluklarına nasıl uyacakları konusunda bir miktar özgürlük verilmiş olsa da, AİHS bağlamında “savunulabilir bir şikayet” konusunu ele alıp uygun çözüm sunacak bir iç hukuk yolunun sağlanmasını zorunlu kılmasıdır. 13. maddedeki zorunluluğun kapsamı, başvuranın AİHS bağlamındaki şikayetinin niteliğine göre değişir. Ancak 13. maddede zorunlu tutulan hukuk yolunun hem uygulama hem de kanunda “etkili” olması, özellikle de uygulanmasının imzacı devlet yetkililerinin eylem veya ihmalleriyle haksız bir şekilde engellenmemesi gerekmektedir (*Tekdağ*, yukarıda anılan).

13. madde yaşam hakkının korunmasına büyük önem vererek uygun olan durumlarda tazminat ödenmesine ek olarak şikayetçilerin soruşturma sürecini etkili takipleri de dahil olmak üzere yaşam hakkını ihlal edenlerin tespiti ve cezalandırılmasına götürecektir tam ve etkili bir soruşturmanın yapılmasını da zorunlu kılar (bkz. *Tekdağ*, yukarıda anılan).

Mahkeme Hakkı Kaya’nın kaybolmasına devlet görevlilerinin neden olduğu veya bunda rol almış olduklarının makul şüpheler ötesinde kanıtlanmamış olduğunu hatırlatır. Ancak yerleşmiş içtihadına göre bu, şikayetin 2. maddeyle bağlantılı olarak 13. madde hükümleri nedeniyle “savunulabilir” olmasını engellemez (*Orhan*, yukarıda anılan; *Tekdağ*, yukarıda anılan).

Bu nedenle yetkililerin başvuruların yakınının kaybolmasını çevreleyen olaylar hakkında etkili bir soruşturma yürütme zorunlulukları bulunuyordu. Yukarıda belirtilen sebeplerle soruşturma yükümlülüğü 2. maddedekinden daha geniş olan 13. madde bağlamında etkili bir soruşturma yürütülmüş olduğu söylenemez (*Orhan*, yukarıda anılan; *Tanrıkulu – Türkiye*, [BD], no 23763/94; *Tekdağ*, yukarıda anılan).

Bu nedenle Mahkeme AİHS’nin 13. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmektedir.

IV. AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS’nin 41. maddesi aşağıda verilmiştir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollarının ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

Mahkeme, Mahkeme İç Tüzüğü’nün 60. maddesinde adil tazmin taleplerinin maddeler halinde destekleyici belge ve makbuzlarla yazılı olarak iletilmesini, aksi halde talebin “kısmen veya tamamen reddedilebileceğini” belirtir.

Söz konusu davada 6 Ekim 2005 tarihinde Mahkeme başvuruları 5 Aralık 2005 tarihine kadar adil tazmin taleplerini iletmeye çağırılmıştır. Başvuranlar sürenin uzatılmasını talep ettikleri için Mahkeme son başvuru tarihini 5 Mart 2006’ya kadar uzatmıştır. Ancak başvurular belirtilen süre zarfında tazmin taleplerini göndermemiş ve uzatma talep etmemişlerdir. Mahkeme, başvuruların adil tazmin taleplerini süre bitiminden ancak dört ay sonra, 7 Temmuz 2006 tarihinde almıştır. Bu şartlar altında Mahkeme, başvuruların süre kısıtlamasına uymadıkları veya adil tazmin taleplerini göndermekte yeterince titizlik göstermedikleri kanaatinde. Bu yüzden Mahkeme AİHS’nin 41. maddesine göre tazminata hükmetmemiştir (*Ormancı vd. – Türkiye*, no. 43647/98; *Şirin – Türkiye*, no. 47328/99; *Yayan – Türkiye*, no. 66848/01).

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Hükümetin iç hukuk yollarının tüketilmediği yönündeki ön itirazının esaslarla birleştirilmesi ve reddedilmesine;
2. Başvuranların yakınının kaybolması bağlamında AİHS’nin 2. maddesinin müstakil olarak ihlal edilmediğine;
3. Başvuranların yakınının kaybolmasını çevreleyen şartlar hakkında sorumlu Devlet etkili bir soruşturma yürütemediği için AİHS’nin 2. maddesinin ihlal edildiğine;
4. AİHS’nin 5. maddesinin ihlal edilmediğine;
5. Başvuranların şikayetlerinin AİHS’nin 6 § 1. maddesi bağlamında incelenmesine gerek bulunmadığına;
6. AİHS’nin 13. maddesinin ihlal edildiğine;
7. Başvuranın adil tazmin talebinin reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce hazırlanmış, AİHM İç Tüzüğü’nün 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca 24 Ekim 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

S. DOLLÉ
P. COSTA
Yazı İşleri Müdürü

J.-

Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

KONUK/Türkiye Davası*

Başvuru No: 49523/99
Strazburg

22 Haziran 2006

OLAYLAR

I. DAVA KOŞULLARI

Türk vatandaşı olan başvuran 1952 doğumludur. Başvurusunu yaptığı sırada Bergama Cezaevinde bulunmaktadır.

Başvuran, 26 Temmuz 1996 tarihinde İzmir Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi polisleri tarafından, yasadışı terör örgütü THKP-C aleyhinde başlatılan bir operasyon çerçevesinde evinde yakalanmıştır. Başvuran aynı gün gözaltına alınmıştır.

Başvuran gözaltında bulunduğu sırada, polisler tarafından sorgulanmış ve sözkonusu yasadışı örgüt adına yasak olan afiş ve ilan dağıttığına ilişkin itirafın yer aldığı bir ifade imzalamıştır. Başvuran ayrıca, 25 Temmuz 1996 tarihinde evinin yakınlarında bulunan bir bankaya molotof kokteyli attığını kabul etmiştir.

Başvuran, 6 Ağustos 1996 tarihinde İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Başsavcısı tarafından dinlenmiştir. Başvurana burada, yalnızca yasak olan afiş ve ilanları dağıttığını kabul ettiğinden polise verdiği ifadenin yalnızca bir kısmını kabul etmiştir.

Başvuran aynı gün DGM yedek hakimine sevk edilmiştir. DGM yedek hakimi başvuranın tutuklu yargılanmasına karar vermiştir. Başvuran hakim karşısında, yalnızca Cumhuriyet Savcısı'na yaptığı itirafları kabul etmiştir.

21 Ekim 1996 tarihinde Cumhuriyet Savcısı, biri asker kökenli olan ve üç hakimden oluşan DGM önünde başvuranı itham etmiştir. Cumhuriyet Savcısı, başvuranı THKP-C örgütüne üye olmakla, bu örgüte yardım ve yataklıkta bulunmakla suçlayarak, Türk Ceza Kanunu'un 168 § 2. maddesi ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'un 5. maddesi uyarınca mahkum edilmesini talep etmiştir.

Başvuran, DGM önünde aleyhindeki bütün suçlamaları reddetmiştir. Bu açıdan başvuran bir yandan polise baskı altında ifade verdiğini, diğer yandan da gözlerindeki bozukluk nedeniyle imzaladığı ifadenin içeriğini okuyamadığını iddia etmektedir. Başvuran ayrıca, sözkonusu yasadışı örgütün liderini tanımadığını ileri sürmektedir.

Kamuya ait alanlarda afiş yapıştırmak, ilan dağıtmak ve izinsiz yazılar yazmak suçundan 3 Eylül 1997 tarihinde aleyhinde ikinci bir cezai soruşturma açılan başvuran, Karşıyaka Sulh Hukuk Mahkemesi tarafından verilen bir kararla serbest bırakılmıştır.

Karşıyaka Sulh Hukuk Mahkemesi kararında, başvuranın polise verdiği ifadeleri dikkate almamış ve başvuranın suçluluğunu ortaya koyabilecek yeterli delil bulunmadığına karar vermiştir.

DGM, 26 Mart 1998 tarihli bir kararla başvuranı suçlu bularak sekiz yıl yirmi gün hapis cezasına mahkum etmiştir. DGM, kanıt unsurlarının iddianamede yer alan olayları destekler nitelikte olduğuna kanaat getirmiştir. DGM aynı zamanda, başvuranın bankaya molotof kokteyli atma eylemine karıştığını tespit etmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran kararın temyizine gitmiştir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı iddianamesinde, 26 Mart 1998 tarihli kararının bozulmasını talep etmiştir.

Yargıtay, 18 Kasım 1998 tarihinde açıklanan, 10 Kasım 1998 tarihli bir kararla temyiz edilen kararı onamıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'İNİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran kendisini yargılayan ve mahkum eden Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bünyesinde bir askeri hakim bulunması nedeniyle "bağımsız ve tarafsız bir mahkeme" tarafından adilce yargılanmadığı iddiasında bulunmaktadır.

Başvuran aynı zamanda davasının hakkaniyete uygun olarak görülmediğini ifade etmektedir. Bu itibarla AİHS'nin 6 §§ 1. ve 3 b), c) ve d) maddesinin ihlal edildiğini iddia etmektedir.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

AİHM içtihatlarından doğan kriterler ışığında (Bkz. Özellikle *Çıraklar-Türkiye*, 28 Ekim 1998 tarihli karar, *Derleme Kararlar ve Hükümler*) ve elindeki mevcut deliller göz önüne alındığında, AİHS'nin 6. maddesine ilişkin şikayetlerin esastan incelenmesi gerektiğine karar vermiştir. Bunun dışında başka hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi bulunmamaktadır.

B. Esasa ilişkin

1. Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı Hakkında

AİHM daha önce buna benzer şikayetlerin dile getirildiği birçok dava incelediğini ve bunların AİHS'nin 6 § 1 maddesinin ihlali yönünde sonuçlandığını ortaya koymaktadır (Bkz. adigeçen *Özel*, ve *Özdemir-Türkiye*, no: 59659/00, 6 Şubat 2003).

AİHM mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in davayı farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanaatine varmıştır. AİHM, "milli güvenliğe" ilişkin suçlardan ötürü Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde yargılanan başvuranın, aralarında asker kökenli bir hakim yer aldığı mahkeme önüne çıkma konusunda endişe duymasının anlaşılabilir olduğu kanısındadır. Dolayısıyla başvuran, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin davanın gerekçesine yabancı mülahazalar ışığında sebepsiz bir yargı kararı almasından haklı olarak kaygı duymaktadır. Bu nedenle başvuranın, bu yargı merciinin tarafsız ve bağımsız olmadığı yönündeki şüphelerinin dikkate alınması gerekmektedir (*Incal -Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar, *Derleme* 1998-IV).

AİHM, başvuranı yargılayıp mahkum eden İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesinin AİHS'nin 6 § 1 maddesinde yer alan bağımsız ve tarafsız bir mahkeme niteliğini taşımadığı sonucuna varmıştır.

2. Cezai Yargılama Sürecinin Adilliği Hakkında

Hükümet bir ihlalin varlığını kabul etmemektedir.

AİHM, daha önceki benzer davalarda da dile getirildiği üzere, tarafsızlıktan ve bağımsızlıktan yoksun bir mahkemenin, hiçbir surette, yargı yetkisi altındaki kişilere adil ve hakkaniyete uygun bir yargılama süreci temin edebileceğinin varsayılmayacağını hatırlatır.

Başvuranın, davasının bağımsız ve tarafsız bir mahkeme önünde görülmesi hakkının ihlal edildiği tespiti ışığında, AİHM, mevcut şikayeti incelemeye gerek olmadığı kanaatine varmıştır (Bkz., diğerleri arasında, *Çıraklar*).

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Maddi ve Manevi tazminat

Başvuran 13.350 Euro tutarında maddi, 50.000 Euro tutarında da manevi zarara uğradığını iddia etmektedir.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

İddia edilen maddi zarara ilişkin olarak AİHM, AİHS'nin ihlal edilmemiş olması halinde Devlet Güvenlik Mahkemesi'ndeki davanın sonucunun ne olacağına dair spekülasyon

yapılamayacağını belirterek, başvurana bu yönde bir tazminat ödenmesine gerek olmadığına karar vermiştir (Bkz, *Findlay-Birleşik Krallık*, 25 Şubat 1997, *Derleme*).

Manevi tazminata ilişkin olarak ise AİHM mevcut davada ihlal tespitinin, adil tazmin için başlı başına yeterli olduğu kanaatine varmıştır (*Çıraklar* kararı).

AİHM, mevcut davadakine benzer olaylarda, ilgilinin talebi doğrultusunda yeni bir sürecin ya da yargılamanın başlatılması ilke olarak tespit edilen ihlalin giderilmesi bakımından uygun bir yöntemi oluşturmasına rağmen (*Öcalan-Türkiye*, no: 46221/99), başvuranın DGM tarafından mahkum edilmiş olması konusunda, ihlal kararının tespitinin iddia edilen manevi zararın adil tazmini için başlı başına yeterli olduğu kanaatine varmıştır (*Biyen-Türkiye*, no: 56363/00, 3 Şubat 2005).

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran yerel mahkemeler ve AİHM nezdinde yaptığı masraf ve harcamalar için 2.350 Euro talep etmektedir. Başvuran, bununla ilgili olarak herhangi bir belge sunmamaktadır.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

Mahkemenin bu konudaki içtihadı ve mevcut unsurlar doğrultusunda AİHM, masraf ve harcamalar için 2.000 (iki bin) Euro ödenmesinin makul olduğuna karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna*;
2. Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsızlık ve tarafsızlıktan yoksun olması nedeniyle AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 6. maddesine uyarınca yapılan diğer şikayetlerin incelenmesine *gerek olmadığına*;
4. Mevcut kararın kendisinin adil tazmin için başlı başına *yeterli olduğuna*;
5. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere ve miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, Savunmacı Hükümet tarafından başvurana masraf ve harcamalar için 2.000 Euro (iki bin) *ödenmesine*;
b)Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
6. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddedilmesine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 22 Haziran 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

MEHMET YILMAZ/Türkiye*

Başvuru No: 12068/03

OLAYLAR

DAVA OLAYLARI

Başvuran, 1925 doğumludur ve Ankara’da ikamet etmektedir. 1990 yılında, belirli olmayan bir tarihte, Karayolları Genel Müdürlüğü, Ankara’da başvurana ait bir arsayı kamulaştırmıştır. Yetkililer, bir bilirkişi komitesi tarafından yapılan değerlendirmeyle, kamulaştırma gerçekleştiğinde kendisine meblağı ödemiştir. Başvuranın talebi üzerine, 26 Aralık 1994 tarihinde, Ankara Asliye Mahkemesi, uygulanabilir yasal faiz oranı ile birlikte artırma bedeli ödenmesine karar vermiştir. 22 Ocak 1996 tarihinde, Yargıtay kararı onamıştır. 4 Şubat 1998 tarihinde, 3.618.000.000 TL başvurana ödenmiştir.

İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMASI

13. İlgili iç hukuk ve uygulaması, *Akkuş – Türkiye* davasında (9 Temmuz 1997 kararı, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-IV) izah edilmiştir.

HUKUK

I.1 NO’LU PROTOKOL’ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, Şubat 1998’de yetkililerden aldığı kamulaştırma artırma bedelinin, gecikme faizinin Türkiye’deki yüksek enflasyon oranıyla paralel olmamasından dolayı, değerinin düştüğünü ileri sürerek şikâyetçi olmuştur. 1 no’lu Protokol’ün 1. maddesine atıfta bulunmuştur. Bu maddeye göre:

“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.”

A.Kabuledilebilirlik

AİHM, bu şikâyetin, AİHS’nin 35 § 3. maddesi bağlamında temelsiz olmadığını not eder. Ayrıca, başka bir gerekçeden dolayı temelsiz olmadığını da not eder.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

B.Esaslar

AİHM, bu davadaki konulara benzer konular ortaya koyan birkaç davada, 1 no’lu Protokol’ün 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (bkz. yukarıda anılan *Akkuş*, s. 1317, § 31).

Hükümet tarafından sunulmuş olan kanıtlar ve argümanları inceleyerek, AİHM, geçmiş davalardaki tespitlerinden sapma gerektirecek bir durumun bulunmadığı kanısına varmıştır. Yerel mahkemelerin ödenmesine karar verdiği artırma bedelinin ödenmesindeki gecikmenin, kamulaştırmayı yapan merciye bağlanabileceğini ve malikler için,

kamulaştırılmış arsaya ek olarak bir kayıp oluşturduğunu tespit etmiştir. Söz konusu gecikmenin ve bir bütün olarak yargılamanın uzunluğunun sonucu olarak, AİHM, başvuruların, kamu yararının gerektirdikleri ile mülkiyet hakkının korunması arasında bulunması gereken adil dengeyi bozmuş olan bireysel ve haddinden fazla bir külfete katlanmak zorunda kaldıklarını tespit etmiştir.

Sonuç olarak, 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II.AİHS'İNİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

21. AİHS'nin 41. maddesi şöyledir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeciler Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A.Maddi ve Manevi Tazminat

Adil tazmine ilişkin görüşlerinde, başvuran, başvuru formunda yer alan taleplerini yinelemiş ve 13.364 Dolar maddi tazminat talebinde bulunmuştur. Ayrıca, 2.000.000.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

Hükümet bu iddialara itiraz etmiştir.

Yukarıda anılan *Akkuş* kararındaki hesaplama yöntemini kullanarak ve ilgili ekonomik verileri dikkate alarak, AİHM, başvurana, talep edilen toplam meblağın, yani 11.055 Euro'nun, maddi tazminat olarak ödenmesine karar vermiştir.

AİHM, 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği tespitinin, tek başına, başvuranın mazur kalmış olabileceği her türlü manevi tazminat için yeterli tazmin teşkil ettiği kanısındadır.

B.Mahkeme masrafları

Başvuran ayrıca, yerel mahkemeler ve AİHM'de yapılan masraflar için 1.000.000.000 TL talep etmiştir.

Hükümet, bu meblağa karşı çıkmış ve AİHM'den mahkeme masrafları için ödeme yapılmamasına karar vermesini talep etmiştir.

Elindeki bilgiler temelinde yaptığı değerlendirme ile, AİHM, başvurana, bu başlık altında, 500 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C.Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabuledilebilir olduğuna;

2. AİHS'nin 1 no'lu Protokolü'nün 1. maddesinin ihlal edildiğine;

3. Bir ihlal tespitinin, başvuranın maruz kaldığı her türlü manevi tazminat için tek başına yeterli adil tazmin teşkil ettiğine;

4.(a) Sorumlu Devlet'in başvuranlara, AİHS'nin 44 § 2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihinde geçerli olan kur üzerinden Türk Lirası'na çevrilmek üzere:

(i) 11.055 Euro (on bir bin elli beş Euro) maddi tazminat;

(ii) mahkeme masrafları için 500 Euro (beş yüz Euro);

(iii) yukarıdaki meblağlara uygulanabilecek her türlü vergiyi ödemesine

(b) yukarıda belirtilen üç ayın bitiminden ödemeye kadar, basit faizin Avrupa Merkez Bankası'nın gecikme süresi boyunca marjinal ödünç verme oranına üç puan eklenerek yukarıdaki miktarların üzerine ödenmesine

5. Başvuranların adil tazmin talebinin kalan kısmının reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce olarak hazırlanmış, 4 Temmuz 2006 tarihinde, Mahkeme İçtüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

S. DOLLE
Yazı İşleri Müdürü

J.-P COSTA
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

METİN TURAN/Türkiye Davası*

Başvuru No:20868/02
Strazburg
14 Kasım 2006

OLAYLAR

I. DAVA KOŞULLARI

Başvuran, 1966 yılında doğmuştur ve Yozgat'ta ikamet etmektedir.

1999 yılında, başvuran, EMEP (Emek Partisi) adlı yerel siyasi partinin üyesiyken, Tunceli Belediye Başkanlığı görevine adaylığını koymuştur.

10 Ağustos 2001 tarihinde, başvuran, kamu sektöründen olan başka memurlarla birlikte Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu'na (KESK) bağlı Enerji-Yapı Yol Sen Sendikasını kurmuştur. Başvuran, sözkonusu sendikanın Yönetim Kurulu üyeliğine seçilmiştir.

Aynı gün, Olağanüstü Hal (OHAL) Bölge Valisi, bu durumdan haberdar edilmiştir.

5 Ekim 2001 tarihinde, Vali, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'ndan, 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin (KHK) 4 g) maddesi ve 430 sayılı KHK'nın 3 a) maddesi temeline dayanarak, başvuranın başka bir bölgeye naklini talep etmiştir. Vali, başvuranın aşağıda belirtilen olaylara karıştığını vurgulamıştır:

- Ankara Ulucanlar Cezaevinde 26 Eylül 1999 tarihinde meydana gelen olayları protesto etmek için, 30 Eylül 1999 tarihinde, Halkın Emek Partisinin (HEP) yerel şubesinin binası önünde düzenlenen Tunceli'deki toplantı;
- 26 Kasım 1999 tarihinde Sarıkoç bölgesinde Mazgirtte ölen bir PKK üyesinin gömülmesi;
- Kaçarlar köyünde Pertekte 3 Aralık 2000 tarihinde ölü bulunan üç PKK üyesinin anılması;
- 8 Mart 2000 tarihinde, Uluslararası Kadınlar Günü vesilesiyle, kendisinin basın açıklamasını bizzat okuması;
- 1 Eylül 2000 tarihinde, Uluslararası Barış Günü vesilesiyle ve F tipi cezaevlerinin yapımının faks yoluyla protesto edilmesi vesilesiyle Demokrasi Platformu Derneği tarafından düzenlenen izinsiz toplantı;
- 1 Aralık 2000 tarihinde, EMEK Platformu tarafından alınan karar üzerine, iş yerinde grev yapma;

Bu şekilde, ilgili, sürekli olarak, KESK tarafından düzenlenen eylemlere katılmıştı. Bu yüzden, ilgilinin OHAL Bölgesinde görev yapması tehlikeliydi ve bu durum kamu düzeni için bir zarar teşkil ediyordu.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

15 Mart 2002 tarihli bir kararla, OHAL Bölge Valisinin talebi üzerine ve yukarıda belirtilen KHK'lar ile 657 sayılı Kanun temelinde, başvuran Yozgat'a gönderilmiştir.

27 Mart 2002 tarihinde, nakil kararı başvurana tebliğ edilmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 11. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

A. Kabuledilebilirlik hakkında

Hükümet iki açıdan kabuledilemezlik gerekçesi ileri sürmektedir.

1. Yetki bakımından uyuşmazlık

Hükümet, memurların statüsünün 657 sayılı Kanunla belirlendiğini ifade etmektedir. Kamu hizmetinin kuralları "kamu yararı" kavramına dayanmaktadır ve kamu yetkilileri bir miktar keyfiyete sahiptirler. AİHM'nin konuyla ilgili içtihadına atıfta bulunarak, Hükümet,

memurların işe alınmaları, kariyerleri ve görevlerinin durdurulmasına ilişkin itirazların, genel olarak, AİHS'nin 6 § 1 maddesinin uygulama alanına girmediğini ileri sürmektedir.

Başvuran, bu sava itiraz etmektedir.

AİHM, başvuranın, AİHS'nin 6. maddesine ilişkin şikayette bulunmadığını tespit etmektedir. Yine de, AİHM, kamu görevi yerine getiren bazı çalışanlarla ilgili uyuşmazlıkların AİHS'nin 6 § 1 maddesinin alanına girdiğine ilişkin içtihadını hatırlatmaktadır. AİHM, kamu görevi yerine getiren eğitim veya hastane personeliyle, hastabakıcılarla, ebelerle veya bir Devlet Hastanesi laboratuvarının teknik personeliyle ilgili uyuşmazlıkların da AİHS'nin 6 § 1 maddesinin alanına girdiğini tespit etmektedir (bkz. *Knauth-Almanya*, 41111/98 no'lu karar ve *Pellegrin-Fransa*, 28541/95 no'lu karar). AİHM, davada, başvuranın, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nda teknisyen olarak çalıştığını tespit etmektedir. Burada, sahibinin, Devletin egemenliğinin bir bölümünü elinde bulunduracağı kamu gücünün kullanılmasından ileri gelen bir görev sözkonusu değildir.

Bu yüzden, AİHM, bu gerekçeyi reddetmektedir.

2. İç hukuk yollarının tüketilmemesi

Hükümet, İdari Yargılama Usulü Kanununun (İYUK) 11. maddesi temelinde, başvuranın, hakkında verilen nakil kararının iptalini veya değiştirilmesini talep etmek için yetkili makam nezdinde başvuru yapabileceğini ileri sürmektedir. Aynı şekilde, başvuran, İdare Mahkemesi nezdinde iptal davası açabilirdi.

Başvuran, bu iddialara itiraz etmektedir.

AİHM, bu gerekçenin, başvuranın, AİHS'nin 11 ve 13 maddelerine ilişkin şikayetlerine sıkı sıkıya bağlı olduğunu tespit etmektedir. Bu nedenle, AİHM, bu gerekçeyi esasla birleştirmeye karar vermektedir.

B. Esas hakkında

Başvuran, görev yerinin değiştirilmesi kararının, kendisinin toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ve dernek kurma hürriyetinin ihlalini teşkil ettiğini iddia etmektedir. Başvuran, AİHS'nin 11. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet, başvuranın daha önce bir sendika üyesi olduğunu ve bu hakkın, kendisinin yerinin değiştirilmesinden sonra etkilenmediğini ileri sürmektedir. AİHS'nin 11. maddesi, sendika üyesi bir memurun başka bir şehre veya göreve gönderilmesine ilişkin olarak, sözkonusu memura diğerlerine nazaran bir dokunulmazlık veya daha avantajlı bir durum atfetmemektedir.

Başvuran, bu argümanlara itiraz etmektedir. Başvuran, 5 Ekim 2001 tarihinde, OHAL Bölge Valisi tarafından iletilen bilgi notuna atıfta bulunarak, KESK'e bağlı Enerji-Yapı Yol Sen sendikasına üye olduğu için yerinin değiştirildiğini ileri sürmektedir.

AİHM, AİHS'nin 11 § 1 maddesinin, sendikal özgürlüğü dernek kurma hürriyetinin özel bir şekli veya görünümü olarak sunduğunu; sözkonusu maddenin sendika üyelerine Devlet tarafından uygulanması öngörülen belirli bir muameleyi ve özellikle sendika üyelerinin yerlerinin değiştirilmemesi hakkını garanti altına almadığını hatırlatmaktadır (bkz *Akat-*

Türkiye, 45050/98 no'lu, 20 Eylül 2005 tarihli karar ve *Syndicat national de la police belge-Belçika*, 27 Eylül 1975 tarihli, A serisi 19 no'lu karar).

AİHM, bireysel başvurudan ileri gelen bir davada, genel koşulları unutmadan, mümkün olduğu kadar, kendisine başvurusu yapılan somut duruma ilişkin olarak ortaya çıkan problemleri incelemekle yetinmesi gerektiğinin altını çizmektedir (bkz, diğerleri arasında, *Guzzardi-İtalya*, 6 Kasım 1980 tarihli, A serisi 39 no'lu karar ve *Young, James ve Webster-İngiltere*, 13 Ağustos 1981 tarihli, A serisi 44 no'lu karar). Bu nedenle, davada, yer değiştirme kararının mevcut haliyle yerindeliğini değerlendirmek AİHM'nin görevi değildir. AİHM'nin amacı, böyle bir kararın, başvuranın AİHS'nin 11. maddesi bakımından sendikal faaliyetler yürütme hakkı üzerindeki sonuçlarını incelemektir.

AİHM, başvuranın, 285 sayılı KHK'nın 4g) ve 430 sayılı KHK'nın 3 a) maddeleri temelinde OHAL Bölge Valisi tarafından kendisi aleyhinde alınan yer değiştirme kararının AİHS'nin 11. maddesindeki düzenlemeleri hiçe saydığından şikayet ettiğini tespit etmektedir. AİHM, daha sonra, bu kararın kanunla öngörülmüş olduğunu gözlemlemektedir. Öte yandan, başvuranın statüsünün 657 sayılı Kanunla belirlendiğine itiraz edilmemektedir.

Davada, AİHM, başvuranın statüsünün, ilke olarak, kamu hizmetinin gereksinimleri doğrultusunda, başka bir göreve yada başka bir şehre gönderilme imkanını öngördüğünü kabul etmektedir. Hal böyleyken, AİHM, değerlendirmesine sunulan unsurlara göre, başvuranın, uyuşmazlık kararının, AİHS'nin 11. maddesince tanındığı şekliyle, kendisinin dernek kurma hürriyeti hakkının özüne ilişkin bir zorlama ya da saldırı teşkil ettiği hususunu yeterince ve ikna edici şekilde desteklediğini tespit etmektedir. Aslında, OHAL Bölge Valisi tarafından iletilen 5 Ekim 2001 tarihli bilgi notundan, açıkça, ilgilinin "KESK tarafından hazırlanan eylemlere sürekli olarak katıldığı, bu nedenle, OHAL Bölgesinde görev yapıyor olmasının tehlikeli olduğu ve kamu düzeni için zararlı olduğu" sonucu çıkmaktadır (bkz, *a contrario*, *Akat; Bulğa ve diğerleri-Türkiye*, 43974/98 no'lu, 20 Eylül 2005 tarihli karar; *Ertaş Aydın ve diğerleri-Türkiye*, 43672/98 no'lu, 20 Eylül 2005 tarihli karar). Kendisinin de kabul ettiği gibi, ilgili, Tunceli'ye giderek yer değiştirmesinden sonra, sendikal faaliyetlere katılabilmiş olsa da, AİHM, bu önlemin ilgilinin Enerji-Yapı Yol Sen sendikasına üye olması nedeniyle alındığı görüşündedir. Sonuç olarak, uyuşmazlık konusu karar, Hükümetin ileri sürdüğü gibi, Devletin kamu hizmetinin iyi şekilde yönetilmesinin idaresi ve yürütülmesi kapsamına girmemektedir.

Bu nedenle, mevcut davanın koşullarının bütünü ışığında, AİHM, nakil kararının, ulusal makamların, başvuranların sendikal faaliyetlerini yürütme hakkına bir müdahale olarak kabul edilebileceğini tespit etmektedir. İlgiliyi, yasal olarak kurulmuş bir sendikaya üye olmasından dolayı, başka bir bölgede bulunan bir şehre göndermeye ilişkin bu şekil bir karar demokratik bir toplumda gerekli değildir.

Dolayısıyla, AİHS'nin 11. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, OHAL Bölge Valisi tarafından, aleyhinde alınan karara itiraz etmek için başvuru yollarının bulunmamasından şikayet etmektedir. Başvuran, AİHS'nin 13. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet, özet olarak, başvuranın, yer değiştirmesine ilişkin kararın kanuniliğini kontrol etmek için idari makamlara başvurabileceğini ileri sürmektedir.

AİHM, AİHS'nin 13. maddesinin, iç hukukta, AİHS'nin tanıdığı hak ve özgürlüklerinden, sunuldukları mevcut şekilleriyle yararlanılabilmemesine imkan verecek bir başvuru yolunun bulunmasını garanti altına aldığını hatırlatmaktadır. Dolayısıyla, bu düzenlemenin sonucu, AİHS'ye dayanan "savunulabilir bir şikayetin" içeriğini incelemeye ve uygun olan telafi şeklini sunmaya elverişli bir iç hukuk yolunun varlığını şart koşmaktır (bkz, diğerleri arasında, *Kudla-Polonya*, 30210/96 no'lu karar).

AİHS'nin 13. maddesinin Sözleşmeciler Devletler üzerinde ağırlığını hissettirdiği müeyyidenin önemi başvuranın şikayetin niteliğine göre değişmektedir. Bununla birlikte, AİHS'nin 13. maddesince şart koşulan başvuru yolu hukukta olduğu kadar uygulamada da "etkin" olmalıdır (bkz, örneğin, *İlhan-Türkiye*, 22277/93 no'lu karar). AİHS'nin 13. maddesi uyarınca, bir "başvuru yolunun etkinliği" başvuranın lehinde bir sonucun kesinliğine bağlı değildir. Aynı şekilde, bu düzenlemede bahsi geçen, "makam" bir hukuk kurumu olmak zorunda değildir ama o halde yetkileri ve sunduğu garantiler, nezdinde gerçekleşen başvurunun etkinliğini değerlendirmek için devreye girmektedirler. Bunun dışında, iç hukuk tarafından sunulan başvuru yollarının bütünü, bunlardan hiçbiri tam olarak ona cevap vermese bile, AİHS'nin 13. maddesinin gereklerini yerine getirebilir (bkz, diğerleri arasında, *Silver ve diğerleri-İngiltere*, 25 Mart 1983 tarihli, A serisi 61 no'lu karar ve *Chahal-İngiltere*, 15 Kasım 1996 tarihli karar).

Davada, AİHM, OHAL Bölge Valisine yer değiştirme hususunda geniş imtiyazlar tanıyan 285 sayılı KHK'nın 4 g) ve 430 sayılı KHK'nın 3 a) maddeleri temelinde, OHAL Bölge Valisinin, başvuranın bu bölgenin dışında bulunan bir şehre gönderilmesini talep edebileceğini hatırlatmaktadır. Daha önce, AİHM'nin, OHAL Bölge Valisine yetkiler atfeden düzenlemeler kadar bu düzenlemelerin uygulanmasının da hukuki kontrolün dışında olduğunu hatırlatma fırsatı olmuştur (bkz. *Çetin ve diğerleri*). Bu şekil yetkiler karşısında, davadaki gibi Valinin talebi üzerine yer değiştirme konusunda hukuki kontrolün bulunmaması, olası suistimalleri bertaraf etmek veya sadece, bu şekilde alınan kararların kanuniliğini kontrol etmeye imkan vermek için yeterli garantiler sunmamaktadır (bkz *Ertaş Aydın ve diğerleri*). Sonuç olarak, OHAL Bölge Valisinin eylemlerine ilişkin hukuki başvuru yolları, AİHS'nin 13. maddesinin amaçları doğrultusunda "etkinlik" kriterini yerine getirmemektedir çünkü şart koşulan başvuru yolu uygulama da olduğu gibi hukukta da etkin değildir (bkz, diğerleri arasında, *Bulğa ve diğerleri*).

Bu yüzden, başvuranın, iç hukuk yollarını tüketme zorunluluğundan muaf olduğunu kabul etmek yerindedir. Dolayısıyla, AİHM, Hükümetin itirazını reddetmektedir.

Bu nedenle, AİHM, iç hukukta, ulusal bir makam önünde, OHAL Bölge Valisi tarafından başvuran aleyhinde alınan yer değiştirme kararına itiraz etmeye imkan verecek bir başvuru yolunun yokluğundan dolayı AİHS'nin 13. maddesinin ihlal edildiği kanaatindedir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Zarar

Başvuran, manevi zarar adı altında 10 000 Euro talep etmektedir. Bunun yanı sıra, başvuran, maddi zarar adı altında aşağıdaki şekilde hesap dökümü yapılan 5 010 Euro'luk miktar talep etmektedir:

- Nakil yeri olan Yozgat'ta 2001, 2002 ve 2003 yıllarında ödenen kiralar için 895 Euro;

- Elazığ'daki kirası için 1 590 Euro;
- Bu dönem boyunca, Tunceli'deki sendika toplantılarına katılımı dolayısıyla yaptığı seyahat masrafları için 378 Euro;
- Tadilat masrafları için 2 147 Euro.

Hükümet, bu miktarlara itiraz etmektedir.

Maddi zarar hakkında, AİHM, maddi zarara ilişkin talebi talebin yeterince desteklenmediğini ve böylece reddedilmesi gerektiğini tespit etmektedir.

Manevi zarara ilişkin olarak, AİHM, başvuranın, bir sendika üyesi olmasından ve buna bağlı eylemlerinden dolayı görev yerinin değiştirilmesinin ve iç hukukta ulusal bir mahkeme önünde aleyhinde alınan nakil kararına itiraz etmeye imkan veren bir başvuru yolunun bulunmamasının başvurana bir miktar sıkıntı yaratmış olması gerektiğini kabul etmektedir. AİHM, hakkaniyetle karar vererek, başvurana manevi zarar adına 2 500 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran, AİHM önünde yaptığı harcamalar için 2 187 Euro'luk bir miktar ve yazışma masrafları için 130 Euro talep etmektedir.

Hükümet, bu miktarlara itiraz etmektedir.

AİHM, dosyadaki unsurlara gözönüne alarak, talep edilen miktarın aşırı olmadığını ve zaten bu miktarların haklılığının yeterince ortaya konduğunu tespit etmektedir. Hakkaniyetle karar vererek, AİHM, toplamda, talep edilen 2 317 Euro'luk miktarın ödenmesine karar vermektedir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU NEDENLERLE, AİHM,

1. Oybirliğiyle, Hükümetin yetki uyuşmazlığına ilişkin itirazının *reddedilmesine*;
2. Oybirliğiyle, Hükümetin iç hukuk yollarının tüketilmemesine ilişkin itirazını *esasla birleştirmeye* ve bu itirazın *reddedilmesine*;
3. Oybirliğiyle, başvurunun kabuledilebilir olduğuna;
4. Bire karşı altı oyla, AİHS'nin 11. maddesinin ihlal edildiğine;
5. Oybirliğiyle, AİHS'nin 13. maddesinin ihlal edildiğine;

6. Bire karşı altı oyla,

- a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödemenin yapıldığı tarihteki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere ve miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, Savunmacı Hükümet tarafından başvurana manevi zarar için 2 500 Euro (iki bin beş yüz Euro) ve masraf ve harcamalar için 2 317 (iki bin üç yüz on yedi) Euro *ödenmesine*;
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

7. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 14 Kasım 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

Mevcut kararın ekinde, AİHS'nin 45 § 2 maddesi ve iç tüzüğü'nün 74 § 2 maddesi uyarınca aşağıdaki görüşlerin sunumu bulunmaktadır:

- Hakim Mularoni'nin Hakim Costa'nın da katıldığı mutabık oy görüşü;
- Hakim Türmen'in ayrık oy görüşü.

HAKİM MULARONI'NİN, HAKİM COSTA'NIN KATILDIĞINI BEYAN ETTİĞİ MUTABIK OY GÖRÜŞÜ

Çoğunluğun AİHS'nin 11 ve 13 maddelerinin ihlal edildiğine ilişkin görüşünü paylaşıyorum.

Bununla birlikte, AİHS'nin 11. maddesine ilişkin olarak aşağıdaki hususların altını çizmek istiyorum:

AİHS'nin 11. maddesinin ihlal edildiği tespitine varmak için, çoğunluk, ilk olarak, müdahalenin "meşru bir amacı olup olmadığını incelemeyen" "demokratik bir toplumda müdahalenin gerekliliği" hususu üzerinde durmaktadır.

Ademyılmaz ve diğerleri-Türkiye (41496/98, 41499/98, 41501/98, 41502/98, 41959/98, 41602/98 ve 43606/98 no'lu, 21 Mart 2006 tarihli) davalarındaki mutabık oy görüşümde belirttiğim gibi, eğer bir memurun yeri sendika üyesi olmasından dolayı değiştirilirse, bu yer değiştirmenin AİHS'nin 11. maddesinin ihlaline yol açtığı kanaatindeyim çünkü aslında kanun tarafından öngörülen bir araç (yer değiştirme) meşru bir amaca (kamu hizmetinin iyi yönetilmesi) ulaşmak için değil de kanun tarafından öngörülmemeyen ve AİHS'nin 11. maddesine yasaklanmış olan ve özellikle sendika üyeliğinden caydırmayı öngören farklı bir amaca ulaşmak için kullanılmaktadır.

Davada, müdahalenin meşru bir amacı olmadığı için, ancak AİHS'nin 17 ve 18 maddeleriyle birlikte değerlendirilebilecek şekilde AİHS'nin 11. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmaktayım.

HAKİM TÜRMEİN'İN AYRIK OY GÖRÜŞÜ

Çoğunluğun üzerinde hemfikir olduğu AİHS'nin 11. maddesinin ihlal edildiği tespitini benimsememiş olduğum için üzgünüm.

Tunceli'de Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Müdürlüğü'nde memur olan ve kamu sektörü sendikası üyesi olan başvuran, OHAL Bölge Valisinin talebi üzerine Yozgat'a gönderilmiştir.

AİHM'nin ikinci dairesi, benzer bazı davalarda verdiği kararlarda (özellikle *Akat-Türkiye*, 45050/98, 20 Eylül 2005 tarihli karar, *Bulğa ve diğerleri-Türkiye*, 43974/98 no'lu, 20 Eylül 2005 tarihli karar ve *Ertaş Aydın ve diğerleri-Türkiye*, 43672/98 no'lu, 20 Eylül 2005 tarihli karar), AİHS'nin 11. maddesinin, esas olarak, başvuranların naklinin, onları, sendikal faaliyetlerini yürütmekten veya bir sendikaya katılma haklarını kullanmaktan alıkoymadığı gerekçesiyle ihlal edilmediği sonucuna varmıştır. Aynı şekilde, AİHM, sözkonusu kararlarda, uyuşmazlık konusu önlemlerin Devletin kamu hizmetinin iyi şekilde yönetiminin idaresi ve uygulanması kapsamında olduklarını ve Sözleşmeciler tarafların memurların nakli konusunda geniş bir takdir yetkisinden yararlandıklarını belirtmiştir (*Ertaş Aydın ve diğerleri*).

Mevcut davayı adı geçen davalardan ayırmaya ve AİHM'nin yukarıda hatırlatılan içtihadından ayrılmasına elverişli hiçbir unsur tespit etmemekteyim. Çoğunluk, başvuranın Enerji Yapı Yol Sen sendikasına üye olmasından dolayı nakline karar verildiği fikrine dayanarak, mevcut davayla adı geçen davalar arasında ayırım yapıyor gözükmektedir. OHAL Bölge Valisi tarafından sağlanan açıklamaların dikkatli şekilde okunması, uyuşmazlık konusu önlemin ilgilinin şu veya bu sendikaya üye olmasıyla hiç ilgisi olmadığını göstermiş olurdu. Başvuran hakkındaki itiraz edilen nakil emri aşağıdaki gerekçelerle verilmiştir. Başvuran: a) bir PKK üyesinin cenaze törenine katılmıştır, b) birçok PKK üyesi anısına bir mezarlıkta düzenlenen törene katılmıştır, c) Uluslararası Kadınlar Günü vesilesiyle bir basın açıklamasını kamuoyu önünde okumuştur, d) fakslar göndererek, F tipi cezaevlerine karşı düzenlenen bir kampanyaya katılmıştır, e) EMEK Platformu tarafından düzenlenen "grev" eyleminde yer almıştır.

Yukarıda belirtilen eylemlerin, ilgilinin bir sendikaya üye olmasıyla hiçbir ilgisi yoktu. OHAL Bölge Valisinin, başvuranın sürekli olarak KESK tarafından düzenlenen eylemlere katıldığını belirterek başvuranın nakli talebini sonuçlandırdığı doğrudur. Bununla birlikte, başvuranın KESK'e üye olmasından dolayı mı bu şekilde davrandığı yada bu örgüte üye olmasa da aynı şekilde mi davranacağı hususunu bilmenin önemi yoktur çünkü her birey, herkese açık olan ve şu veya bu sendikanın üyelerinin katılımına özgü olmayan bu tip eylemlere katılabilir. Aslında, ilgili, bir sendika üyesi olduğu için değil, bazı eylemlere katıldığı için başka bir bölgeye gönderilmiştir. Öte yandan, hiçbir şeyin, başvuranın görev yerinin değiştirilmesinden sonra aynı sendikanın üyesi olarak kalmasına engel teşkil etmediği şüphesizdir. Bu koşullarda, ilgilinin başka bir bölgeye gönderilmesiyle bir sendika üyesi olması arasında doğrudan bir bağ kurmak zor görünmektedir. Bunun için, mevcut kararda, AİHM'nin yerleşik içtihadını gözden geçirmesini haklı gösterecek hiçbir argüman görmemektedirim.

AİHM, 18 Ocak 2001 tarihinde *Chapman-İngiltere* (27238/95 no'lu) davasında verdiği kararında “önceki kararlardan geçerli sebep olmaksızın uzaklaşmamasının hukuki güvenlik, öngörülük ve kanun önünde eşitliğin lehine olduğu kanaatinde olduğunu” belirtmiştir. Davada, AİHM'nin önceki kararlardan ayrılmasını haklı gösterecek nitelikte hiçbir “geçerli gerekçe” ayırt etmemektedirim.

Sonuç olarak, AİHS'nin 11. maddesinin ihlal edilmediği kanaatindeyim.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

MUSTAFA YILDIRIM/Türkiye Davası*

Başvuru No: 76719/01
Strazburg
13 Haziran 2006

OLAYLAR

I. DAVA KOŞULLARI

Karayolları Genel Müdürlüğü, İskenderun'da otoyol yapımı için 1993 tarihinde başvurana ait olan taşınmazı kamulaştırmıştır.

Ödenen tutar üzerinde anlaşmazlık doğması üzerine başvuran, İskenderun Asliye Hukuk Mahkemesi'ne kamulaştırma bedelinin artırılması talebiyle başvuruda bulunmuştur.

İskenderun Asliye Hukuk Mahkemesi, Mustafa Yıldırım'ı haklı bularak 2 Aralık 1997 tarihli bir kararla İdare tarafından başvurana, mülkün devir tarihinden itibaren işlemek üzere yıllık %30 oranında gecikme faiziyle birlikte 9.702.240.000 Türk Lirası tutarında ek tazminat ödenmesine karar vermiştir.

Yargıtay, 9 Kasım 1998 tarihli bir kararla verilen bu kararı onamıştır.

Ek tazminat bedeli, gecikme faizi ile birlikte 5 Mayıs 2000 tarihinde başvurana ödenmiştir. O dönemde bu meblağ 26.497.440.000 T.L. tutarına denk gelmektedir.

HUKUK AÇISINDAN

I. 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran iki nedenden dolayı 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmektedir. Başvuran öncelikle, 1993 yılında saptanan ilk tazminatın, taşınmazın kesin olarak İdare'ye devredildiği tarihten sonra, 1996 yılında kendisine ödendiğini belirtmektedir. Başvuran ayrıca daha sonra yapılan yargılama sonucunda belirlenen ek kamulaştırma bedelinin kendisine geç ödendiğini ileri sürmektedir. Bu konu ile ilgili olarak, ilk bedelin ödenmesinin gecikmesi nedeniyle herhangi bir gecikme faizinin kendisine ödenmediğini, ikinci ile ilgili olarak ise Türkiye'deki yüksek enflasyon oranı karşısında yetkililerin ödediği ek bedelin yetersiz olduğunu belirtmektedir.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

Birinci şikayet ile ilgili olarak AİHM başvuranın, kamulaştırma kararının tapu siciline kaydının yapılması sonrasındaki ilk üç sene boyunca orantısız bir zarara uğradığını ispatlayamadığını not etmektedir. Her ne olursa olsun şikayetin bu kısmı iç hukuk yollarının tüketilmesi ilkesi ile ters düşmektedir, başvuran bununla ilgili olarak herhangi bir girişimde bulunmamıştır. Sonuç olarak, AİHM davayı yalnızca ek kamulaştırma bedelinin ödenmesinin gecikmesi konusunda yapılan şikayet kapsamında inceleyecektir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Hükümet iç hukuk yollarının tüketilmediğini belirtmektedir. Başvuran ne yerel mahkemeler nezdinde bu iddialarını dile getirmiş ne de Borçlar Kanunu'nun 105. maddesi ile tanınan başvuru yolunu kullanmıştır.

Başvuran bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM başvuranın dile getirdiğine benzer şikayetler sözkonusu olduğunda, teoride uygun olan tek başvuru yolunun Borçlar Kanunu'nun 105. maddesi ile öngörülen başvuru yolu olduğunu kabul etmektedir. Bununla birlikte, sözkonusu başvuru yolunun etkisiz olduğu yönünde karar alınmasına neden olan gerekçeler nedeniyle (*Aka* kararı) bu konuda yapılan itiraz reddedilmelidir.

AİHM, içtihatlarından doğan kriterler ışığında (Bkz., özellikle, *Akkuş* kararı) ve elindeki mevcut unsurların tümü gözönüne alındığında başvurunun esastan incelenmesi gerektiği kanaatine varmıştır. AİHM başvuruda hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi ile karşılaşılmadığını tespit etmiştir.

B. Esas Hakkında

AİHM, daha önceki kararlarda benzer şikayetlerin dile getirildiğini ve bunların Ek 1 No'lu Protokolün 1. maddesinin ihlali ile sonuçlandığını dile getirmektedir (Bkz. *Akkuş* kararı ve *Aka* kararı).

AİHM mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in davayı farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanaatine varmıştır. Ulusal mahkemelerin kararına göre kamulaştırmayı yapan idare tarafından başvurana verilmesi gereken ek tazminatın ödenmesindeki gecikme, başvuranı, mülkünün kamulaştırılmasına ilaveten ayrı bir zarara daha sokmuştur. Sözkonusu davanın toplam fiili süresine eklenen bu gecikme, AİHM'yi, başvuranın toplum yararının gerektirdikleri ile mülkiyet hakkına saygının korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil dengeyi bozan alışılmışın dışında ve ölçüsüz bir yüke katlanmak zorunda kaldığı yönünde düşünmeye sevk etmektedir.

Sonuç olarak AİHM, I No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

II. AİHS'NİN 6. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran kamulaştırma kararının sicil kayıtlarında yer almasıyla 1993 tarihinde başlayan ve 2000 yılının Mayıs ayında ek kamulaştırma bedelinin ödenmesi ile son bulan kamulaştırmaya ilişkin yargılama sürecinin AİHS'nin 6 § 1. maddesini ihlal ettiğiinden şikayetçi olmaktadır.

AİHM sözkonusu şikayetin AİHS'nin 35 § 3. maddesine göre açıkça dayanaktan yoksun ilan edilemeyeceğine kanaat getirmiştir. Başka hiçbir kabul edilemezlik gerekçesi bulunmamaktadır. I No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi kapsamında ulaşılan sonuç dikkate

alındığında, AİHM şikayetin ayrıca Sözleşme'nin 6§1 maddesi açısından incelenmesine gerek olmadığına karar vermiştir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI HAKKINDA

AİHS'nin 41. maddesinde yer alan unsurlar.

A. Tazminat, Masraf ve Harcamalar

Başvuran, 9 Aralık 2003 tarihli yazılı görüşlerinde başvurusunda dile getirdiği iddiaları yinelemiştir. Başvuran, yalnızca 17.123 Amerikan Doları tutarında maddi zarara uğradığını iddia etmektedir.

Buna karşın başvuran, başvuru dilekçesinde, rakam belirtmeksizin manevi tazminat talebinde bulunmuş, AİHM ve yerel mahkemeler nezdinde yapmış olduğu masraf ve harcamaların ödenmesini talep etmiştir.

Hükümet bu tutarların aşırı olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, AİHM'den bu konuda bir tazminat ödenmesine karar verdiği takdirde, bu durumun hiçbir şekilde haksız bir zenginliğe sebep olmaması hususunu dikkate almasını istemektedir.

AİHM, *Akkuş* kararında benimsenen hesaplama yöntemini gözönünde bulundurarak ve ilgili ekonomik veriler ışığında, başvurana maddi tazminat olarak talep edilen tutarın tamamının, yani 17.123 Amerikan Doları'na tekabül eden 13.406 Euro'nun ödenmesine karar vermiştir.

Manevi tazminat konusunda ise, AİHM davanın mevcut koşulları ışığında ihlal kararının başlı başına bir tazmin olacağını ifade etmektedir.

AİHM masraf ve harcamalar konusunda, AİHS'nin 41. maddesi alanında, gerçekliği, zorunluluğu ortaya konulan ve makul miktarlarda olan masraf ve harcamaların geri ödenebileceğini hatırlatmaktadır (Bkz., diğerleri arasında, *Nikolava-Bulgaristan* no:31195/96).

Mevcut davada her ne kadar talebi belgelendirilmemiş olsa da, AİHM iç tüzüğü'nün 60. maddesi uyarınca tüm masraflarla birlikte başvurana 1.000 Euro ödenmesinin uygun olacağına karar vermiştir.

B. Gecikme Faizi

Gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Ek kamulaştırma bedelinin geç ödenmesi konusunda 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesine ilişkin şikayetin ve aynı zamanda AİHS'nin 6 § 1. maddesine ilişkin şikayetin *kabuledilebilir olduğuna*;

2. Başvurunun geri kalan kısmının *kabul edilemez olduğuna*;

3. 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;

4. AİHS'nin 6 § 1. maddesine yönelik yapılan şikayetin esası hakkında inceleme yapılmasının *gerekli olmadığına*;

5. İhlal kararının tespitinin manevi tazmin için yeterli *olduğuna*;

6. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere, Savunmacı Hükümet tarafından başvurana:

- i. maddi tazminat olarak 13.406 Euro (on üç bin dört yüz altı) *ödenmesine*;
- ii. masraf ve harcamalar için 1.000 Euro (bin) *ödenmesine*;
- iii. yukarıdaki miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

7. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;
karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 13 Haziran 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

PERK VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 50739/99
Strazburg
28 Mart 2006

OLAYLAR

Başvuranlar Perk, Korkulu ve Akpınar sırasıyla 1940, 1965 ve 1966 doğumlu olup İstanbul'da ikamet etmektedir. Birinci başvuran Fuat Perk'in annesi, ikinci başvuran Ayten Korkulu'nun erkek kardeşi ve üçüncü başvuran Meral Akpınar'ın erkek kardeşidir. Fuat Perk, Ayten Korkulu ve Meral Akpınar 9 Şubat 1996 tarihinde aşırı sol radikal örgüt DHKP-C'ye karşı yürütülen operasyon sırasında yaşamlarını yitirmişlerdir.

1. Polisin silahlı müdahalesi ve ön soruşturma

İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesine bağlı on beş kişilik bir ekip 9 Şubat 1996 tarihinde saat 12.30'da İstanbul Bahçelievler'de bulunan apartmanın ikinci katına operasyon düzenlemiştir, çıkan silahlı çatışmada Fuat Perk, Ayten Korkulu ve Meral Akpınar olay yerinde ölmüştür.

Hükümet, bu operasyonun örgüt üyelerinden biri olan ve aynı gün tutuklanan T.Ç.'nin ihbarlarını takiben düzenlendiğini belirtmektedir. T.Ç. sözü edilen üç kişinin 9 Şubat'ta silahlı eylem hazırlığında olduklarını beyan etmiştir.

Aynı gün saat 14.10'da Cumhuriyet Savcısı, Bahçelievler Emniyet Müdürü nezdinde olay yeri tutanağı düzenlenmiştir.

11 Şubat 1996 tarihinde üç doktor tarafından hazırlanan otopsi raporunda maktullerin vücudundan çıkarılan kurşunların uzak bir noktadan ateş edildiğine işaret ettiği, ayrıntılı balistik incelemesi yapılması gerektiği belirtilmiştir.

2. Polisler hakkında yürütülen ceza soruşturması süreci

Resmi olarak yürütülen soruşturma kapsamında operasyona katılan polislerin ifadeleri Bakırköy Cumhuriyet Savcısı tarafından alınmıştır.

21 Mayıs 1996 tarihinde vermiş oldukları ifadelerinde polis memurları A.E., Ş.Y. ve N.Ç. operasyona katıldıklarını, olay mahallinde yapılan ihtarlara uymayan, slogan atarak kendilerine silahla karşılık veren grupla karşı karşıya kaldıklarını ifade etmişlerdir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'İNİN 2. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuranlar Fuat Perk, Ayten Korkulu ve Meral Akpınar'ın İstanbul Emniyet Müdürlüğü polisleri tarafından kasten öldürüldüğünü iddia ederek AİHS'nin 2. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

A. Tarafların görüşleri

1. Başvuranlar

Başvuranlar yakınlarının infaz edildiğini öne sürmektedirler. İkinci olarak, yakınlarının tutuklanmalarında yasadışı, gerekli olmayan bir güce başvurulması ile kasıtlı olarak yaşam haklarından mahrum bırakıldıklarını, güvenlik güçlerinin düzenlenen bu operasyonun aşamalarında ölümcül güce başvurmayı minimum düzeye indirgeme girişiminde bulunmadıklarını iddia etmektedirler.

2. Hükümet

Hükümet, polislerin başvurdukları gücün AİHS'nin 2. maddesi çerçevesinde ve yasal hükümler doğrultusunda olduğunu ifade etmektedir. Bununla birlikte, Terörle mücadele ekipleri Bahçelievler'de üç yasadışı örgüt mensubunun bulunduğu ve silahla karşılık verdikleri bir binada operasyonu sürdürmüştür. Polis memurları 2559 sayılı Kanun'un 16. ve TCK'nın 49 § 2. maddesinde yer alan meşru müdafaa dahilinde hareket etmişlerdir.

İtiraza yer olmayan olaylarda güvenlik güçleri yasadışı örgütün üyelerine ihtarlarda bulunmuş, adı geçenler ateşle karşılık verene dek polisler silahlarına davranmamıştır. Kanun'un hükümleri ile sınırlı hareket eden polisler kendilerini savunmak için karşılık vermek zorunda bırakılmıştır. Olayların koşulları göz önünde bulundurulduğunda, güvenlik güçlerinin yasadışı örgüte müdahale etmeleri için başka araçlara yönelme –göz yaşartıcı gaz– olanağı yoktu, zira aralıksız olarak ateş edilmekteydi.

Hükümet, polislerin son aşamada güce başvurduklarını, ölümcül kuvvete başvurmasalardı kendilerinin de sözkonusu örgütün kurşunlarına hedef olacaklarını savunmaktadır. Üstelik civardaki komşular da risk altındaydı.

Hükümet, balistik incelemesinin yakın mesafeden ateş edilmediğini ortaya koyduğunun altını çizmektedir.

B. AİHM'nin değerlendirmesi

1. Fuat Perk, Ayten Korkulu ve Meral Akpınar'ın ölümüne ilişkin

a) Temel prensipler

Yaşam hakkını güvence altına alan AİHS'nin 2. maddesinin, ölüme yol açan olaylarda meşruluğu sorgulanmakta olup Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin öncelikli hükümleri arasında yer almaktadır ve hiçbir ilgaya tabii tutulmamaktadır (Bkz. Velikova-Bulgaristan kararı, no: 41488/98). Bu madde, aynı zamanda, 3. maddeyle birlikte Avrupa Konseyi'ni şekillendiren demokratik toplumların temel değerlerinden biridir. Ölüme neden olan olaylarda sözkonusu maddenin meşruluğunun titizlikle değerlendirilmesi gerekmektedir (Bkz. Salman-Türkiye kararı, no: 21986/93). AİHS'nin konusu ve amacı, insan haklarının korunmasına aracılık etmek, bununla birlikte 2. maddenin somut ve etkili kıldığı yükümlülüklerin yorumlanmasını ve uygulanmasını sağlamaktır (Bkz. McCann ve diğerleri-İngiltere kararı, 27 Eylül 1995).

AİHS'nin 2 §1. maddesinin ilk cümlesi Devlet'i yalnızca istemli ve illegal ölüme sebebiyet vermektan kaçınmayı değil aynı zamanda, iç hukuk düzeninde kendi yargısına tabi kişilerin yaşam haklarının korunması için gerekli önlemleri almayı da zorunlu kılmaktadır (Bkz. Kılıç-Türkiye kararı, no: 22492/93, § 62, AİHM 2000-III). Bu doğrultuda Devletin yükümlülüğü esas olarak yaşama hakkını güvence altına almak için bireye karşı işlenecek suçları caydırıcı, hukuki ve idari bir çerçeve içine yerleştirmek, bu mekanizmanın işleyişi bakımından yaptırımlar uygulamak ve ihlalleri ortadan kaldırmaktır.

AİHS'nin 2. maddesinde bizzat belirtildiği gibi, güvenlik güçlerinin öldürücü güce başvurmaları belli hallerde meşru sayılabilir. Bununla birlikte 2. madde, sınırsız bir yetki tanımamaktadır. Devlet görevlilerinin fiillerinin sınırlarının kurallarla çizilmemiş olması ve bu konuda keyfiliğe izin verilmesi, insan haklarına saygı ilkesi ile bağdaşmamaktadır. Bu husus, gücü keyfi ve kötüye kullanmaya karşı, yerinde ve etkili bir sistem içinde, polis operasyonlarının iç hukukla yetkilendirilmesinden başka, bu hakkın yeterince sınırlandırılması gerektiğinin göstergesidir (Bkz. Makaratzis-Yunanistan kararı, no: 50385/99).

Bu bağlamda, bütün olarak ele alındığında bu hükmün 2. paragrafın öncelikli olarak kasden ölüme sebebiyet verilen durumları tanımlamadığını, «güce başvuru olarak» istem dışı ölüme yol açmanın üzerinde durduğunu belirtmek gerekir. «Mutlak gereklilik» terimlerinin kullanımından normal şartlarda AİHS'nin 8'den 11'e kadar olan maddelerin 2. paragrafı uyarınca Devletin müdahalesinin «demokratik bir toplum için gereklilik» koşulu ile bağdaşmadığının tanımlanması açısından kesin ve zorunluluk ilkesinin uygulanması kastedilmektedir. Özellikle, güce başvurma 2. maddenin 2 a), b) ve c) fıkralarında öngörülen amaçlarla mutlak surette orantılı olmalıdır. Bu hükmün demokratik bir toplumdaki önemini vurgulayan AİHM, bu düşüncüyü şekillendirmek için, ölüme sebebiyet veren halleri büyük bir titizlikle incelemek, özellikle ölümcül güce başvurulduğunda yalnızca bu gücü kullanan Devlet görevlilerinin fiillerini değil, aynı zamanda olayların bütünü, bu eylemlerin oluşturulmasını ve denetimini de dikkate almak durumundadır (Bkz. McCann ve diğerleri).

b) Olayların değerlendirilmesi

AİHM, davaya ilişkin olayların, başvuranların yakınlarının yaşamlarının korunması ve AİHS'nin 2. maddesinin öngördüğü olaylar hakkında etkili ve uygun soruşturma yürütme usul yükümlülüğünü Savunmacı Devlet makamlarının yerine getirip getirmediğini ortaya koymaya davet etmiştir.

AİHM, davaya ilişkin olayların ulusal düzeyde hukuki olarak ortaya çıkarıldığını ve Strazburg'da devam eden yargılama süresince Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'nin tespitlerini tartışma konusu yapacak nitelikte hiçbir belgenin sunulmadığını gözlemlemektedir. Ayrıca AİHS'nin 2. madde alanında varılan sonuçlar konusunda bakış açıları birbirinden tamamen farklı olsa da, ne Hükümet ne de başvuranlar, AİHM önünde bu tespitlere itiraz etmeye çalışmıştır. Böylece AİHM kendisine sunulan belgeler ışığında, çıkış noktası olarak yukarıda sözü edilen ulusal mahkemelerin tespitlerini belirleyerek, davayı değerlendirmek için yeteri kadar delil ve olgusal unsurların var olduğuna kanaat getirmektedir (Bkz. *Andronicou ve Constatinou-Kıbrıs*, 9 Ekim 1997 tarihli karar).

c) Davaya Uygulanması

AİHM, değerlendirmesine sunulan unsurlardan Fuat Perk, Ayten Korkulu ve Meral Akpınar'ın İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'ne bağlı on beş polisten oluşan bir ekip tarafından yürütülen terörle mücadele operasyonu sırasında öldürüldüğünün ortaya çıktığını belirtmektedir. 9 Şubat 1996 tarihli olaylara ilişkin koşullara itiraz edilmemektedir.

Sözkonusu ölümlerin önceden tasarlandığına dair başvuranların iddiaları konusunda AİHM, bu yönde bir projenin yapıldığını tespit etmek için inandırıcı delillerin bulunması gerektiğini, ancak böylesi delillerin bulunmadığını gözlemlemektedir. Bu iddia delil başlangıcı oluşturacak hiçbir unsura dayanmamaktadır.

AİHM, iç hukuk konusunda, uygun oluşum, bilgi ve talimatın bulunmaması nedeniyle polislerin sözkonusu terörle mücadele operasyonu çerçevesinde görevlerini yerine getirirken belirsizlik içinde olabileceğini başvuranların ileri sürmediklerini not etmektedir.

Bu konuda AİHM, ateşli silah kullanılmasına ilişkin en önemli yasa metni olan 2559 sayılı Kanun'un 16. maddesinin, 1934 yılında kabul edildiğini ve kuşkusuz bu konuda oluşturulan uluslararası normlar göz önüne alınarak yeniden güncelleştirilmesinin gerektiğini belirtmelidir. Ancak AİHS'nin 17. maddesi gereğince ölüme sebebiyet veren kuvvete başvurma, sadece "kanunun izin verdiği mutlak gereklilik durumunda" haklı gösterilebileceğini not etmek gerekir. Neticede belirtilen norm ile AİHS'nin 2§2 maddesinin "kesinlikle gerekli" terimleri arasındaki fark, sadece bu olay nedeniyle, 2§1 maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmak için yeteri kadar önemli değildir (Bkz. *mutatis mutandis McCann ve diğerleri, Hamiyet Kaplan ve diğerleri-Türkiye*, no:36749/97 ile karşılaştırma).

AİHM, operasyonun hazırlanması ve denetimi aşamasında, özellikle olayların meydana geldiği bağlamı ve gün içinde değişen durumun seyrini değerlendirmelidir (*Andronicou ve Constatinou*).

Bağlam konusunda yetkililerin yasadışı silahlı örgüt hakkındaki tehlikeli olan şüphelilerle karşı karşıya oldukları inkar edilemez. Ayrıca operasyonun yapıldığı gün yetkililer, şüphelilerin terör saldırısında bulunmayı tasarladıkları yönünde uyarılmışlardır. Aciliyet gerektiren bir durum sözkonusuydu ve yetkililer hızlı hareket etmeliydiler. Sonuç olarak Ağır Ceza Mahkemesi'nin belirttiği üzere, İstanbul Polisi terörle mücadele operasyonu yürütürken, Koçbank Bankası'nın güvenliğinden sorumlu polis ekibine karşı üç şüphelinin

düzenlemeyi planladığı silahlı saldırıyı önlemek ve başvuruların itiraz ettiği yasalara uygun bir şekilde yakalama gerçekleştirmek üzere iki hedef izlemekteydi.

AİHM, Ağır Ceza Mahkemesi örneğindeki gibi, bu koşullarda kuvvet kullanımının, buldukları apartmanın kapısı kırıldığı sırada şüphelilerin gösterdiği şiddet reaksiyonunun doğrudan sonucu olduğunu gözlemlemektedir. Sonuç olarak polisler şüphelileri sözlü olarak uyardıktan sonra bu apartmana girmişler ve bu kişilerin yaklaşık beş yada yedi dakika süren çatışma sonucunda öldüklerine kimse itiraz etmemektedir. Neticede, dava konusu operasyonun “şiddete karşı herkesi korumak” ve özellikle AİHS’nin 2§2 –a ve –b maddesi uyarınca “yasalara uygun şekilde yakalamayı gerçekleştirmek” amacını güttüğü düşünülebilir.

Dolayısıyla AİHM, yukarıda sözü edilen hedeflere ulaşmak amacıyla kullanılan kuvvetin kesinlikle gerekli olup olmadığını ve özellikle polislerin karşı karşıya oldukları durum göz önüne alındığında kullanılan kuvvetin tamamen orantılı olup olmadığını incelemeye çağırılmıştır.

Başvuranlar, yakınlarının bir binanın ikinci katında bulunan bir apartmanda kuşatıldığını ve ateş etmeden önce göz yaşartıcı bomba gibi uygun araçlar kullanılarak yakınlarını etkisiz hale getirmenin mümkün olduğunu savunmaktadırlar.

AİHM için, Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi, elinde bulunan kanıt unsurlarını temel alarak, ilk önce içerden ateş edildiğini ve polislerin de nefsi müdafaa için harekete geçtiklerinin ortaya konulduğuna kanaat getirmesi temel unsurdur. Gerçekten de soruşturma aşamasında alınan kapıcının ifadesinden de anlaşıldığı üzere kapıcı, polisler kapıyı kırmadan önce şüpheliler slogan attıktan hemen sonra iki el ateş edildiğini duymuştur. Diğer tanıklar ise kapı kırılmadan evvel içerden ateş edildiğini duyup duymadıklarını hatırlamamışlardır.

AİHM, kapıcının Ağır Ceza Mahkemesi tarafından bizzat dinlenmemesinin üzücü olduğu kanaatinde. Ancak dosyaya göre, başvurular hiçbir zaman ilk ateşin içerden geldiğine itiraz etmemişlerdir. Başvuranların temel argümanı çatışmanın hangi koşullarda meydana geldiğini ortaya koymak yönündedir.

Hal böyleyken AİHM, slogan atan ve kapıyı açma emrine itaat etmemiş olan şüphelilerin bu uzlaşmaz tutumu nedeniyle, polisler, bu kişilerin başkalarının ve kendilerinin hayatını tehlikeye atacak şekilde ateş açma niyetlerinin bulunduğu ikna olmuşlardır. Bu koşullarda şüphelilerin silahlı olduğunu bilen ve terör saldırısı düzenlemeyi planladıklarına inanan polisler, apartmanın içine girerek bu kişilerin silahlarını alıp yakalamaya çalışmalarının gerektiğine makul olarak kanaat getirebilirler. Ayrıca polisler, sözkonusu apartmana girerken, silahlı şüphelilerin ateş ederek karşılık vermelerini fiziksel olarak engelleyene kadar ateş etmeleri gerektiğine kanaat getirmeleri makul olarak düşünülebilir (*McCann ve diğerleri, Andronicou ve Constantinou, Brady-Birleşik Krallık* (karar), no: 55151/00 ve *Bubbins-Birleşik Krallık*, no: 50196/99).

Bu bakımdan bilirkişinin olay yerinde bulunan 125 mermiden 21’inin şüphelilere ait olan silahlardan çıktığını ortaya koyduğunu not etmek gerekir. 27 Mart 1996 tarihinde ölen kişilerin kıyafetleri üzerinde yapılan balistik incelemede, yakın mesafeden ateş edilmediği ortaya konulmaktadır.

Polislerin, ölüme sebebiyet veren yollara başvurmayı sınırlandırmak amacıyla, silahlarını kullanmadan önce neden göz yaşartıcı bomba, plastik mermi ya da uyuşturucu el bombası gibi etkisiz hale getirici diğer yollara başvurmadıkları sorusu sorulabilir.

Hükümet, içerden aralıksız olarak ateş edildiğinden dolayı, güvenlik güçlerinin yasadışı örgüt üyelerini yakalamak için göz yaşartıcı bomba gibi yollara başvurma olanaklarının bulunmadığını savunmaktadır.

Bu konuda AİHM, elinde bulunan unsurlar ışığında ve yukarıda incelenen koşulları göz önüne alarak bu durumda etkisiz hale getirici yolların kullanılması olasılığı üzerinde soyut olarak tartışılmasının gerekli olmadığına kanaat getirmektedir. AİHM'nin *Andronicou ve Constantinou* davasında tespit ettiği gibi, polisler, kendilerinin ve başkalarının yaşamları için mevcut olabilecek bütün riskleri ortadan kaldırmak amacıyla makul olarak gerekli olduğunu düşündükleri bütün tedbirleri almaya yetkilidirler. Bu bağlamda AİHM'nin görevi, kendi durum değerlendirmesini polislerinkinden üstün tutarak, ateşli silahları kullanmadan önce göz yaşartıcı bomba, plastik mermi ve uyuşturucu el bombaları gibi etkisiz hale getirici yolların kullanılmasını zorunlu kılmak değildir. Kuşkusuz, ölüme sebebiyet verici metotlara başvurulmasını gitgide azaltmak istenirse, bu türden yolların kullanılmasının yaygınlaştırılması arzu edilir. Ancak belli bir davanın koşullarını göz önünde bulundurmadan böyle bir ilke zorunluluğunun getirilmesi, kanunu uygulamakla mükellef olan Devlet ve görevlilerine, kendilerinin ve başkalarının yaşamlarını riske sokacak gerçek dışı bir yük getirecektir.

AİHM, üzücü de olsa bu koşullarda kuvvet kullanımının, “herkesin şiddete karşı korunmasını sağlamak” ve “yasalara uygun şekilde yakalamayı gerçekleştirmek” için “kesinlikle gerekli” olma koşulunu aşmadığına kanaat getirmektedir. Buna ek olarak her türlü makul şüphenin ötesinde gereksiz şekilde aşırı olan bir kuvvetin bu durumda kullanıldığı ortaya konulmamıştır. Dolayısıyla bu bakımdan AİHS'nin 2. maddesi ihlal edilmemiştir.

2. Soruşturmanın Yetersiz Olduğu İddiası Hakkında

AİHM, AİHS'nin 1. maddesi gereğince Devlet'in “yargısına tabi herkese Sözleşme'de tanımlanan hak ve özgürlükleri tanımak” genel yükümlülüğü ile birlikte 2. maddede öngörülen yaşam hakkını koruma zorunluluğunun, kuvvete başvurma bir kimsenin ölümüne sebebiyet verdiği durumda etkili resmi soruşturma yürütmeyi gerekli ve zorunlu kıldığını hatırlatmaktadır (Bkz. *mutatis mutandis McCann ve diğerleri ve Kaya-Türkiye*, 19 Şubat 1998 tarihli karar). Böylesi bir soruşturma, failerin Devlet görevlisi yada bir başkası olsa da, kuvvet kullanılması sonucunda bir kimsenin öldüğü her durumda gerçekleştirilmelidir (*Tahsin Acar-Türkiye*, no: 26307/95). Sorgulamalar ayrıntılı, yansız ve kesin olmalıdır (*McCann ve diğerleri ve Çakıcı-Türkiye*, no: 23657/94).

AİHM, ayrıca soruşturmanın asgari etkililik kriterine cevap veren soruşturmanın derecesi ve niteliğinin dava koşullarına bağlı olduğuna kanaat getirmektedir. Soruşturmanın niteliği ve derecesi mevcut olayların tümü temel alınarak ve soruşturma çalışmasının uygulamadaki gerçeklikleri gözönüne alınarak değerlendirilir. Meydana gelebilecek durumların çeşitliliğini basit bir soruşturma eylemleri listesine yada diğer basitleştirilmiş kriterlere indirgemek mümkün değildir (*Tanrikulu-Türkiye*, no: 23763/94, *Kaya, Güleç-Türkiye*, 27 Temmuz 1998 tarihli karar, *Velikova ve Buldan-Türkiye*, no: 28298/95).

Yürütülen soruşturma, sorumluların tespit edilip cezalandırılmasını sağlayacak şekilde etkili olmalıdır (*Oğur-Türkiye*, no: 21594/93). Burada sonuç değil araç zorunluluğu sözkonusudur. Yetkililer olayla ilgili kanıtların toplanması için makul olarak alabilecekleri tedbirleri almalıdırlar (*Tanrikulu ve Salman*). Sorumlu kişi yada kişilerin bulunmasına yönelik soruşturma ehliyetine zarar verici her türlü hata, soruşturmanın etkisiz olmasıyla sonuçlanabilir (*Aktaş-Türkiye*, no: 24351/94).

Makul olacak özen ve ivedilik gerekliliği bu bağlamda net değildir. Soruşturmanın belirli bir durumda ilerlemesini engelleyen zorluk ve engellerin bulunabileceğini kabul etmek gerekir. Ancak, ölüme sebebiyet veren kuvvete başvurma konusunda soruşturma yapmak sözkonusu olduğunda, eşitlik ilkesine saygı çerçevesinde kamuoyunun güvenini korumak ve

yasadışı eylemlere göre her türlü hoşgörü ya da suç ortaklığı izleniminden kaçınmak amacıyla yetkililerin ivedi cevabı temel unsur olarak değerlendirilebilir (*McKerr-Birleşik Krallık*, no: 28883/95 ve *Tahsin Acar*).

AİHM, bu davada birçok sorgulama eylemlerine teşebbüs edildiğini tespit etmektedir. soruşturma re'sen ve ivedi bir şekilde başlamış ve yetkililer aktif bir şekilde çalışmışlardır. Klasik ve ayrıntılı otopsi adli tıpta bilirkişiler tarafından gerçekleştirilmiştir. Soruşturma sırasında, atış mesafesine ve balistik incelemeye yönelik iki farklı bilirkişi incelemesi yapılmıştır. Olaylardan altı ay sonra 30 Mayıs 1996 tarihinde, Savcı silahlı çatışmaya katılmış olan on beş polis aleyhinde iddianame vermiştir. Başvuranlar bu cezai yargılama çerçevesinde müdahil tarafı oluşturmuş ve böylece ceza davasına aktif olarak katılabilmişlerdir. Daha sonra Ağır Ceza Mahkemesi 29 Aralık 1997 tarihinde dosya unsurlarını temel alarak sanıkların beraatine karar vermiştir. Ayrıca başvuranlar beraat kararının temyizine gitmiştir. Yargıtay bu temyiz başvurusunu 23 Haziran 1998 tarihinde reddetmiştir.

Ancak başvuranlar soruşturmayı yapmakla yükümlü yetkililerin önemli bazı adımları atmadıklarından şikayetçi olmaktadır. Bir yandan kurşunlara hedef olan apartmanın ayrıntılı krokisi çıkarılmamış ve olay yerinde olayların yeniden canlandırılması yapılmamıştır. Diğer yandan sözkonusu yerlerde gaz bombalarının kullanılması olasılığı hakkında hiçbir inceleme yapılmamıştır.

AİHM için dava koşulları göz önüne alındığında, bağımsız bilirkişiler tarafından olay yeri krokilerinin çıkarılmaması ve olay yerinde gerçekleştirilecek olay yeri tespitinin yapılmaması, sorgulama mekanizmasının etkililiğinin bir sonucu olarak değerlendirilmelidir. Böylesi unsurların esasa bakan hakimlere olayları daha net bir şekilde tespit etmeyi ve polisler üzerinde var olan somut riskleri değerlendirmeyi sağlayacakları konusunda hiç şüphe yoktur.

Ayrıca AİHM, Ağır Ceza Mahkemesi'nin, şüphelilerin ateş ettiğini ve silahlı çatışma sonucu öldüklerini ortaya koyduktan sonra, polislerin baskınından önceki koşullarla yeterince ilgilenmemesine büyük önem vermektedir. Bu nedenle, bu mahkeme, ateş açılan yerde özellikle gaz bombası gibi etkisiz hale getirme yollarını kullanma olasılığı hakkında inceleme yapılmasının gerekli olmadığına kanaat getirmiştir.

Bu iki eksiklik, AİHS'nin 2. maddesi uyarınca başvuranların yakınlarının ölümü konusunda etkili soruşturma yapılması gibi gerekliliklerin tanınmadığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla bu noktada AİHS'nin 2. maddesinden doğan usul yükümlülüğü ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6Ş1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi önünde adil yargılamadan faydalanamadıklarından şikayetçi olmaktadır. Bu bağlamda başvuranlar AİHS'nin 6Ş1 maddesini ileri sürmektedirler.

Başvuranlar, Ağır Ceza Mahkemesi'nin, kendisine sunulan hukuki problemi çözmek için DGM tarafından sunulan kanıtları incelemek olan hukuki görevi yerine getirmeyi reddettiğini savunmaktadırlar. Ağır Ceza Mahkemesi olay tespitini yapmamış ve kullanılan kuvvetin gerekliliğini tespit etmek amacıyla bilirkişilere başvurmamıştır.

Hükümet bu sava itiraz etmektedir.

AİHM, mevcut davanın özel koşullarını ve AİHS'nin 2. maddesinin usulen ihlal edildiğini tespit etmeye iten muhakemeyi göz önünde bulundurarak, mevcut davayı 6Ş1 maddesi açısından da incelemeye gerek olmadığına kanaat getirmektedir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

Başvuranlar, maddi ve manevi zararları için hiçbir tazminat yada masraf ve harcamaların karşılanması talebinde bulunmamaktadırlar.

Dolayısıyla AİHM, adil tazmin adı altında bir ödemeye gerek olmadığına kanaat getirmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Fuat Perk, Ayten Korkulu ve Meral Akpınar'ın ölümü konusunda AİHS'nin 2. maddesinin *ihlal edilmediğine*;
2. Savunmacı Devlet'in etkili soruşturma yürütme yükümlülüğü konusunda AİHS'nin 2. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 6. maddesine dayandırılan şikayetin ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesine uygun olarak 28 Mart 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

RESUL SADAK VE DİĞERLERİ/Türkiye*

Başvuru No. 74318/01
Strazburg
5 Aralık 2006

USUL

Davanın nedeni, Resul Sadak, Nihat Osal, Mehmet Çakar, Rüstem Bayar, Tahir Kutlu, Cengiz Balık, İzzet Belge, Abdurrezak İnan, Mehmet Temelkuran, Mehmet Nezir Ayan, Yakup Uyar ve Erdal Güler (“başvuranlar”) adında on iki Türk vatandaşının, İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin (“AİHS”) 34. Maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne, 1 Nisan 2001 tarihinde yapmış oldukları/01 no'lu başvurdur.

Başvuranlar, Diyarbakır Barosu'na bağlı avukat T. Elçi tarafından temsil edilmişlerdir. AİHM, 3 Kasım 2005 tarihinde, başvurunun kısmen kabuledilmez olduğunu beyan etmiş ve başvuranların hemen yargıç önüne çıkarılma haklarıyla ilgili şikayeti Hükümet'e bildirme kararı almıştır. AİHS'nin 29 § 3. Maddesi'nin hükümleri uyarınca, başvurunun esasları ile kabuledilebilirliğini beraber incelemeye karar vermiştir.

OLAYLAR

1. DAVANIN OLAYLARI

Başvuru yapılmasına neden olan olayların meydana geldiği zaman, Resul Sadak, Halkın Demokrasi Partisi'nin (bundan böyle “HADEP” olarak anılacaktır) olağanüstü hal bölgesinde bulunan Şırnak'taki il başkanı, diğer başvuranlar ise üyesiydiler.

Resul Sadak, Nihat Osal, Mehmet Çakar, Rüstem Bayar, Tahir Kutlu, Cengiz Balık, İzzet Belge, Abdurrezak İnan, Mehmet Temelkuran, Mehmet Nezir Ayan ve Yakup Uyar, 23 Eylül 2000 tarihinde, HADEP'in Batman İl Kongresi'ne katılmak üzere, Yakup Uyar ve Erdal Güler'e ait iki arabayla Batman'a gitmişlerdir. Batman'dan Şırnak'a dönerken, jandarma tarafından Cizre'nin Düzova köyünde durdurulmuş ve gözaltına alınmışlardır. Başvuranlar Şırnak İl Jandarma Komutanlığı'na götürülmüşlerdir.

Erdal Güler ise 27 Eylül 2000 tarihinde saat 14'te gözaltına alınmış ve 1 Ekim 2000 sabah saat 11'e kadar gözaltında tutulmuştur.

Başvuranlar, 1 Ekim 2000 tarihinde, Şırnak Sulh Ceza Mahkemesi ile Şırnak Cumhuriyet Savcısı huzuruna çıkarılmışlardır. Şırnak Sulh Ceza Mahkemesi aynı gün, Resul Sadak, Nihat Osal, Mehmet Çakar, Rüstem Bayar, Tahir Kutlu, Cengiz Balık, İzzet Belge, Abdurrezak İnan, Mehmet Temelkuran, Mehmet Nezir Ayan ve Erdal Güler'in tutuklu yargılanmasına, Yakup Uyar'ın ise serbest bırakılmasına karar vermiştir.

Müteakiben, başvuranlar hakkında, Türk Ceza Kanunu'nun 169. Maddesi ile 3713 Sayılı Kanun'un 5. Maddesi'ne karşı gelerek PKK'ye yardım ve yataklık etmekten ve Türk Ceza Kanunu'nun 264 § 5. Maddesi ile 6136 Sayılı Kanun'un 13 § 2. Maddesi'ne karşı gelerek yasadışı olarak ateşli silah ve patlayıcı bulundurmaktan ceza davası açılmıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi, 12 Aralık 2000 tarihinde, başvuranların tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmalarını emretmiştir.

Başvuranlar, 2002 ve 2003 yıllarında, haklarında getirilen suçlamalardan beraat etmişlerdir.

HUKUKA İLİŞKİN

I. AİHS'İNİN 5 § 3. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİALARI

Başvuranlar, AİHS'nin 5 § 3. Maddesi uyarınca, gözaltında tutulma sürelerinin haddinden uzun olduğundan şikayetçi olmuşlardır.

A. Kabul edilebilirlik

1. Tarafların savları

Hükümet, AİHS'nin 35 § 1. Maddesi çerçevesinde iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle başvurunun reddedilmesi gerektiğini savunmuştur. Hükümet, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 128. Maddesi'yle uyumlu olarak, başvuranların gözaltında tutulma sürelerine itiraz edebileceklerini öne sürmüştür. Ayrıca, 466 Sayılı Kanun Dışı Yakalanan veya Tutuklanan Kişilere Tazminat Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca da tazminat isteyebileceklerini de belirtmiştir.

Başvuranlar, Hükümet'in öne sürdüğü yolların etkili olmadığını iddia etmiştir. Başvuranlar, gözaltında tutuldukları sürenin, gözaltına alındıkları zaman ulusal hukukla uyumlu olmasından ötürü, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 128. Maddesi ya da 466 Sayılı Kanun'un hükümleri uyarınca yapacakları bir başvurunun yararsız olacağını iddia etmişlerdir.

2. AİHS'nin Değerlendirmesi

a. Başvuran Erdal Güler ile ilgili olarak

AİHM, izleyen nedenden ötürü şikayetinin açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle, Erdal Güler'in iç hukuk yollarını tüketip tüketmediğini belirlemenin gerekli olmadığı kanısındadır.

AİHM, sunulan belgelere göre, Erdal Güler'in 27 Eylül 2000 günü saat 14'te Şırnak İl Jandarma Komutanlığı'na bağlı ekipler tarafından gözaltına alındığını ve Jandarma Komutanlığı'ndan 1 Ekim 2000 sabah saat 11'de ayrıldığını kaydeder. AİHM, sözkonusu sürenin doksan altı saatten az olduğunu gözlemler.

Benzer davalardaki yargı içtihadını göz önünde bulundurarak ve gözaltında tutma şartlarını ve çevreyi dikkate alarak, AİHM, Erdal Güler'in, gözaltına alınmasından sonra dört günden az zaman içinde hakim önüne çıkartılması nedeniyle, gözaltında tutulma süresinin AİHS'nin 5 § 3. Maddesi'nin koşullarına aykırı olmadığı kanısına varmıştır (bkz. *Çelik ve İmret – Türkiye*, 44093/98).

Başvurunun bu kısmının açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35. Maddesi'nin 3. ve 4. fıkrasıyla uyumlu olarak reddedilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

b. Başvuranlar Resul Sadak, Nihat Osal, Mehmet Çakar, Rüstem Bayar, Tahir Kutlu, Cengiz Balık, İzzet Belge, Abdurrezak İnan, Mehmet Temelkuran, Mehmet Nezir Ayan ve Yakup Uyar ile ilgili olarak

AİHM, daha önce benzer davalarda Hükümet'in ön itirazlarını inceleyip, reddettiğini yineler (bkz. örn. *Öcalan – Türkiye*, 46221/99 ve *Bulduş – Türkiye*, 64741/01). AİHM, bu davada da diğer davalarda vardığı kararlardan sapmasını gerektirecek özel koşullar tespit etmemiştir.

Sonuç olarak, AİHM, Hükümet'in ön itirazını reddeder. Ayrıca başvurunun bu kısmının başka bakımlardan da kabuledilebilir olduğunu ve bu nedenle böyle ilan edilmesi gerektiğini kaydeder.

B. Esaslar

Başvuranlar, AİHS'nin 5 § 3. Maddesi uyarınca, hakim veya yargılama yetkisi kullanacak kanunun yetkili kıldığı bir memur önüne çıkartılmaksızın haddinden uzun süre gözaltında tutulduklarından şikayetçi olmuştur. İlgili maddenin ilgili kısmına göre:

“Bu maddenin 1.c fıkrasında öngörülen koşullar uyarınca yakalanan veya tutulu durumda bulunan herkesin ... makul bir süre içinde yargılanmaya veya adli kovuşturma sırasında serbest bırakılmaya hakkı vardır. Salıverilme, ilgilinin duruşmada hazır bulunmasını sağlayacak bir teminata bağlanabilir.”

Hükümet, başvuranların gözaltında tutulma sürelerinin, o zaman yürürlükte olan mevzuata uygun olduğunu savunmuştur. İlgili yasanın, AİHM'nin yargı içtihadına uygun olarak değiştirildiği göz önüne alındığında, başvuranların iddiaları asılsızdır.

AİHM, başvuranların Şırnak İl Jandarma Komutanlığı'nda sekiz gün tutulduklarını kaydeder. AİHM, *Brogan ve Diğerleri – İngiltere* davasında, hakimden denetlemesi olmaksızın dört gün altı saat boyunca gözaltında tutmanın, amacı toplumu terörizme karşı korumak olsa da, AİHS'nin 5 § 3. Maddesi'nde öngörülen katı süre sınırlamasının dışında kaldığını yineler.

Terör suçlarının soruşturulması, Hükümet'in bu davada dayanak aldığı üzere yetkili makamlara özel sorunlar getirirse de, AİHM, adli müdahale olmaksızın sekiz gün boyunca gözaltında tutmanın gerekli olmasını kabul edemez.

Buna göre, AİHS'nin 5 § 3. Maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. Maddesi'ne göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuranlar, maddi ve manevi zarara karşılık olarak, sırasıyla 5.000 ve 10.000 Euro talep etmişlerdir.

Hükümet, başvuruların talep ettiği meblağlara itiraz etmiş ve ihlalin tespit edilmesinin başlı başına yeterli tazminat teşkil etmesini önermiştir.

AİHM, meydana geldiği iddia edilen maddi zararlarla ilgili olarak başvuruların iddialarını destekleyecek hiçbir belge sunmadıklarını gözlemlemiş ve bu talebi reddetmiştir.

Manevi zararlarla ilgili olarak, AİHM, başvuruların uğradıkları manevi zararın, AİHS'nin ihlal edildiğinin tespit edilmesiyle yeterli derecede telafi edilmediği kanısındadır. Tarafsızlık esasıyla değerlendirerek, AİHM, Resul Sadak, Nihat Osal, Mehmet Çakar, Rüstem Bayar, Tahir Kutlu, Cengiz Balık, İzzet Belge, Abdurrezak İnan, Mehmet Temelkuran, Mehmet Nezir Ayan ve Yakup Uyar'a 1.800'er Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Mahkeme masrafları

Başvurular, ulusal mahkemelerde ve AİHM'de meydana gelen mahkeme masrafları için 5.300 Euro talep etmişlerdir.

Hükümet bu talebe itiraz etmiştir. Yalnız gerçekten meydana gelen masrafların geri ödenebileceğini belirtmiştir.

AİHM'nin içtihadına göre, mahkeme masrafları, ancak gerçekliği ve gerekliliği kanıtlandığı ve makul bir meblağ olduğu takdirde başvurulara geri ödenir. Bu davada, AİHM, sahip olduğu bilgiler ve yukarıda belirtilen ölçütler ışığında, AİHM'de açılan takibatlardan doğan mahkeme masrafları için Resul Sadak, Nihat Osal, Mehmet Çakar, Rüstem Bayar, Tahir Kutlu, Cengiz Balık, İzzet Belge, Abdurrezak İnan, Mehmet Temelkuran, Mehmet Nezir Ayan ve Yakup Uyar'a ortaklaşa 1.000 Euro tazminat ödenmesinin makul olduğu sonucuna varmıştır.

C. Gecikme Faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

BU NEDENLERLE, AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun Erdal Güler ile ilgili kısmının kabuledilmez olduğuna,

2. Başvurunun, başvurular Resul Sadak, Nihat Osal, Mehmet Çakar, Rüstem Bayar, Tahir Kutlu, Cengiz Balık, İzzet Belge, Abdurrezak İnan, Mehmet Temelkuran, Mehmet Nezir Ayan ve Yakup Uyar ile ilgili geri kalan kısmının kabuledilebilir olduğuna,

3. AİHS'nin 5 § 3. Maddesi'nin ihlal edildiğine,

4. (a) Sorumlu Devlet'in, aşağıdaki miktarları, AİHS'nin 44 § 2. Maddesi'ne göre nihai kararın verildiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihinde uygulanan kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevirerek, Resul Sadak, Nihat Osal, Mehmet Çakar, Rüstem Bayar, Tahir Kutlu, Cengiz Balık, İzzet Belge, Abdurrezak İnan, Mehmet Temelkuran, Mehmet Nezir Ayan ve Yakup Uyar'a ödemesine:

- (i) 1.800'er Euro (bin sekiz yüz Euro) manevi tazminat;
- (ii) mahkeme masrafları için ortaklaşa 1.000 Euro (bin Euro);
- (iii) yukarıdaki meblağlara uygulanabilecek tüm vergiler;

(b) yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona ermesinden, ödeme gününe kadar geçen süre için, yukarıdaki miktarlara Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına *karar vermiştir.*

5. Başvuruların adil tazmin taleplerinin geri kalanını *reddetmiştir.*

İşbu karar, İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. Maddesi'nin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 5 Aralık 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

T.L. EARLY
Zabıt Katibi

Nicolas BRATZA
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

RÜZGAR/Türkiye Davası*

Başvuru No:59246/00

Strazburg

4 Mayıs 2006

OLAYLAR

1966 doğumlu başvuran, Ankara'da ikamet etmektedir.

Ankara Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'ne bağlı polisler, 8 Ocak 1999 günü saat 15:30'da başvurana ait avukatlık bürosunu aramışlardır. Daha sonra saat 17:30'da, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Başsavcısı ve başvuranın hazır bulunduğu sırada evini aramışlardır.

Aynı gün başvuran, Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltına alınmış ve daha sonra yasadışı DHKP/C'ye (*Devrimci Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi*) mensup olmaktan hakkında inceleme başlatılmıştır.

Cumhuriyet Başsavcılığı, 11 Ocak 1999 tarihinde 4229 sayılı Kanun tarafından değiştirildiği şekliyle 2845 sayılı Kanun'un 16§2 maddesi hükümlerine dayanarak, başvuranın gözaltı süresini 13 Ocak 1999 tarihine kadar uzatmıştır. Bu uzatma kararında, başvuranın yakalandığı ve gözaltına alındığı tarih olarak 9 Ocak 1999 tarihi belirtilmektedir.

Başvuran, 13 Ocak 1999 tarihinde, Ankara DGM yedek hakimine sevk edilmiştir. DGM hakimi, başvuranın tutuklu yargılanmasına karar vermiştir.

Cumhuriyet Başsavcılığı, başvurana ve diğer iki sanığı suç örgütüne mensup olmakla suçlayarak, Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 168§1 maddesi gereğince mahkum edilmesini istemiştir.

DGM, 17 Haziran 1999 tarihinde başvuranın serbest bırakılması kararı vermiştir.

DGM, 30 Aralık 1999 tarihinde başvurunu yasadışı örgüte mensup olmaktan suçlu bulunmuş ve TCK'nın 168§2 ve 3713 sayılı Kanun'un 5. maddeleri gereğince on beş yıl hapis cezasına çarptırılmıştır.

Başvuran 4 Ekim 2000 tarihinde temyize gitmiştir.

Yargıtay, 26 Ekim 2000 tarihinde temyiz başvurusunu kabul ederek, ilk derece mahkemesi kararını bozmuş ve dava dosyasını geri göndermiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Ceza Muhakemeleri Kanunu'ndaki (CMUK) değişiklik ve DGM'lerin kaldırılmasını öngören 5190 sayılı Kanun, 16 Haziran 2004 tarihinde kabul edilmiştir. Bu Kanun, DGM'lerin yerini, yetkileri Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenecek olan Ağır Ceza Mahkemeleri'nin almasını öngörmektedir.

Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, 2 Temmuz 2004 tarihinde, sekiz bölgede on sekiz Ağır Ceza Mahkemesi kurulması kararı vermiştir. Böylelikle Kurul, Ankara'da bulunan iki DGM yerine bir Ağır Ceza Mahkemesi kurulması kararı almış ve Mahkeme'nin yanısıra burada görev yapacak hakim ve savcılarının yetkilerini belirlemiştir.

Dava, Ankara Ağır Ceza Mahkemesi önünde askıdadır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 5§1 VE 3 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, 8 Ocak 1999 tarihinden 13 Ocak 1999 tarihine kadar özgürlüğünden mahrum bırakılmasının, AİHS'nin 5§1 ve 3 maddesini ihlal ettiğini iddia etmektedir.

Başvuran, gözaltı süresini 13 Ocak 1999 tarihine kadar uzatan 11 Ocak 1999 tarihli Cumhuriyet Başsavcılığı kararının, hakim kararı olmaksızın iç hukuk kurallarını ihlal ederek gözaltı süresini dört günün üzerine çıkardığından dolayı meşru olmadığını savunmaktadır. Ayrıca başvuran, 8 Ocak 1999 günü 15:30'da (yaklaşık olarak) başlayan ve 13 Ocak 1999 tarihinde saat 14'de sona eren, yani yaklaşık beş gün olan gözaltı süresinden şikayetçi olmaktadır.

Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

AİHM, şikayetlerin AİHS'nin 35§3 maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olmadığı tespitinde bulunarak, kabul edilemez bulunması için başka hiçbir gerekçe bulunmadığını belirtmektedir. Dolayısıyla şikayetleri kabul edilebilir ilan etmek uygun olacaktır.

B. Esas hakkında

1. AİHS'nin 5§1 –c maddesine göre yapılan şikayet hakkında

Hükümet, başvuranın gözaltında tutulmasının olayların meydana geldiği dönemdeki kanun hükümlerine uygun olduğunu savunmaktadır. Başvuran 8 Ocak 1999 tarihinde saat 16:30'da yakalanmış ve gözaltı süresinin uzatılmasında, öngörülen yasal süre geçilmemiştir. Süre uzatımı yasal yollardan ve yetkili DGM hakimi kararıyla gerçekleştirilmiştir. Ayrıca başvuran verilen uzatma kararına itiraz edebilirdi, ancak bunu yapmamıştır.

Başvuran, bu açıklamalara itiraz etmekte ve Cumhuriyet Başsavcılığı'nın adli karar olmaksızın alabileceğini iddia ettiği gözaltı süresinin uzatılması kararını alarak yetki ve görevlerini aştığını savunmaktadır. Böylece başvuran, makul süre zarfında hakim önüne çıkarılmadığına kanaat getirmektedir.

AİHM, "yasal yolların" izlenmesi de dahil olmak üzere, tutukluk halinin "meşruluğu" konusunda, AİHS'nin esas olarak ulusal mevzuata göndermede bulunduğunu ve usul ile birlikte esasa ilişkin kuralların da gözlemlenmesi zorunluluğuna da yer verdiğini hatırlatmaktadır. Ancak bunun yanı sıra AİHS, her türlü özgürlükten yoksun bırakmanın, keyfiyete karşı kişinin korunması olan 5. maddenin amacına uygun olmasını gerekli kılmaktadır (Bkz. *Wassink-Hollanda*, 27 Eylül 1990 tarihli karar).

Bu durumda başvuran, 8 Ocak 1999 tarihinde yakalanarak gözaltına alınmıştır. AİHM, dosyadaki belgelerden Cumhuriyet Başsavcılığı'nın, 11 Ocak 1999 günü bu gözaltı süresinin, başvuranın DGM yedek hakimi önüne çıkarıldığı 13 Ocak 1999 tarihine kadar uzatılması kararı aldığını tespit etmektedir. Gözaltı süresinin uzatılması kararı, 2845 sayılı Kanunu'nun 16§1 maddesi hükümleri uyarınca alınmıştır.

Bu bağlamda AİHM, olayların meydana geldiği dönemde yürürlükte olan kanun hükümleri gereğince, DGM'lerin yetki alanına giren müşterek suç gerekçesiyle kovuşturulan bir sanığın gözaltı süresinin, Cumhuriyet Başsavcılığı kararıyla dört güne çıkarılabileceğini tespit etmektedir. Soruşturmada duyulacak ihtiyaçlara göre bu süre, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talebi üzerine ve hakim kararıyla yedi güne çıkarılabilir.

Cumhuriyet Başsavcılığı yetkisi dahilinde ve hukuki karar olmaksızın başvuranın gözaltı süresini dört günün üzerinde uzatmıştır. Bu nedenle dava konusu gözaltının yasal kurallara riayet edilerek gerçekleştirildiği düşünülemez (*Zeynep Avcı-Türkiye*, no: 37021/97).

Dolayısıyla AİHS'nin 5§1 –c maddesi ihlal edilmiştir.

2. AİHS'nin 5§3 maddesine göre yapılan şikayet hakkında

Hükümet, başvuranın hemen hakim önüne çıkarıldığına ve dava konusu gözaltı süresinin Anayasa'ya, olayların meydana geldiği dönemde yürürlükte olan mevzuata ve AİHM içtihadına uygun olduğuna kanidir (*Karakurt-Türkiye*, no: 45718/99, 20 Eylül 2005). Buna ek olarak, yetkili makamlar, yargılamanın takip edilmesinde gerekli her türlü özeni göstermişlerdir.

Başvuran bu açıklamalara itiraz etmektedir.

Bu durumda, dava konusu gözaltı 8 Ocak 1999 tarihinde başlamış ve 13 Ocak 1999 tarihinde, yani başvuranın tutuklanmasıyla beş gün sonra sona ermiştir.

Oysa AİHM, *Brogan ve diğçerleri-Birleşik Krallık* (29 Kasım 1988 tarihli karar) kararında, adli müdahale olmaksızın dört gün altı saatlik gözaltı süresinin, teröre karşı toplumu koruma amaçlı olsa da, 5§3 maddesinde belirlenen kesin zaman sınırlarını aşığına karar vermiştir.

Dolayısıyla AİHS'nin 5§3 maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, aleyhinde başlatılan cezai yargılamanın ulusal mahkemeler önünde askıda olduğundan dolayı rakamını belirlemediğı bir maddi zarara uğradığını savunmaktadır. Ayrıca başvuran, uğradığı manevi zarar için 50.000 Euro istemektedir.

Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

AİHM, hakkaniyete uygun olarak manevi zarar adı altında başvurana 2.000 Euro ödenmesinin uygun olacağına kanaat getirmektedir.

B. Masraf ve Harcamalar

AİHM içtihadına göre, bir başvurana masraf ve harcamalar ancak, gerçekliğı, gerekliliğı ve makul oranda oldukları ortaya konulduğu sürece ödenir. Bu davada AİHM, elinde bulunan unsurları ve yukarıda belirtilen kriterleri gözönüne alarak AİHM önündeki yargılama için 1.000 Euro'nun başvurana ödenmesinin makul olduğuna kanaat getirmektedir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun geri kalan kısmının *kabuledilebilir olduğuna*;

2. AİHS'nin 5§1 –c maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. AİHS'nin 5§3 maddesinin *ihlal edildiğine*;

4. a) Bu kararın, AİHS'nin 44§2 maddesine göre kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet'in başvurana, manevi tazminat için 2.000 Euro (iki bin) ve masraf ve harcamalar için 1.000 Euro'yu (bin) miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak *ödemesine*;

b) Belirtilen süre bitiminden ödemenin yapıldığı tarihe kadar geçen süre için, yukarıda belirtilen tutarlara, Avrupa Merkez Bankası'nın kredi faiz oranına yüzde üç puan eklenmek suretiyle gecikme faizi *uygulanmasına*;

5. Hakkaniyete uygun tazminata ilişkin diğer taleplerin reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve 4 Mayıs 2006 tarihinde, İhtüzüğün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

SAĞIR/Türkiye Davası*

Başvuru No:37562/02

Strazburg

19 Ekim 2006

OLAYLAR

Başvuran, 1955 doğumlu olup İzmir'de ikamet etmektedir.

Başvuran, 12 Ocak 2000 tarihinde (Anavatan Partisi İlçe Teşkilatında eski yönetici) yakalanarak gözaltına alınmıştır. Çıkar amaçlı suç örgütü kurarak, gasp, şartlı tehdit, adam öldürmeye tam teşebbüse azmettirme, yaralamaya azmettirme, zorla alıkoyma ve 6136 sayılı ateşli silahlar ve bıçaklar ile diğer aletler hakkındaki kanuna muhalefet etmek gibi eylemlere karışmaktan suçlanmıştır.

19 Ocak 2000 tarihinde İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi yedek hakimi, başvuranın gasp ve çıkar amaçlı suç örgütü kurmaktan tutuklu yargılanmasına karar vermiştir.

18 Şubat 2000 tarihinde başvuranın avukatı DGM' ye şartlı tahliye talebiyle başvuruda bulunmuştur. Bu amaçla yaptığı başvuruda, çıkar amaçlı suç örütleriyle mücadeleyle yönelik atılı suçların gerçekleşmesinden sonra yürürlüğe giren 4422 sayılı kanunun uygulanmış olması, atılı suçların türü gibi nedenlerle DGM'nin yetkili kılınmasına itiraz etmektedir. Ayrıca, soruşturmanın gizli nitelikte olduğunu iddia ederek bu nedenle müvekkiline atılı suçlar konusunda bilgi sahibi olamadığından yakınmaktadır.

2 Mayıs 2000 tarihinde başvuran, adam öldürmeye azmettirme, yaralama, gaspa iştirak etme, zorla alıkoyma, şartlı tehdit ve 6136 sayılı kanuna muhalefet suçlamalarıyla yedek hakim karşısına çıkarılmıştır.

24 Nisan 2001 tarihinde başvuranın avukatı savunma layihasını sunarak Cumhuriyet Savcısı'nın taleplerine yanıt vermiştir. Cumhuriyet Savcısı 4422 sayılı kanun uyarınca başvuranın mahkumiyetini talep etmiştir.

25 Nisan 2001 tarihinde DGM, başvuranı, çıkar amaçlı suç örgütü kurmaktan suçlu bularak 4422 sayılı yasanın 1 § 2. maddesi uyarınca üç yıl dört ay hapis cezasına çarptırmıştır. Ayrıca, bu cezaya ilaveten, suçtan elde edilen her türlü değer, ürün, eşya ve yasadışı

eylemlerde kullanılan araçların 4422 sayılı kanununun 1 § 4. maddesi uyarınca zorlmasına karar vermiştir. Aynı şekilde, Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca bir otonun da zorlmasına hükmetmiştir. DGM, başvuranın tutululuk süresini göz önünde bulundurarak şartlı tahliyesine karar vermiştir.

Başvuran, aynı gün serbest bırakılmıştır.

Başvuranın avukatı, 23 Ekim 2001 tarihinde ilk derece mahkemesinin kararının temyizi talebiyle Yargıtay'a başvurmuştur.

23 Ekim 2001 tarihinde Yargıtay Başsavcısı, temyiz talebine ilişkin mütalaasını Yargıtay'a sunmuş; ancak söz konusu mütalaa başvurana tebliğ edilmemiştir.

Yargıtay, 30 Ocak 2002 tarihinde bir duruşma yaparak başsavcının mütalaasını incelemiştir.

Yargıtay, 20 Şubat 2002 tarihinde kamuya açık bir duruşma yaparak başvuranın temyiz talebini reddetmiş ve ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. Karar 27 Şubat 2002 tarihinde ilan edilmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuranın avukatı, 6 Mart 2002 tarihinde başsavcılığa karar düzeltme talebiyle başvuruda bulunmuştur. Bu başvuru halen görülmektedir.

HUKUK AÇISINDAN AİHS'İNİN 6 § 1. MADDESİNİN İHLALİ İDDİASI HAKKINDA

AİHS'nin 6 § 1. maddesine atıfta bulunan başvuran, Yargıtay Başsavcısı'nın mütalaasının kendisine tebliğ edilmemesinden şikayetçi olmaktadır.

Hükümet, bu iddiaya karşı çıkmaktadır.

Kabuledilebilirlik

Hükümet, AİHS'nin 35. maddesince öngörülen altı ay kuralına riayet edilmediği gerekçesiyle şikayetin AİHM tarafından reddedilmesini talep etmektedir. Bu bakımdan hükümet Yargıtay'ın 30 Ocak 2002 tarihinde bir duruşma yaptığını ve bu duruşma da başsavcının mütalaasının okunduğunu belirtmektedir. Hükümet, bu şekilde başvuranın, başsavcının mütalaasından haberdar olduğu anda; yani 30 Ocak 2002 tarihli duruşmayı izleyen altı ay içinde başvuruda bulunması gerektiği kanaatindedir. Oysa başvuru 6 Ağustos 2002 tarihinde yapılmıştır.

Başvuran, Hükümet'in savına karşı çıkmaktadır.

AİHM, altı aylık sürenin bitiş tarihi için dikkate alınması gereken kesin iç hukuk kararının, Yargıtay'ın başvuran hakkında verdiği karar olduğunu tespit etmektedir. Bu bakımdan AİHM, mevcut başvurunun 6 Ağustos 2002 tarihinde; yani kesin iç hukuk kararından sonraki altı ay içinde yapıldığını saptamaktadır. Bu nedenle AİHM, Hükümet'in itirazını reddetmektedir.

AİHM, içtihatlarından doğan kriterler ışığında (Bkz., özellikle, *Çıraklar - Türkiye*, 28 Ekim 1998 tarihli karar) ve elindeki mevcut unsurların tümü göz önüne alındığında başvurunun esastan incelenmesi gerektiği kanaatine varmıştır. AİHM başvuruda hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi ile karşılaşılmadığını tespit etmiştir.

Esas hakkında

Hükümet, başvuranın avukatının Yargıtay önünde duruşma yapılmadan önce dava dosyasını incelemesi gerektiğini ifade etmiştir. Böylelikle, savcının dosyada yer alan mütalaaasına ulaşabilirdi. Ayrıca, Yargıtay'ın bir duruşma yaptığını ve bu duruşma sırasında başvuranın avukatının ya da bizzat başvuranın savcının mütalaaasına yanıt verme imkanına

sahip olduğunu belirtmiştir. Üstelik, başvuranın hüküm açıklandığı sırada ya da karar düzeltme başvurusunda bu mütalaaya itiraz edebilme imkanı bulunduğunu ifade etmiştir.

Hükümet'in argümanlarına itiraz eden başvuran, başvurunun mütalaasından haberdar olmadığını iddia etmektedir.

AİHM, daha önce de, başvuran tarafından yapılan şikayetin benzeri bir şikayeti incelediğini ve başvurunun görüşlerinin türünü ve bir yargılanabilir kişinin bu mütalaaya yazılı olarak cevap verme imkanı bulunmadığını dikkate alarak başvuru mütalaasının tebliğ edilmemesi nedeniyle AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna vardığını hatırlatmaktadır (bkz. *Göç-Türkiye* 36590/97 no'lu karar).

Bunun dışında AİHM, Hükümet'in, Yargıtay önünde yapılan duruşma esnasında tartışmalı mütalaanın okunduğu yönündeki beyanlarını destekleyecek hiçbir unsur sunmadığını müşahade etmiştir. Böylelikle, dosyadaki belgeler okunduğunda, 30 Ocak 2002 tarihinde yapılmış duruşmada savcının mütalaasının incelendiği görünüyorsa da, dosyadan çıkan hiçbir unsur, başvuranın haberdar olma, tatmin edici şartlarda sözlü olarak ya da mahkemeye yazılı bir belge sunarak yorumlama imkanına bu konudaki içtihat gerekleri uyarınca sahip olduğunu ortaya koyamamaktadır (bkz. özellikle, *Reinhardt ve Slimane-Kaïd - Fransa* 31 Mart 1998 tarihli karar ve *Kress – Fransa* 39594 no'lu karar).

AİHM, Hükümet'in, davayı benzer şikayetlerden farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir olgu ya da delil sunmadığı kanaatine varmıştır

Bu nedenlerle, 6 § 1. madde ihlal edilmiştir.

AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran uğradığını iddia ettiği manevi zarar için 10 000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM, benzer davalardaki içtihatları uyarınca, iddia edilen manevi zararın tazmini için ihlal tespitinin kendi başına adil tazmin teşkil ettiği kanaatindedir (adı geçen *Göç*, § 41 ve *Kömürcü – Türkiye* no: 77432/01, § 24, 22 Haziran 2006)

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran, ulusal mahkemeler ve AİHM önünde yaptığı masraf ve harcamalar için 2000 Euro talep etmektedir.

Hükümet, bu taleplere itiraz etmektedir.

Benzer davalardaki sabit içtihatlarına göre AİHM, ihlal tespitinin iddia edilen manevi zarar için kendi başına adil bir tazmin teşkil ettiğini takdir etmektedir.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun geriye kalanının *kabuledilebilir* olduğuna;

2. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. İhlal kararının tespitinin manevi tazmin için yeterli *olacağına*;

4. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde ve miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, Savunmacı Hükümet tarafından başvurana masraf ve harcamalar için 1500 Euro (bin beş yüz) *ödenmesine*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 19 Ekim 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

SAYGILI VE SEYMAN/Türkiye Davası*

Başvuru No: 51041/99
Strazburg
27 Haziran 2006

OLAYLAR

Başvuranlardan ilki Saygılı İstanbul'da yayımlanan «*Yeni Evrensel*» gazetesinin sahibi, ikincisi Seyman bu gazetenin yazı işleri sorumlusudur.

Olağanüstü Hal Bölge Valiliği (OHAL) 4 Ocak 1999 tarihinde, 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanunu'nun 11/e bendi uyarınca OHAL bölgesi kapsamındaki Diyarbakır, Hakkâri, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van illerinde *Yeni Evrensel* gazetesinin basımını ve dağıtımını yasaklamıştır.

Başvuranlar 7 Ocak 1999 tarihinde Diyarbakır İdari Mahkemesi'ne müracaat ederek OHAL Bölge Valiliği'nin almış olduğu yasağın iptali ve yürütmenin durdurulması talebinde bulunmuşlardır. Başvuranlar AİHS'nin 6. ve 10. maddelerine atıfta bulunarak bu yasak nedeniyle maddi ve manevi zarara uğradıklarını öne sürmüşlerdir.

Diyarbakır İdare Mahkemesi 16 Nisan 1999 tarihinde bu talebi reddetmiştir.

Başvurunun AİHM'ye yapıldığı sırada, Yeni Evrensel'in ülkedeki diğer şehirlerde dağıtımını olduğu halde, sözü edilen bölgelerde halen yasak bulunmaktaydı.

HUKUK AÇISINDAN

A. Kabuledilebilirlik hakkında

Başvuranlar ifade özgürlüğünün ihlaline neden olan Yeni Evrensel gazetesine getirilen kısıtlamanın yasallığına karşı çıkılacak bir mahkemenin olmayışından şikayetçi olmakta, bu konuda AİHS'nin 6., 10., ve 14., maddelerinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

AİHM, şikayetlerin AIHS'nin 35 § 3. maddesi gereğince dayanaktan yoksun olmadığı tespitini yapmaktadır. Şikayetlerin kabuledilemez bulunması için hiçbir gerekçe yer almamaktadır. Dolayısıyla şikayetler kabuledilmelidir.

B. Esas hakkında

I. AIHS'NİN 10. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin 4 Ocak 1999 tarihli kararı ile Yeni Evrensel gazetesinin OHAL bölgesinde dağıtımının yasaklanmasının bilgi alma ve düşünce özgürlüğü

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. haklarına haksız bir müdahaleyi oluşturduğundan şikayetçi olmakta, AIHS'nin 10. maddesini ileri sürmektedir.

AİHM, Olağanüstü Hal Bölgesinde *Yeni Evrensel* gazetesinin basımına ve dağıtımına getirilen yasağın başvuranların ifade, iletişim ve bütünü itibariyle fikir özgürlüğü hakkına yönelik bir müdahaleyi oluşturduğu hususunun taraflar arasında ihtilafa yol açmadığını not etmektedir (Bkz. diğerleri arasında, Association Ekin-Fransa kararı, 39288/98). Bu müdahalenin yasayla öngörüldüğü ve 10 § 2. madde uyarınca toprak bütünlüğünün korunması gibi meşru bir amacı izlediği tespitine karşı çıkılmamaktadır. AİHM bu değerlendirmeyi dikkate almaktadır. Bununla birlikte, yapılan müdahalenin demokratik bir toplum için gereklilik oluşturup oluşturmadığının bilinmesi gerekmektedir.

Hükümet, terörist eylemler nedeniyle hassas bir ortamın hüküm sürdüğü Olağanüstü Hal uygulamasına tabii bir bölgede gazeteye getirilen yasağın «gerekli» ve öngörülen meşru amaç ile orantılı olduğu görüşündedir.

AİHM, benzer sorunları ortaya koyan pek çok davanın AIHS'nin 10. maddesinin ihlali ile sonuçlandığını vurgulamaktadır. AİHM, mevcut başvuruyu yerleşik içtihadı ışığında incelemiş ve Hükümetin davayı farklı sonlandıracak hiçbir tespiti ve delili sunmadığını kaydetmiştir. AİHM, bu bağlamda huzurunda bulunan başvuruyu çevreleyen olayları, özellikle terörle mücadeleye bağlı güçlükleri dikkate almaktadır (Bkz. İbrahim Aksoy-Türkiye kararı, no: 28635/95, 30171/96 ve 34535/97, 10 Ekim 2000).

AİHM bununla birlikte, Olağanüstü Hal hakkında 2935 sayılı Kanun'un 11 e) bendine ve 430 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1. maddesine dayanan bahse konu önlemin Olağanüstü Hal Bölge valisine yayınların basımını ve dağıtımını yasaklayan geniş bir imtiyaz tanıdığını gözlemlemektedir. AIHS ile örtüşmeyen bu kısıtlamaların öncelikle, yasağın sınırlandırılmasına ve aşırı kullanımına karşı etkili bir hukuki denetimin getirilmesi yönünde yasal bir çerçeve oluşturulması gerekir.

OHAL bölge valisinin dile getirdiği hükümlerin uygulanmasındaki olası suiistimallere karşı sağlanacak güvenceler konusunda AİHM, bu hükümlerin hukuki bir denetimden uzak olduğu gibi, bölge valisinin suç unsurunu teşkil eden kararında hiçbir gerekçeye yer vermediği tespitini yapmaktadır.

İlgili bir denetimin yanı sıra ayrıntılı bir gerekçenin yokluğunda AİHM, Hükümetin adı geçen gazetede yer alan makalelerin terörist eylemleri meşru gösterir nitelikte olması nedeniyle yasaklama kararının alındığı şeklindeki argümanını destekleyememektedir. Söz konusu kısıtlamanın *Yeni Evrensel'in* yayın yoluyla bölgedeki güvenlik güçlerinin faaliyetlerine ağır eleştiriler yöneltmesi ile gerekçelendirildiğine şüphe yoktur. Bununla

birlikte, gerekçenin olmayışı bu noktayı açığa kavuşturmaya imkân tanımamaktadır. Üstelik bu doğrultuda idari bir yargı başlatılmasının olanaksız oluşu, sözkonusu önlemlerin kaldırılması hususunun sadece tek taraflı bir uygulamadan öteye geçilmemesine ve aynı valiliğin takdir yetkisinin dışına çıkılmamasına yol açmaktadır.

Sonuç olarak AİHM, yayınların idari yolla kısıtlanması hususunda hukuki bir kontrolün olmamasının başvuruları olası suiistimallerden kaçınacak güvencelerden mahrum bıraktığını hatırlatmaktadır.

AİHM yukarıda dile getirilen tespitler ışığında, yapılan müdahalelerin «demokratik bir toplum için gereklilik» arz etmediği ve izlenen meşru amacın dışına çıktığı sonucuna varmıştır.

Bu durumda AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

AİHS'nin 6 § 1. maddesine atıfta bulunan başvurular Olağanüstü Hal bölge valiliğinin almış olduğu tedbirlerin yasallığına karşı çıkacak bir yargıya erişim haklarının bulunmadığından şikayetçi olmaktadır.

AİHM, öne sürülen şikayetlerin AİHS'nin 13. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesinin yerinde olacağını kaydetmiştir.

AİHM, AİHS'nin 13. maddesinin iç hukukta Sözleşmenin öngördüğü şekliyle temel hak ve özgürlükleri garanti altına aldığını ifade etmektedir. Bu hüküm Sözleşme nezdinde iç hukukta «savunulabilir» nitelikli bir şikayet içeriğinde bir başvurunun yetkili bir mahkeme tarafından kabulünü öngörmektedir (Bkz. diğerleri arasında Kulda-Polonya kararı no: 30210/96). Ayrıca 13. madde ile öngörülen başvuru hukukta olduğu kadar uygulamada da «etkili» olmalıdır (Bkz. örneğin İlhan-Türkiye kararı, no: 22277/93).

Bununla birlikte, başvuruların şikayetlerinin savunulabilir olduğuna itiraz edilmemektedir. Ayrıca AİHM'nin daha önce de dile getirdiği üzere, OHAL Bölge valisinin bölgede yayınların basımını ve dağıtımını yasaklayıcı tedbirlerinin hukuki bir denetimden uzak oluşu, sözkonusu önlemlerin kaldırılması hususunun tek taraflı bir uygulamadan öteye geçmemesine ve aynı valiliğin takdir yetkisinin dışına çıkılmamasına yol açmaktadır.

AİHM bu nedenle, Olağanüstü Hal Bölge valisi tarafından başvurular hakkında alınan önlemlere ulusal mahkeme önünde karşı çıkılacak bir başvuru yolunun mevcut olmaması nedeniyle AİHS'nin 13. maddesinin ihlal edildiği görüşüne varmaktadır.

III. AİHS'NİN 10. MADDESİYLE BİRLİKTE 14. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvurular AİHS'nin 10. maddesiyle birlikte 14. maddesine atıfta bulunarak sözkonusu gazetenin olağanüstü hal bölgesinde yasaklanmasının siyasi görüşlerine ve etnik kökenlerine dayalı bir ayrımı oluşturduğunu ileri sürmektedirler.

AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edilmesi ile varılan sonuç ışığında AİHM, 14. maddeye yönelik şikayeti ayrıca incelemeyi gerekli görmemiştir.

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Maddi ve manevi tazminat

Başvuranlar 60.000 Euro maddi, 5.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmıştır.

AİHM, dava dosyasında yer alan unsurlardan maddi bir zararın varlığının kanıtlanmadığını hatırlatarak bu talebi reddetmiştir (Bkz. Demir ve diğerleri-Türkiye kararı, 23 Eylül 1998).

Buna karşın, manevi zararlarla ilgili olarak, AİHM başvuruların yalnızca ihlal kararının tespitiyle giderilemeyecek sıkıntılara maruz kaldıklarını belirtmektedir. AİHS'nin 41. maddesi uyarınca hakkaniyete uygun olarak başvuruların her birine 2.500 Euro manevi tazminat ödenmesini kararlaştırmıştır.

B. Masraf ve harcamalar

AİHM nezdinde yapmış oldukları yargı giderleri için başvurular 3.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu miktarı aşırı bulmaktadır.

AİHM, hakkaniyete uygun olarak başvurulara bu yönde 1.500 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;
2. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 13. maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. Başvuranların AİHS'nin 10. maddesiyle birlikte 14. maddesine yönelik şikayetlerinin incelenmesine *gerek olmadığına*;
5. a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek ve her türlü vergiden muaf tutulmak üzere Savunmacı Hükümetin başvuruların her birine 2.500 (iki bin beş yüz) Euro manevi tazminat ve yargı giderleri için başvurulara birlikte 1.500 (bin beş yüz) Euro *ödemesine*;
- b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapıldığı tarihe kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddesine uygun olarak 27 Haziran 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

SONER VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 40986/98

Strazburg

27 Nisan 2006

OLAYLAR

A. Başvuranların tutuklanması ve gözaltına alınması

1. Ö. Soner

1975 doğumlu başvuran olayların meydana geldiği dönemde Ankara'da ikamet etmekteydi.

Ankara Cumhuriyet Savcısı'nın ve Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Savcısı'nın tevkif müzekkeresi doğrultusunda 21 Aralık 1993 tarihinde, el ilanı dağıtma, yasak afiş asma, molotof kokteyli atmakla itham edilen başvuran, üç polis tarafından yakalanarak gözaltına alınmıştır. Yakalandığı sırada başvurana E.Y. eşlik etmekteydi.

Başvuran yakalandığı sırada ve daha sonra gözaltına alındığı polis karakolunda kötü muameleye uğradığını iddia etmiştir.

Hükümet'e göre, başvuran ve E.Y.yakalanmaları sırasında mukavemet göstermişler ve polis güç kullanmak durumunda kalmıştır.

Başvuran 29 Aralık 1993 tarihine dek Ankara Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nde gözaltında tutulmuştur.

Aynı tarihte hazırlanan Adli Tıp Kurumu raporunda başvuranda çeşitli darp izlerine rastlanılmış, Adli Tıp Kurumu doktoru başvuranın sağ kulağındaki işitme problemine ilişkin devlet hastanesinde tamamlayıcı bir muayeneden geçirilmesi önerisinde bulunmuştur.

Başvuran aynı tarihte Cumhuriyet Savcısı ve DGM hakimi tarafından dinlenilmiştir. Başvuran polis tarafından alınan ifadesine karşı çıkmıştır.

Başvuran hakkında tutuklu yargılanma kararı alınmıştır.

2. H. Yılmaz

1976 doğumlu başvuran olayların meydana geldiği dönemde Ankara'da ikamet etmekteydi.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Cumhuriyet Savcısı'nın talebi üzerine 18 Nisan 1993 tarihinde on bir kişilik polis ekibi polis tarafından aranan kişileri yakalamak ve yasadışı Dev-Sol örgütüne ait dokümanları ele geçirmek amacıyla saat 16.30 sularında bir arama gerçekleştirmiştir. İçeride bulunan kişiler ve polis arasında meydana gelen arbedede çeşitli yaralanmalar meydana gelmiş, polisin yirmi bir kişiyi tutuklamasıyla olaylar sona ermiştir.

Adli Tıp Kurumu tarafından 19 Nisan 1993 tarihinde saat 11.30'da hazırlanan raporda başvuranın vücudunun çeşitli noktalarında ağrı ve hassasiyetin olduğu ifade edilmiştir.

Başvuran 1 Mayıs 1993 tarihinde Cumhuriyet Savcısı tarafından dinlenmiş ve adı geçen hakkında ertesi gün huzuruna çıkarıldığı DGM yetkili hakimi tarafından tutuklu yargılanma kararı alınmıştır.

Başvuran 14 Eylül 1993 tarihinde serbest bırakılmıştır.

3. İ. Özçelik

1974 doğumlu başvuran olayların meydana geldiği dönemde Ankara'da ikamet etmekteydi.

Başvuran 12 Ocak 1994 tarihinde polislerin Devrimci Gençlik gazetesinde yapmış olduğu arama sırasında yakalanarak gözaltına alınmıştır.

26 Ocak 1994 tarihinde DGM yetkili hakimi karşısına çıkarılan başvuran serbest bırakılmıştır.

B. Başvuranların Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde cezai yargılanma süreci

Cumhuriyet Savcısı DGM önünde 2 Kasım 1993, 29 Aralık 1993 ve 4 Şubat 1994 tarihli iddianamelerle aralarında başvuranların da yer aldığı elli yedi kişi hakkında yaşa dışı bir örgütün mensubu olma suçlamasıyla ve diğer suçlardan kamu davası açmıştır.

DGM 4 Temmuz 1995 tarihinde elli yedi suç ortağı ile ilgili, başvuranları isnat edilen suçlardan suçlu bulmuş ve ağır hapis cezasına çarptırmıştır.

H. Yılmaz ve Ö. Soner farklı türdeki suçların işlendiği 29 Mart 1993 tarihinde reşit olmadıkları gerekçesiyle ceza indiriminden yararlanmış, TCK'nın 168 § 2. ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddelerine dayalı olarak yasadışı bir örgüte bağlı olma suçundan Ö.Soner on beş yıl, H.Yılmaz on yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. Ayrıca, patlayıcı maddelerin önlenmesine dair sözkonusu Kanun'un 164 § 6. maddesi gereğince başvuranların her biri dört yıl beş ay on gün hapis cezasına çarptırılmıştır.

İ. Özçelik TCK'nın 168 § 2. maddesi uyarınca on beş yıl hapis cezasına çarptırılmıştır.

Başvuranlar mahkumiyetlerinin özü itibariyle gözaltında zorla alınan itiraflara dayandığını ileri sürerek 30 Ekim 1995 tarihinde temyize başvurmuştur.

Yargıtay 14 Mart 1997 tarihli bir kararla ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. Bu karar 19 Mart 1997 tarihli açık duruşmada tefhim edilmiştir.

Başvuranlar 7 Nisan 1997'de kararın gözden geçirilmesi talebinde bulunmuşlardır. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı 12 Mayıs 1997 tarihinde bu talebi reddetmiştir.

C. Başvuranların mahkumiyetinden sonraki gelişmeler

Başvuran Ö. Soner'in de yer aldığı yirmi bir tutuklu, 2000 yılında polisin ve jandarmanın 1980 ve 1996 yılları arasında kendilerine kötü muamele uyguladıkları şikayetinde bulunmuştur.

Ankara Cumhuriyet Savcısı, 3 Temmuz 2000 tarihinde şikayette bulunulan hususu destekleyici hiçbir kanıt bulunmadığı ve meydana gelen olayların zaman aşımına girdiği gerekçesiyle takipsizlik kararı vermiştir.

Ö. Soner tutuklu bulunduğu Kırşehir cezaevinde 6 Ekim 2000 tarihinde açlık grevi başlatmıştır.

Adli Tıp Kurumu, 24 Nisan 2002 tarihli bir raporla başvuranın Wernicke-Korsakof sendromuna yakalandığını kaydederek cezasının infazının ertelenmesi tavsiyesinde bulunmuştur. DGM, 24 Haziran 2002 tarihinde başvuranın serbest bırakılmasını kararlaştırmıştır.

H. Yılmaz aynı gün sözü edilen hastalığa yakalanmış, cezasının infazının ertelenmesi hakkında yararlanarak tahliye edilmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. KABULEDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

Hükümet bir yanda iç hukuk yollarının tüketilmediği, diğer yanda altı ay kuralına riayet edilmediği itirazlarında bulunmaktadır. Başvuranlar işkence iddialarını ne Cumhuriyet Savcısı ne yetkili hakim önünde dile getirmişler ne de sorumlular hakkında şikayette bulunmuşlardır.

Hükümete göre Devlet Güvenlik Mahkemesi 4 Temmuz 1995 tarihli kararında kötü muamele iddialarına yer vermediğinden başvuranların en geç Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kararının ardından iç hukuk yollarının etkisiz olduğunun farkına varmaları gerekirdi. İşkence iddialarıyla ilgili başvurunun bu bölümü gecikmeli olarak yapılmıştır.

Başvuranlar iç hukuk yollarının tüketilmesine ilişkin iç hukukta savcı ve hakimlerin bir suçun işlendiğinden haberdar oldukları zaman resen bir ceza soruşturması başlatmaları veya sorumluların tespit edilmesi bakımından yetkili mercileri harekete geçirmeleri gerektiğini iddia etmektedirler.

Şu da bir gerçek ki Ö. Soner'in 2000 yılında genel olarak şikayette bulunması dışında diğer iki başvuran kötü muamele ve işkenceye karışan gözaltından sorumlu polisler hakkında resmi olarak şikayetçi olmamıştır.

AIHM, Ö. Soner'in 29 Aralık 1993 tarihinde Cumhuriyet Savcısı tarafından dinlendiği, savcının aynı gün sağlık raporundan ve başvuranın sağlık durumundan haberdar

olduğu tespitini yapmaktadır. Ayrıca, Ö.Soner'in avukatının 4 Ocak 1995 tarihli görüşlerinde alenen dile getirdiği gibi Ö. Soner ve H.Yılmaz Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde şikayetlerini aktarmışlardır.

4 Temmuz 1995 tarihli kararda başvuruların şikayetlerinin dikkate alınmadığını, ardından başvuruların AİHS'nin 3. maddesiyle ilgili iddialarını boş yere temyize götürdüklerini ve Yargıtay'ın 14 Mart 1997 tarihinde bu başvuruyu reddettiğini hatırlatmak gerekir.

Sonuç itibariyle AİHM, başvuruların dava boyunca iddialarını yetkili merciler önünde resmi bir soruşturma açılması yönünde yeterince dile getirdiklerine itibar etmektedir. Başvurular AİHM'ye başvurularını yapmadan önce AİHS'nin 3. maddesiyle ilgili şikayetlerini farklı hukuki mercilerine ileterek iç hukuk yollarını tüketmek için makul olarak beklemiş sayılmaktadır (Bkz. Akdavar-Türkiye kararı, 16 Eylül 1996, Aksoy-Türkiye kararı 18 Aralık 1996 ve Yaşa-Türkiye kararı, 2 Eylül 1998).

AİHM olayların koşulları göz önünde bulundurulduğunda, Ö. Soner'in ve H. Yılmaz'ın AİHS'nin 3. maddesine ve özü itibariyle 13. maddesine ilişkin şikayetleri hakkında iç hukuktaki cezai başvuru yolunu tüketmiş sayılmaları gerektiği sonucuna varmaktadır (Bkz.Özkur Göksungur-Türkiye kararı, no: 37088/97, 7 Aralık 1999).

AİHM altı ay kuralı ile ilgili olarak, Yargıtay kararının başvuruları iddiaları için iç hukuk yollarının bundan böyle etkisiz olduğunu düşünmeye sevk ettiğini dikkate almaktadır (Bkz.Önder-Türkiye kararı, no: 39813/98, 1 Nisan 2003). Mevcut başvuru 16 Eylül 1997'de AİHS'nin 35 § 1. maddesinde yer aldığı gibi altı ay içinde yapılmıştır.

Bu durumda Hükümetin ön itirazlarının reddedilmesi gerekmektedir.

AİHM ayrıca, tarafların sunmuş olduğu görüşlerin bütünü ışığında başvurunun kalan kısmının AİHS'nin 35 § 3. maddesi uyarınca dayanaktan yoksun olarak sayılamayacağı tespitini yapmaktadır. Başvuru kabuledilebilir bulunmaktadır.

II. AİHS'NİN 3. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

AİHS'nin 3. maddesine göndermede bulunan Ö.Soner ve H.Yılmaz gözetiminde işkenceye maruz kaldıklarından yakınmaktadır. Başvurular özellikle dövüldüklerini, kollarından asıldıklarını ve kendilerine elektrik şoku verildiğini öne sürmektedir.

A. Tarafların görüşleri

Hükümet sağlık raporlarının başvuruların gözetim sırasında kötü muameleye maruz kaldıklarını hiçbir surette göstermediğini savunarak, başvuruların tutumu nedeniyle zorunlu olarak başvuru gücün raporlarda yer aldığı şekliyle küçük çaplı eziklere yol açtığını belirtmektedir.

Ayrıca, Cumhuriyet Savcısı önünde Ö. Soner devlet hastanesinde tamamlayıcı bir sağlık kontrolünden geçirilmekten vazgeçmiştir.

Sonuç itibariyle, DGM önünde başvurular şikayetlerini desteklemeksizin gözetim baskıya ve kötü muameleye maruz kaldıklarını söylemekle yetinmişlerdir. Bu durum muhtemelen iç hukukta bir soruşturmanın açılmaması gerekçesine dayalıdır.

Başvuranlar Hükümetin yaralanmaların kaynağı hakkındaki savına karşı çıkmaktadırlar. Ö. Soner hastaneye nakledilmesine karşı çıkmasının güvenlik kaygısından kaynaklandığını ifade etmektedir.

Başvuranlar, Hükümetin kötü muamele iddialarının yetkili merciler önünde detaylı olarak dile getirilmediği görüşleriyle ilgili olarak, bu noktada bir soruşturma başlatılmasını zorunlu kılan bir unsurun değil işkencenin veya kötü muamelenin nitelendirilmesinin önemli bir rol oynadığını öne sürmektedirler.

B. AİHM'nin değerlendirmesi

AİHM öncelikle 3. madde alanına girmesi için kötü muamelelerin asgari bir ciddiyet seviyesine ulaşması gerektiğini hatırlatmıştır. Asgari seviye hakkında yapılacak değerlendirme özü itibarıyla görecelidir; bu değerlendirme muamelenin süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri, bazı hallerde cinsiyet, yaş, mağdurun sağlık durumu gibi davaya özgü koşulların tümüne bağlıdır (Bkz. Labita-İtalya kararı, no: 26772/95).

Bir kimse özgürlüğünden yoksun bırakıldığında, davranışları fiziksel güce başvurmayı gerektirmediği halde kendisine karşı fiziksel güç kullanılması insan onurunu zedelemekte ve prensip olarak 3. maddenin güvence altına aldığı hakkın ihlaline neden olmaktadır (Bkz. Tekin-Türkiye kararı, 9 Haziran 1998).

Diğer yandan, özgürlüğünden yoksun, bütünüyle güvenlik güçlerinin kontrolü altındaki bir kimse tutuklu bulunduğu sırada yaralandığı vakit bu dönemde meydana gelen yaralanmaların kaynağının güçlü karinelere oluşması gerekir (Bkz. Rehbock-Slovenya no: 29462/95, Salman-Türkiye kararı, no: 21986/93).

Mevcut halde, Hükümet yaralanmaların kaynağına ve mağdurun özellikle sağlık raporları ile desteklediği iddialarını açıklığa kavuşturmalıdır (Bkz. Tekin kararı, Altay-Türkiye kararı, no: 22279/93 ve Esen-Türkiye kararı, no: 29484/95).

Son olarak, kötü muamele iddiaları AİHM önünde uygun kanıtlarla desteklenmelidir (Bkz. mutatis mutandis, Klas-Almanya kararı, 22 Eylül 1993). Öne sürülen olayların ve kanıtların değerlendirilmesinde AİHM «her türlü şüphenin ötesinde»; yeterince ciddi, belirgin, birbiriyle uyuşan bir dizi kanıt ve çürütülemez karinelere ilkesinden yararlanmaktadır (Bkz. İrlanda-Birleşik Krallık kararı, 18 Ocak 1978).

1. Özgür Soner

Sözü edilen kıstasların Ö. Soner'in durumuna uygulanmasında AİHM, adı geçeninin yakalandığı gün dava dosyasının sağlık raporunu içermediğini hatırlatmaktadır.

Öte yandan, 29 Aralık 1993 tarihinde yapılan Ali Tıp taraması sırasında başvuranın vücudunda tespit edilen yara izleri AİHS'nin 3. maddesinin uygulanması bakımından belirli bir ciddiyet düzeyine ulaşmaktadır.

Hükümet ilgili tutanağa dayanarak ve başvuranın olduğu kadar beraberindeki arkadaşı E.Y.'nin tutumu nedeniyle fiziksel güç kullanımının gerekli olduğunu ileri sürerek adı geçeninin tutuklandığı esnada meydana gelen arbedeye açıklık getirmeye çalışmaktadır.

Zira, tutuklama işlemi Hükümetin beyan ettiği şekilde gerçekleşmiş ve tutuklama tutanağı da bunu destekler nitelikte ise, benzer bir değerlendirmeden yetkililerin sözkonusu tutuklama kararının ardından tıbbi kanıt unsurlarını ivedilikle elde etme zorunluluklarının

olmadığı sonucu çıkmamaktadır. Mevcut halde başvuruda tespit edilen yaralanma izlerinin gözaltındaki veya tutuklanma sırasındaki muamelenin dışında meydana geldiği hususu inandırıcı değildir (Bkz. Klaas kararı, Balogh-Macaristan kararı, no: 47940/99 ve sözü edilen Rehbock kararı).

Buna karşın, sözkonusu yaralanmalar başvuranın iddia ettiği türden bir işkenceye de karşılık gelmemektedir (Bkz. sözü edilen İrlanda-Birleşik Krallık kararı ve Dikme-Türkiye kararı, no: 20869/92).

AİHM, bununla birlikte her halükarda başvuruda- tutuklanmasından sekiz gün sonra ortaya çıkan izlerin çokluğunun üç polis memurunun iki kişiyi yakalamak için izlemek durumunda olduğu orantılı güç kullanımına karşılık gelmesi açısından büyük önem taşıdığını vurgulamaktadır (Bkz. Selmouni-Fransa kararı, no: 25803/94).

AİHM, güvenlik güçlerinin ellerinde bulunan başvuran Ö. Soner’de tespit edilen ve ne zaman uygulandığı önem arz etmeyen yara izlerinin AİHS’nin 3. maddesi uyarınca Savunmacı Hükümeti sorumluluklarından muaf tutacak hiçbir hususu içermediğini kaydetmektedir.

Ö. Soner insanlık dışı bir uygulamaya maruz kaldığından, AİHS’nin 3. maddesi ihlal edilmiştir.

2. H. Yılmaz

AİHM, H. Yılmaz ile ilgili olarak adı geçen tutuklanmasının ertesinde hazırlanan Adli Tıp sağlık raporuna göre asgari darp izlerine rastlanıldığı ve bu durumun AİHS’nin 3. maddesinin uygulanma alanına girecek kadar ciddi bir düzeyde görünmediği gözleminde bulunmaktadır. Kaldı ki, 18 Nisan 1993 tarihinde on bir polis ve seksenden fazla bir topluluk arasında meydana gelen arbedede kullanılan güç orantılı gözükmemektedir.

1 Mayıs 1993 tarihli Adli Tıp Kurumu raporu başvuran tarafından ileri sürülen yaralanma izlerini içermemektedir. Başvuran bu iddialarını desteklemek için hiçbir kanıtlayıcı belge sunmamıştır.

Bu nedenle, AİHS’nin 3. maddesi H. Yılmaz bakımından ihlal edilmemiştir.

III. AİHS’İN 3. MADDESİYLE BİRLİKTE 13. MADDESİ’NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar Ö.Soner ve H.Yılmaz işkence iddiaları konusunda soruşturma yapılmadığını ve bu yönde başvuru yolu bulunmadığını ileri sürmekte, AİHS’nin 13. maddesine atıfta bulunmaktadır (Bkz. Soner ve diğerleri-Türkiye kararı, 3 Haziran 2004).

AİHM’yi AİHS’nin 3. maddesinin Ö. Soner açısından ihlal edildiği tespitine götüren gerekçelerde olduğu gibi bu başvuranın şikayeti de kuşkusuz 13. madde için «savunulabilir» niteliktedir. Yetkili mercilerin AİHS’nin 3. maddesiyle birlikte 13. maddesinde yer alan kıstaslara tekabül edecek etkili bir soruşturma açma ve sürdürme zorunlulukları bulunmaktaydı (Bkz. Batı ve diğerleri, no: 33097/96-57834/00, 3 Haziran 2004).

H. Yılmaz’ın durumunda böyle değildir. Sonuç itibariye AİHM, H. Yılmaz’ın şikayetlerinin 13. madde çerçevesinde incelenmediğini ifade etmektedir.

AİHM, iç hukuk mercilerinin ilk başvuranın şikayetlerine ilişkin hiçbir süreci başlatmadıkları tespitinde bulunmaktadır.

Adı geçenin bu konuda şikayetçi olmaması, hastanede tamamlayıcı bir sağlık taramasından geçmeyi reddetmesi – ya da birtakım şikayetlerinden vazgeçmesi – yetkililerin bu konudaki sorumluluğunu ortadan kaldırmamaktadır.

Devletin görevlilerinin elinde bulunan bir kimse savunulabilir düzeyde bir iddiada bulunduğu, yetkililerin, bu hükmün getirdiği gerekliliklere yanıt veren, sorumluların tespitine olanak tanıyan, etkili ve derinlemesine soruşturma açma ve yürütme zorunluluğu bulunmaktadır (Tekin kararı).

Bu konuda bir soruşturmanın eksikliği, yetkililerin başvuranın şikayetinin özü itibariyle tanınması konusundaki kayıtsızlığı AİHM’yi AİHS’nin 3. maddesiyle birlikte 13. maddenin Ö.Soner açısından ihlal edildiği kararını vermeye sevk etmektedir. Başvuran tazminat davası açma ve teorik olarak diğer başvuru yollarına erişimden de yoksun kalmıştır (Bkz. İlhan-Türkiye kararı, no: 22277/93, § 103, AİHM 2000-VII).

IV. AİHS’NİN 6. MADDESİ’NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

AİHS’nin 6. maddesine atıfta bulunan üç başvuran kendilerini yargılayan Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi’nin bünyesinde askeri bir hakimi buldurması nedeniyle bağımsız ve tarafsız bir mahkeme olarak nitelendirilemeyeceğini öne sürmektedir.

Ö. Soner ve H. Yılmaz ayrıca mahkumiyetlerinin özellikle polisın gözetiminde baskıyla aldığı itiraflara dayandırıldığını iddia etmektedir.

AİHM, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin askeri yapısı nedeniyle bağımsızlığına ve tarafsızlığına ilişkin daha önceki kararlarda buna benzer pek çok şikayetlerin dile getirildiğini ve bunların AİHS’nin 6 § 1. maddesinin ihlali ile sonuçlandığını belirtmektedir (Bkz. Özel-Türkiye kararı, no: 42739/98 7 Kasım 2002 ve Özdemir-Türkiye kararı).

AİHM, mevcut davada Hükümetin davanın seyrini farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespiti ve delili sunmadığını kaydetmekte, bunun yanı sıra aralarında askeri bir hakimin de yer aldığı Devlet Güvenlik Mahkemesi karşısında başvuranların TCK’da yer alan suçlar suçlardan yargılanması konusunda endişe duymalarının anlaşılabilir olduğu tespitinde bulunmaktadır. Başvuranlar, haklarında açılan davada Devlet Güvenlik Mahkemesi’nin kararını yabancı gerekçelere dayandığı yönünde bir şüphe duyabilir. Bu nedenle başvuranların bu yargı makamının tarafsız ve bağımsız olmadığı yönündeki şüphelerinin dikkate alınması gerekmektedir (Bkz. Incal-Türkiye kararı 9 Haziran 1998).

AİHM, başvuranları yargılayıp mahkum eden Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi’nin AİHS’nin 6 § 1. maddesi uyarınca bağımsız ve tarafsız olmadığı sonucuna varmıştır.

Bu nedenle bu hüküm üç başvuran açısından ihlal edilmiştir.

Başvuranlar Ö. Soner ve H. Yılmaz’ın yargılamanın adilliği hakkındaki şikayetine dair AİHM daha önce benzer davalarda da dile getirdiği üzere, tarafsızlıktan ve bağımsızlıktan yoksun bir mahkemenin her halükarda kendi yargısına tabi kişilere adil bir yargılama sağlamayacağını hatırlatmaktadır.

Bu hususun ihlalinin tespiti ışığında AİHM, savunma haklarının ihlal edilmesi hakkındaki şikayetlerin ayrıca incelenmesini gerekli görmemektedir (Bkz. Çıraklar-Türkiye kararı, 28 Ekim 1998, Özdemir kararı ve Okutan-Türkiye kararı, no: 43995/98, 29 Temmuz 2004).

V. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

A. Tazminat

Başvuranlar çeşitli miktarlarda maddi zarara uğradıklarını ileri sürmektedirler. Ö. Soner 30.000 Euro maddi ve 59.000 Euro manevi tazminat, H. Yılmaz 35.000 Euro maddi, 47.000 Euro manevi tazminat, İ. Özçelik yaklaşık 16.000 Euro maddi ve 47.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet aşırı olarak değerlendirdiği bu miktarların ispat edilmemiş olduklarını vurgulayarak reddedilmesi talebinde bulunmaktadır.

AİHM, başvuruların iddia ettikleri maddi zarar ile ihlal kararlarının tespiti arasında hiçbir illiyet bağı kuramadığından bu istekleri reddetmiştir.

Buna karşın, 3. maddenin Ö. Soner açısından ihlal edilmesi ile ilgili olarak adı geçene 3.000 Euro manevi tazminat ödenmesini kararlaştırmıştır.

AİHM üç başvuran açısından AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlaline ilişkin yerleşik içtihadını hatırlatarak, bir başvuran hakkında verilen mahkumiyet kararının tarafsız ve bağımsız olmayan bir mahkeme tarafından verildiği görüşüne vardığında, prensip olarak en uygun tazminin zamanında, tarafsız ve bağımsız bir mahkeme tarafından başvuruları yeniden yargılamak olacağı kanaatine varmıştır (Bkz. sözü edilen Gençel kararı, § 27).

B. Masraf ve harcamalar

Başvuranlar AİHM nezdinde yapmış oldukları yargı giderleri hususunda takdiri AİHM'ye bırakmaktadır.

Hükümet, başvuruların hiçbir kanıtlayıcı belge sunmamaları üzerine bu yönde bir ödeme yapılmamasını savunmaktadır.

AİHM, kanıtlayıcı belge olmaksızın bu talebi kabul edememektedir. Avrupa Konseyi tarafından adli yardım başlığı altında verilen 630 Euro'luk miktarın dışındaki miktarların gerekli olduğunun ispatı beklenilmektedir. Mevcut başvuruda sunulan unsurlar ve sözü edilen kıstaslar ışığında AİHM, Avrupa Konseyi tarafından verilen 630 Euro'luk yardım miktarı 1.000 Euro'dan düşülerek kalan kısmın başvuranlara ödenmesini kararlaştırmıştır.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kalan kısmının kabuledilebilir olduğuna;

2. AİHS'nin 3. maddesinin Ö. Soner açısından ihlal edildiğine;
3. AİHS'nin 3. maddesinin H. Yılmaz açısından ihlal edilmediğine;
4. AİHS'nin 3. maddesiyle birlikte 13. maddesinin Ö. Soner açısından ihlal edildiğine;
5. H. Yılmaz tarafından AİHS'nin 3. maddesiyle birlikte 13. maddesine dair yapılan şikayetin incelenmesine gerek olmadığına;
6. Başvuranların Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsızlığına ve tarafsızlığına ilişkin şikayetlerinin AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlaline neden olduğuna;
7. Ö. Soner'in ve H. Yılmaz'ın AİHS'nin 6. maddesi ile ilgili diğer şikayetlerinin incelenmesine gerek olmadığına;
8. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal tespitinin başvuranların uğradıkları manevi zarar için adil bir tazmini oluşturduğuna;
9. a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.' ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından:
 - i. başvuran Ö. Soner'e manevi tazminat olarak 3.000 (üç bin) Euro;
 - ii. masraf ve harcamalar için Avrupa Konseyi tarafından verilen 650 (altı yüz elli) Euro'luk adli yardım tutarının 1.000 (bin) Euro'dan düşülerek kalan kısmın başvuranlara birlikte ödenmesine;
 - iii. belirtilen miktarların her türlü vergiden muaf tutulmasına;
- b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapıldığı tarihe kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz uygulanmasına;
10. Adil tazmine ilişkin taleplerin reddine;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin İç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 27 Nisan 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

EVRENOS ÖNEN/Türkiye Davası*

Başvuru No: 29782/02
Strazburg
15 Şubat 2007

USULİ İŞLEMLER

Davanın nedeni, Türk vatandaşı olan Evrenos Önen'in ("başvuran"), İnsan Haklarını ve Temel Hakları Korumaya Dair Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. Maddesi uyarınca, 5 Temmuz 2002 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yaptığı başvurudur (başvuru no:29782/02).

OLAYLAR

DAVA OLAYLARI

Başvuran 1937 doğumlu olup İzmir'de ikamet etmektedir.

Başvuran, İzmir'de bir içme ve sanayi suyu istasyonunun sahibidir. İzmir Sağlık Müdürlüğü, 9 Temmuz 2001 tarihli bir mektupla, başvuranın şirketinin doğal kaynak ve maden suyunun ambalajlama ve paketlenmesine ilişkin yönetmeliğin şartlarına uymadığını Karşıyaka Cumhuriyet Savcısı'na bildirmiştir.

24 Ağustos 2001 tarihinde, başvuran, Karşıyaka Cumhuriyet Savcısı'na vermiş olduğu ifadeye, yetkililer tarafından, su satma şeklinin ilgili yönetmeliğe aykırı olduğunun kendisine bildirildiğini ve bunun üzerine o yılın başlarında işyerini kapattığını ileri sürmüştür.

28 Kasım 2001 tarihinde, Karşıyaka Cumhuriyet Savcısı, 560 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de öngörülen doğal kaynak ve maden suyunun ambalajlama ve paketlenmesine ilişkin kurala uymaması nedeniyle, başvuranın 1,898,208,000 Türk Lirası (TRL) tutarında avans ödemesine ilişkin emir çıkarmıştır. Başvuran, emrin gerektirdiği şekilde on gün içinde bu cezayı ödememiştir.

14 Aralık 2001 tarihinde, başvuran, Karşıyaka Sulh Hukuk Mahkemesi'ne, Cumhuriyet Savcısı'nın kararına itiraz etmek üzere bir dilekçe sunmuştur. Başvuran, daha önce zaten ödeme yaptığını iddia etmiştir. Cumhuriyet Savcısı, mahkemeye vermiş olduğu ifadelerde, başvuranın yapmış olduğu ödemenin 26 Mayıs 1999 tarihinde gerçekleşen bir önceki suç için yapıldığını belirtmiştir.

22 Ocak 2002 tarihinde, Karşıyaka Sulh Hukuk Mahkemesi, itirazı reddetmiş ve başvuranın avans ödemesi emrine uymaması nedeniyle para cezasını 2,847.312.000 TRL'ye çıkaran bir ceza emri çıkarmıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran, 19 Şubat 2002 tarihinde, Karşıyaka İlk Derece Ceza Mahkemesi'ne, 22 Ocak 2002 tarihli ceza emrine karşı, özellikle AİHS'nin 6 § 3 (c) Maddesi'nin ihlal edildiğini ileri sürerek itirazda bulunmuştur.

4 Mart 2002 tarihinde, Karşıyaka İlk Derece Ceza Mahkemesi, Sulh Hukuk Mahkemesi'nin kararını, kanuna uygun olduğu görüşüyle onaylamıştır.

Başvuran, para cezasını üç eşit taksit şeklinde 3 Mayıs 2002, 28 Mayıs 2002 ve 2 Temmuz 2002 tarihlerinde ödemiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 6 § 1 MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, savunmasını hazırlamak için yeterli zaman ve imkanı olmamasından ve açık duruşma yapılmaması nedeniyle kendisini bizzat veya bir avukat aracılığıyla savunmasına izin verilmemesinden şikayetçi olmuştur. Başvuran, ayrıca, Yargıtay'a etkin bir başvuru yapma imkanı olmadığından şikayetçi olmuştur. Başvuran, ceza emri yerine açık duruşma şeklinde düzenli bir şekilde yargılansaydı, Yargıtay'a başvurma şansına da sahip olabileceğini iddia etmiştir. Başvuran, AİHS'nin 6 §§ 1 ve 3 (c) Maddelerini ileri sürmüştür.

Hükümet, 560 sayılı Kanun Hükümünde Kararname uyarınca bir para cezasının kesilmesinin, yalnızca usul bakımından değil, aynı zamanda hukuki özellikleri ve sonuçları bakımından ceza gerektiren suçlardan farklı olduğunu ileri sürmüştür. Hükümet, Türk hukukuna göre, söz konusu para cezasının idari bir önlem olduğunu ileri sürmüştür. Hükümet, bu nedenle, söz konusu davadaki adli kovuşturmanın, 6. Madde'nin kapsamındaki suç başlığı altına girdiğini iddia etmiştir.

Hükümet, ayrıca, adli makamların izlediği usulün, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun ilgili hükümlerine uygun olduğunu ifade etmiştir. Bu, mahkemelerin iş yükünü azaltmayı hedefleyen, küçük suçlar için basitleştirilmiş bir usuldür. Hükümet, etkin bir hukuk yolundan yararlanma hakkının, her durumda temyiz hakkından yararlanma anlamına gelmediğini ileri sürmüştür. Söz konusu davada, başvuranın en yakın İlk Derece Ceza Mahkemesi huzurunda, ceza emrine itiraz etme fırsatı bulunmaktaydı.

Hükümet, bunlara ilaveten, başvuranın Cumhuriyet Savcısı'na vermiş olduğu ifadelerle dava dosyasında bulunan belgeleri, dava hakkında karar vermek için yeterli görmesi nedeniyle, Sulh Hukuk Mahkemesi'nin oturum yapmaya gerek görmediğini belirtmiştir.

A. Kabul edilebilirlik

AİHM, başlangıçta, bir suçun AİHS'nin amaçları dahilinde "cezai" olup olmadığını tespit etmek için, ilk olarak suçu tanımlayan metnin davalı Devlet'in adli sistemindeki ceza kanununa ait olup olmadığını; daha sonra suçun niteliğini ve son olarak da söz konusu kişinin risk altına gireceği cezanın niteliğini ve ciddiyetini araştırmak gerektiğini yinelemektedir. Bunlar, AİHS'nin 6. Maddesi'nin hedefi ve amacı, bu maddedeki terimlerin normal anlamları ve Taraf Devletlerin kanunları doğrultusunda yapılmalıdır (bkz, diğer makamlar arasında, *Garyfallou AEBE / Yunanistan*, 24 Eylül 1997, *Hüküm ve Karar Raporları 1997-V*, s. 1830, § 32).

AİHM, başvuranın hüküm giydiği suçun, iç hukukta "cezai suç" olarak nitelendirilmediğinin, 560 sayılı Kanun'un 18 A (1) Maddesi'nden açıkça görüldüğünü belirtmektedir. Bununla beraber, davalı Devlet'in iç hukuku tarafından sağlanan göstergelerin yalnızca göreceli bir değeri vardır (bkz, 21 Şubat 1984 tarihli *Öztürk / Almanya* kararı, A Serisi no. 73, s. 19, § 52). Bu nedenle, küçük suçların yukarıda bahsedilen ikinci ve üçüncü kriterlere göre incelenmesi gerekir. Bu bakımdan, AİHM, bu kriterlerin kümülatif değil, alternatif olduğunu belirtmektedir: 6. Madde'nin "cezai alanda suçlamalar" sözlerinin uygulanması için, AİHM için söz konusu suçun doğası gereği "cezai" olması veya ilgili kişiyi, doğası veya ciddiyet derecesi gereği genel olarak "cezai" alana ait olan bir yaptırıma tabi tutması gerekmektedir (bkz, inter alia, *Lutz / Almanya*, 25 Ağustos 1987 tarihli karar, A Serisi no. 123, s. 23, § 55). Bu, her kriterin ayrı ayrı incelenmesinin "cezai alanda suçlamanın" varlığına dair net bir sonuca varmayı mümkün kılmadığı durumda, kümülatif bir yaklaşımı bertaraf etmemektedir (bkz, diğer makamlar arasında, *Garyfallou AEBE*, yukarıda kaydedilen,

s. 1830, § 33; ve *Bendenoun / Fransa*, 24 Şubat 1994 tarihli karar, A Serisi no. 284, s. 20, § 47).

AİHM, yukarıda bahsedilenler karşısında, takibatın iç hukukta “cezai” olarak sınıflandırılmamasına rağmen, suçun niteliğini, başvuranın maruz kaldığı cezanın niteliğini ve ciddiye derecesini göz önüne alarak, başvurana verilen para cezasının AİHS uyarınca “cezai” olduğu görüşüne varmıştır (bkz, *Öztürk / Almanya*, 21 Şubat 1984 tarihli karar, A Serisi no. 73, § 50). AİHM, bu nedenle, söz konusu davada 6 § 1 Maddesi’nin uygulanabilir olduğu görüşündedir.

AİHM, AİHS’nin 35 § 3 Maddesi uyarınca, başvurunun asılsız olmadığını belirtmektedir. AİHM, ayrıca, başvurunun kabuledilebilir olmaması için hiçbir gerekçe görmemektedir. Bu nedenle, başvurunun kabuledilebilirliği ilan edilmelidir.

B. Esaslar

1. Genel ilkeler

AİHM, 6 § 1 Maddesi’nde yer alan davaların açık olarak görülmesi gerektiğinin temel bir ilke olduğunu yinelemektedir. Davaların açık olarak görülmesi, davacıları, halkın incelemesine tabi olmayan adaletin uygulanmasına karşı korumaktadır; bu, ayrıca insanların mahkemelere güvenmesini sağlayan yollardan biridir. Umuma açık olma, adaletin uygulanmasını şeffaf hale getirerek, 6 § 1 Maddesi’nin amacının, özellikle de her demokratik toplumun ilkelerinden biri olan adil duruşma hakkının yerine getirilmesine katkıda bulunmaktadır (bkz, diğerleri arasında, *Stefanelli / San-Marino*, no. 35396/97, § 19, ECHR 2000-II).

AİHM, 6. Madde’nin tamamının, bir sanığın ceza davası duruşmasına etkin bir biçimde katılabilme hakkını sağladığını hatırlatmaktadır. Bu, genel olarak, yalnızca orada bulunma hakkını değil, aynı zamanda gerektiği durumda yasal yardım alma ve takibatı etkin bir şekilde izleme haklarını da kapsamaktadır. Böyle haklar, tarafların dahil olduğu bir takibat kavramında zaten yer almaktadır ve 6 § 3 Maddesi’nin (c) ve (e) alt paragraflarında belirtilen teminatlardan da çıkarılabilir (bkz, diğerleri arasında, *Stanford / İngiltere*, 23 Şubat 1994 tarihli karar, A Serisi no. 282-A, s. 10-11, § 26).

Ayrıca, 6 § 1 Maddesi, ilk derece mahkemesinin kararını temyize gönderme gibi bir hakkı da güvence altına almamaktadır. Ancak, iç hukukun temyiz hakkını öngörmesi durumunda, temyiz işlemleri duruşma sürecinin bir uzantısı olarak muamele görecektir ve buna göre 6. Madde’ye tabi tutulacaktır (*Delcourt / Belçika*, 17 Ocak 1970 tarihli karar, A Serisi no. 11, § 25).

2. Bu ilkelerin sözkonusu davaya uygulanması

AİHM, sözkonusu davada, konuların birbiriyle uyuşması ve 6 § 3 Maddesi’nin alt paragraflarının ilk paragrafın teminat altına aldığı genel hakkaniyetin belirli yönleri olarak görülebilmesi nedeniyle, başvuranın şikayetlerinin 6 § 1 Maddesi’ne göre incelenmesinin daha uygun olacağı kanısındadır.

AİHM, başlangıçta, 30 Haziran 2004 tarihinde verilen bir kararda, Anayasa Mahkemesi’nin, kişileri açık duruşmadan mahrum etmenin adil yargılanma hakkına aykırı olduğunu belirterek, oybirliğiyle, önceki Ceza Kanunu’nun 390 § 3 Maddesi’nin anayasaya

aykırı ve hükümsüz olduğuna karar verdiğini belirtmektedir. Ayrıca, 1 Haziran 2005'te yürürlüğe giren yeni Ceza Kanunu ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile ceza emri çıkarma uygulaması sona ermiştir.

Ancak, AİHM, başvuranın kovuşturulması sırasında, olayların olduğu dönemde yürürlükte olan ilgili iç hukuka uygun olarak hiçbir açık duruşma yapılmadığını belirtmektedir. Hem ceza emri çıkarıp başvurunu para cezasına çarptıran Karşıyaka Sulh Hukuk Mahkemesi, hem de başvuranın itirazını inceleyen Karşıyaka İlk Derece Ceza Mahkemesi, dava dosyasında bulunan belgelere dayanarak bir karar almıştır. Yalnızca Karşıyaka Cumhuriyet Savcısı tarafından başvuranın ifadesi alınmıştır. Başvurana, kendisini bu dava hakkında karar veren mahkemeler huzurunda bizzat veya bir avukat aracılığıyla savunma hakkı tanınmamıştır. Bu nedenle, AİHM, başvuranın cezai takibatı etkin bir şekilde izleyemediği kanısına varmıştır.

AİHM, yukarıdaki hususları dikkate alarak, adli makamlar tarafından izlenen usulün başvuranın savunma haklarını doğru bir şekilde kullanmasını engellediği sonucuna varmış ve bu nedenle de cezai takibatın adil olmadığını belirtmiştir.

AİHM, AİHS'nin 6 § 1 Maddesi'nin ihlal edildiği yönünde karar vermiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. Maddesi:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollarının ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran, ödemesi gereken para cezasını ve bunun daha sonra işi üzerindeki etkisini göz önünde bulundurarak, 14,647,712,000 Türk Lirası (TRL) (yaklaşık 7,696 Euro), artı 48,042 Yeni Türk Lirası (YTL) (yaklaşık 25,000 Euro) tutarında faiz talebinde bulunmuştur. Başvuran, ayrıca, manevi tazminat olarak 25,000 YTL (yaklaşık 13,000 Euro) talep etmiştir.

Hükümet, başvuranın taleplerinin asılsız ve aşırı olduğunu belirtmiştir.

AİHM, AİHS'nin 6 § 1 Maddesi'nin ihlal edilmemiş olması durumunda, takibatın ne şekilde sonuçlanacağı yönünde spekülasyon yapamayacağını yinelemektedir (bkz, diğerleri arasında; *Janssen / Almanya*, no. 23959/94, § 56, 20 Aralık 2001). AİHM, söz konusu davaya neden olan işlemler öncesinde, başvuranın işyerini kapattığını belirtmektedir.

Bununla beraber, AİHM, başvuranın 2,847.312.000 Türk Lirası ödeme yapmasına dair emir çıkarılması nedeniyle maddi zarar gördüğünü belirtmektedir. AİHM, ödeme tarihinde uygulanan ortalama döviz kurlarına dayanarak, maddi tazminat olarak başvurana 2,160 Euro ödenmesine karar vermiştir.

AİHM, ayrıca, bir ihlalin saptanmasının, tek başına, başvuranın maruz kaldığı herhangi bir manevi zarar için yeterli tazmin oluşturduğu görüşündedir.

B. Masraf ve Giderler

Başvuran, dava üzerinde yirmi üç saat çalışmış olan avukatı tarafından AİHM huzurunda temsil edilmesi için 14,600 YTL (yaklaşık 7,600 Euro) talep etmiştir. Ancak, başvuran, bu talebini destekleyen hiçbir belge sunmamıştır.

Hükümet, bu talebe itiraz etmiştir.

AİHM, adil bir karar vererek ve içtihadını dikkate alarak, bu bağlamda başvurana 1,000 Euro ödenmesini uygun görmektedir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, gecikme faizinin, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre belirlenmesini uygun bulmuştur.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna*;
2. AİHS'nin 6 § 1 Maddesi'nin *ihlal edildiğine*;
3. Bir ihlalin saptanmasının, tek başına, başvuranın iddia ettiği herhangi bir manevi zarar için yeterli adli tazmin *oluşturduğuna*;
4. (a) davalı Devlet'in, başvurana, AİHS'nin 44 § 2 maddesi uyarınca bu kararın kesinlik kazandığı tarihten itibaren üç ay içinde, aşağıdaki miktarları *ödemesine* (bu miktar, ödeme tarihinde uygulanan kur üzerinden Türk Lirası'na çevrilecek);
 - i. Maddi tazminat olarak 2,160 Euro (iki bin yüz altmış Euro);
 - ii. Masraf ve giderler için 1,000 Euro (bin Euro);
 - iii. Bu miktarlara konulabilecek bütün vergiler;(b) ödeme tarihine kadar yukarıda bahsedilen üç ayın dolması halinde, yukarıdaki miktarların üzerine, Avrupa Merkez Bankası'nın gecikme döneminde uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına eşit miktarda basit faizin ödenmesine *karar vermiştir*.
6. Başvuranın adil tazmin talebinin geri kalan kısmının *reddine karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış olup 15 Şubat 2007 tarihinde, İçtüzüğün 77. Maddesi'nin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Santiago QUESADA
Bölüm Sekreteri

Boštjan M. ZUPANČIČ
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

2006 yılı tahmini gayrisafi gelirleri 500.000.- YTL. olan, aşağıda ihdas bölgeleri ve isimleri yazılı bulunan muhdes BİRİNCİ SINIF noterlikler münhaldır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

1 - Ankara Altmışikinci Noterliği'nin; İstanbul Yolu 7. km. Macunköy Mevkiinde, Erciyes İşyerleri Sitesinde 9. Caddenin No:1 den başlayarak 2. Cadde ile kesiştiği yere kadar, 9. Caddenin her iki yakasında ve 9. Caddeye açılan cadde ve sokaklarda en fazla 50 metre içerisinde olmak üzere ve 4. Caddenin 9. Cadde ile kesiştiği yerden başlayarak 3. Cadde ile kesiştiği yere kadar 4. Cadde üzerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

2 - Ankara Altmışüçüncü Noterliği'nin; Çukur Ambar Bölgesi, Kızılırmak Mahallesinde, 48. Caddenin 465. Sokak ile sağlı sollu kesiştiği yerden başlayarak Eskişehir yolu İniönü Bulvarı Söğütözü Köprüsü ile kesiştiği yere kadar, 48. Caddenin her iki yakasında ve 48. Caddeye açılan cadde ve sokakların en fazla 50 metre içerisinde ve Öğretmenler Caddesinin 48. Cadde ile kesiştiği yerden 37. Caddeyle kesiştiği yere kadar Öğretmenler Caddesi üzerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

3 - Antalya Onbeşinci Noterliği'nin; Yeşilbahçe Mahallesinde, Çınarlı Caddesinin Avni Tolunay Caddesini kestiği noktadan başlayarak güneydoğuya doğru Sinanoğlu Caddesinin 1492 nolu Sokakla kesiştiği noktaya kadar olan kısmı, 1492 nolu Sokağı izleyerek bu sokağın Özgürlük Bulvarı ile kesiştiği noktadan, Özgürlük Bulvarı ve Metin Kasapoğlu Caddelerini izleyerek Metin Kasapoğlu Caddesinin Çınarlı Cadde ile kesiştiği noktadan Çınarlı Caddeyi devam ederek başlangıç noktası olan Çınarlı Caddesi ile Avni Tolunay Caddesinin kesiştiği noktada son bulan cadde ve sokakların oluşturduğu çerçeve içinde kalan tüm cadde ve sokaklar ile bu çerçeve cadde ve sokakların her iki cephesinde (sadece cadde ve sokağa cephesi olan binalarda) , diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

4 - Antalya Onaltıncı Noterliği'nin; Uncalı Semtinde, 24. Caddenin 22. Caddeyle kesiştiği noktadan başlayıp 24. Caddenin tamamı ile bu caddenin kuzeye doğru devamı olan Uncalı Caddesinin bir yandan 1357. Sokak ve diğer yandan 1419. Sokakla kesiştiği noktaya kadar olan kısmının her iki cephesi ve bu caddelerin belirtilen kısımlarına her iki taraftan yüz metreye kadar olan uzaklıktaki herhangi bir yerde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

5 - Bakırköy Kırkinci Noterliği'nin; Bakırköy İlçesinde, Bakırköy Adliye Sarayının güneyinde bulunan İsmail Aras Bulvarının Olgunlar Sokakla kesiştiği yerden başlayarak İbni Sina İlköğretim Okulunun bulunduğu Çolak İbrahim Sokak ile kesiştiği kavşağa kadar bulvarın bu bölümü üzerinde ve bu bölüme açılan cadde ve sokakların 100 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

6 - Bakırköy 'Kırkbirinci Noterliği'nin; Bakırköy İlçesinde, Çobançeşme Mevkiinde Sanayi Caddesinin E-5 Karayolu ile kesiştiği yerden başlayarak Köknar Sokak ile kesiştiği yere kadar Sanayi Caddesinin bu bölümü üzerinde, yine 29 Ekim Caddesinin Köknar Sokak ile kesiştiği yerden başlayarak Sanayi Caddesi ile kesiştiği yere kadar 29 Ekim Caddesinin bu bölümü veya Kırmızı (Kımız) Sokak ve Genç Osman Sokağı üzerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

7 - Bakırköy Kırkikinci Noterliği'nin; Bakırköy İlçesi Güneşli Semtinde, Yenibosna Güneşli Yolu, Atatürk Caddesi, Mimar Sinan Caddesi ve Malazgirt Caddesinin kesişerek oluşturduğu ışıklı Kavşak merkez kabul edilerek, kavşağa 250 metre mesafede, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

8 - Bakırköy Kırküçüncü Noterliği'nin; Avcılar İlçesinde, E-5 Karayolunun güney yönünde bulunan yan yolun Edirne-İstanbul istikametinde Meşrutiyet Caddesi ile kesiştiği yerden başlayarak Engin Sokakla kesiştiği yere kadar olan bölümü üzerinde ve yan yolun bu bölümüne açılan cadde ve sokakların 100 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

9 - Beşiktaş Yirmiüçüncü Noterliği'nin; Beşiktaş İlçesi, Ortaköy Semtinde, Ortaköy Dereboyu Caddesinin Saadet Sokak ve Bulgurcu Sokak ile kesiştiği yerden başlayarak Taci Mahmut Camii önünde bulunan ışıklı Kavşağa kadar Ortaköy Dereboyu Caddesinin bu bölümü üzerinde ve caddenin bu bölümüne açılan sokakların 100 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

10 - Beşiktaş Yirmidördüncü Noterliği'nin; Beşiktaş İlçesi, Akatlar Mahallesinde, Zeytinoğlu Caddesinin Cebeci Caddesi ile kesiştiği yerden başlayarak Karanfilköy Camii ve Külliyesinin bulunduğu yere kadar Zeytinoğlu Caddesinin bu bölümü üzerinde ve caddenin bu bölümüne açılan cadde ve sokakların 100 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

11 - Beşiktaş Yirmibeşinci Noterliği'nin; Beşiktaş İlçesi, Levent Semtinde, Levent Caddesinin Büyükdere Caddesi ile kesiştiği yerden başlayarak Ebulula Mardin Caddesi ile kesiştiği yere kadar Levent Caddesi üzerinde ve caddenin bu bölümüne açılan cadde ve sokakların 100 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

12 - Beşiktaş Yirmialtıncı Noterliği'nin; Beşiktaş ilçesi, Yeni Levent Semtinde, Orgeneral İzzettin Aksular Caddesi, Faruk Nafiz Çamlıbel Sokak, İhlamur Sokak, Akasyalı Sokak, Meşeli Sokak ve Güneş Sokakla çevrili alan içerisinde ve bu alanı çevreleyen sayılı cadde ve sokaklar üzerinde Akçam Sokağa açılmamak ve cephesi bulunmamak şartıyla, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

13 - Beyoğlu Kırksekizinci Noterliği'nin; Beyoğlu ilçesi, 4. Levent Semtinde, Büyükdere Caddesinin G-44 Sokakla kesiştiği yerden başlayarak Kuzeye doğru Eski Büyükdere Caddesi ile devam eden ve bu Caddenin Talatpaşa caddesi ile kesiştiği yere kadar olan kısmı, Talatpaşa Caddesinin Eski Büyükdere Caddesi ile kesiştiği yerden, Dereboyu Caddesi ile kesiştiği yere kadar olan bölümü, buradan devamla Dereboyu Caddesinin G-44 Sokakla birleştiği yere kadar ve G-44 Sokağın Büyükdere Caddesi ile birleşerek kesiştiği noktada son bulan cadde ve sokakların oluşturduğu çerçeve içerisinde kalan tüm cadde ve sokaklar üzerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

14 - Beyoğlu Kırkdokuzuncu Noterliği'nin; Beyoğlu ilçesi, Ayazağa Mahallesinde bulunan Atatürk Meydanına açılan cadde ve sokakların 500 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

15 - Beyoğlu Ellinci Noterliği'nin; Beyoğlu ilçesi, Sanayi Mahallesinde, Sultan Selim Caddesinin Uçar Sokak ile kesiştiği yerden başlayarak Sanayi Merkez Camiinin bulunduğu ve Gümüşhane Caddesi ile de kesiştiği yere kadar olan Sultan Selim Caddesinin bu bölümü üzerinde ve caddenin bu bölümüne açılan cadde ve sokakların 100 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

16 - Beyoğlu Ellibirinci Noterliği'nin; Beyoğlu ilçesi, Maslak Mevkiinde, Büyükdere Caddesinin Ayazağa Jandarma Komutanlığına giden cadde ile kesiştiği yerden başlayarak Atatürk oto Sanayi Sitesi Alt Geçidine kadar olan bölümü üzerinde ve Atatürk Oto Sanayi Sitesinin 1. Kısmında, 100. Yıl Oto Sanayi Sitesinde ve Atatürk oto Sanayi Sitesinin 2. Kısmına ait yalnız 34, 35, 36 ve 37. Sokaklarında, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

17 - Bursa Yirmiikinci Noterliği'nin; Osmangazi İlçesi, Hocahasan Mahallesinde, Fevzi Çakmak Caddesinin Nedim Sevinç Sokağı ile kesiştiği noktadan başlamak kaydı ile devamı İlkbahar Caddesinin Darmstad Caddesinin başlangıcı trafik ışıklarına kadar İlkbahar Caddesinin tamamı ve bu caddeye açılan sokakların 50 metre derinliğine kadar olan bölümlerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

18 - Gaziosmanpaşa Onuncu Noterliği'nin; Gaziosmanpaşa İlçesi, Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesinde, Beşyüzevler bölgesinde, Eski Edirne İstanbul Karayolunun (Eski Edirne Asfaltının), Mimar Sinan Caddesi ile kesiştiği yerden başlayarak TEM Otoyolu ile kesiştiği üst geçide kadar olan bölümünde ve bu bölüme açılan cadde ve sokakların 100 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

19 - Gebze Onuncu Noterliği'nin; Beylikbağı Mahallesinde, Bağdat Caddesi ile kesiştiği noktadan başlayarak Ankara Caddesinde ve Beylikbağı Mahallesi çarşısı içerisinde Ankara Caddesine açılan ara caddelerde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

20 - İzmir Otuzüçüncü Noterliği'nin; Konak İlçesinde, Eşrefpaşa Caddesinin Eşrefpaşa Camii ile kesiştiği yerden başlayarak 537. Sokak ile kesiştiği yere kadar olan bölümünde ve bu caddeye açılan cadde ve sokakların 50 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

21 - İzmir Otuzdördüncü Noterliği'nin; Buca İlçesinde, Menderes Caddesinin bitim noktası olan Atatürk anıtından başlayarak devamı 132. Sokak ile Erdem Caddesinin birleştiği köşeye, bu köşeden Erdem Caddesi boyunca Kıbrıs Caddesi ile kesiştiği yere kadar devam eden ve yine bu yerden Kıbrıs Caddesine dönülerek ilerleyen ve Özmen Caddesi ile kesiştiği yerden Stadyuma kadar olan Özmen Caddesinin tamamı ve Çevik 1 Meydanından Atatürk anıtına kadar Uğur Mumcu Caddesi ile çevrilen sahanın içinde kalan cadde ve sokaklar ile sınırları oluşturan bu caddeler üzerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

22 - Kadıköy Yirmisekizinci Noterliği'nin; Kadıköy ilçesi, İçerenköy Mevkiinde, Kayışdağı Caddesinin, İpek Sokak ve Alanaldı Caddesi ile kesiştiği kavşaktan başlayarak Aydın Sokak ve Kavaklı Sokak ile kesiştiği yerdeki kavşağa kadar Kayışdağı Caddesinin bu bölümü üzerinde ve caddenin bu bölümüne açılan cadde ve sokakların 100 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

23-Kadıköy Yirmidokuzuncu Noterliği'nin; Kadıköy İlçesi, Kozyatağı Mevkiinde, Bayar Caddesinin Sıtma pınar Sokağı ile kesiştiği yerden başlayarak E-80 Yan Yol ile kesiştiği yere kadar Bayar Caddesinin bu bölümü üzerinde, Kocayol Caddesinin Şehit Filiz Soydemir Sokakla kesiştiği yerden başlayarak E-80 Yan Yolla kesiştiği yere kadar Kocayol Caddesinin bu bölümü üzerinde, E-80 Yan Yolun Bayar Caddesi ile Kocayol Caddesi arasında kalan bölümü üzerinde ve bu bölüme açılan cadde ve sokakların 50 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

24-Kartal Onsekizinci Noterliği'nin; Pendik ilçesi, Kurtköy'de Ankara Caddesinin Yunus Emre Caddesi ile kesiştiği yerden başlayarak Toplu Konut Yolu ile kesiştiği yere kadar Ankara Caddesinin bu bölümü üzerinde ve caddenin bu bölümüne açılan cadde ve sokakların ilk 100 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

25-Kartal Ondokuzuncu Noterliği'nin; Tuzla ilçesi, istasyon Mahallesinde, Fevzi Çakmak Caddesinin istasyon Caddesi ile kesiştiği kavşaktan başlayarak Hürriyet Caddesi ile kesiştiği kavşağa kadar Fevzi Çakmak Caddesinin bu bölümü üzerinde ve caddenin bu bölümüne açılan cadde ve sokakların 100 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

26-Konya Ondördüncü Noterliği'nin; Şefik Can Caddesinin Demiryolu Caddesi, Demiryolu Caddesinin Rauf Denктаş Caddesi, Rauf Denктаş Caddesinin Dr. M. Hulusi Baybal Caddesi, Dr. M. Hulusi Baybal Caddesinin Şefik Can Caddesi ve Şefik Can Caddesinin tekrar başlangıç noktası olan Demiryolu Caddesi ile kesiştiği alanın içerisinde kalan tüm cadde ve sokaklar ile sınırları oluşturan caddelerin bu alana bakan taraflarında, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

27- Üsküdar Onsekizinci Noterliği'nin; Ümraniye İlçesi, Çekmeköy Beldesinde, Şahinbey Caddesinin Umut Sokak ve Meltem Sokak ile kesiştiği yerden başlayarak Ulubatlı Hasan Caddesi ile kesiştiği yere kadar olan Şahinbey Caddesinin bu bölümü üzerinde ve caddenin bu bölümüne açılan cadde ve sokakların 100 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

28- Üsküdar Ondokuzuncu Noterliği'nin; Üsküdar ilçesi, Çengelköy Semtinde, Bosna Bulvarının Evren Caddesi ve Karadeniz Caddesi ile kesiştiği yerden başlayarak Trafo Sokak ve Çağdaş Sokak ile kesiştiği yere kadar olan Bosna Bulvarının bu bölümü üzerinde ve bulvarın bu bölümüne açılan cadde ve sokakların 100 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

Şanlıurfa 1. Asliye Hukuk Mahkemesine ait 2005/267 esas sayılı dava dosyasının zayi olduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için kıyasen uygulanmasına ve adı geçen Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilân olunur.

[R.G. 13 Mart 2008 – 26815]

 [İçindekilere dön](#)

Duyuru

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı

SAYI : B.030.YDB.0.00.00.01/
KONU : Adalet Dergisi

.../.../2008

D U Y U R U

Adalet Dergisi'nin 2008 yılı Mayıs ayına ait 31'inci sayısında, hukukî konulara ilişkin çeşitli araştırma, inceleme yazıları yayımlanacaktır.

Yayımlanacak araştırma ve inceleme yazılarının:

1. Daha önce hiçbir yerde yayımlanmadığı, başka kurum ve kuruluşlar ile kişilerin haklarını bulunmadığı hususunun yazılı olarak beyan edilmesi,

2. Yazıların 20 sayfaı geçmemesi, mümkün olduğunca bilgisayar ortamında hazırlanarak, bir örneğinin yazılı olarak imzalı dilekçe ekinde 28.04.2008 tarihine kadar, Yayın İşleri Dairesi Başkanlığına ve bir örneğinin de aşağıda elektronik posta adresleri yazılı şabısların posta adreslerine gönderilmeleri, gerekmektedir.

Adalet Dergisi'nin 2008 yılı Mayıs ayı 31'inci sayısında yayımlanmaması yönünde karar verilen araştırma ve inceleme yazıları için, ayrıca sahiplerine yazılı cevap verilmeyecektir.

Duyurulur.

Mustafa KÖKÇAM
Hâkim
Müsteşar Yardımcısı

Elektronik posta adresleri:

1- ibabacanoglu@adalet.gov.tr.

2- boruc@adalet.gov.tr.

— • —

DUYURU

15 Mart 2008 tarih ve 26717 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan,

— Tarım ve Köyişleri Bakanlığından Türk Gıda Kodeksi Gıda Maddelerinde Kurşun, Kadmiyum, Cıva, İnorganik Kalay, 3-Monokloropropan 1,2-Diol ve Benzopiren Seviyelerinin Resmî Kontrolü için Numune Alma, Numune Hazırlama ve Analiz Metodu Kriterleri Tebliđi (Tebliğ No: 2008/11),

— Maliye Bakanlığından Milli Emlak Genel Tebliđi (Sayı: 318), yer darlığı nedeniyle Bülten’e alınamamıştır.